

Bundel van de Overdracht College-Raad van 16 oktober 2018

00	Planning Begroting <u>Planning begroting</u>
01	Berap 2018-2 <u>Beslisnota Berap 2018-2</u>
02	Begroting 2019 <u>Beslisnota Begroting 2019</u>
03.01	Najaarsmoment 2018 - moties en toezeggingen <u>Beslisnota Najaarsmoment 2018 - moties en toezeggingen</u>
03.02	Beantwoording motie 584 Voorkomen gezondheidsklachten bij kinderen ten gevolge van armoede <u>Informatienota Beantwoording motie 584 Voorkomen gezondheidsklachten bij kinderen ten gevolge van armoede</u>
03.03	Voortgang Essentaksterfte <u>Informatienota voortgang Essentaksterfte</u>
03.04	Armoedemonitor (dit voorstel wordt nagezonden)
04	Vaststellen Tarievennota 2019 <u>Beslisnota Vaststellen Tarievennota 2019</u> <u>Tarievennota 2019</u> <u>Bijlage tarievennota 2019</u>
05	Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2018 <u>Beslisnota Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2018</u> <u>Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2018</u>
06	Kwartaalrapportage sociaal domein <u>Informatienota Kwartaalrapportage sociaal domein</u>
07	Ruimte voor de Rivier Schelle; investering in realisatie voetveer <u>Beslisnota Ruimte voor de Rivier Schelle investering in realisatie voetveer</u>

Planning 2018 – Begroting

Dinsdag 16 oktober	Overdracht begroting aan de raad
Maandag 29 oktober	Indienen schriftelijke vragen bij griffie voor 10.00 uur
Donderdag 1 november	Beantwoording op schriftelijke vragen
Maandag 5 november	Gelegenheid tot inspreken tijdens Raadsplein (19.30 uur)
Woensdag 7 november	Indienen moties en amendementen voor 10.00 uur
Vrijdag 9 november	Begrotingsbehandeling 09.30 uur - Alg. beschouwingen (10 min per fractie) - Reactie college - 2^e termijn raad - Toelichting moties en amendementen - Stemmingen Bij de begrotingsbehandeling wordt gestart met integrale algemene beschouwingen (dus 1 bijdrage door 1 woordvoerder), waarbij net als voorgaande jaren uitgegaan wordt van 10 minuten spreektijd per fractie, waarvan 3 minuten gesloten spreektijd. Bij de besluitvorming kunnen ook stemverklaringen gegeven worden door niet-woordvoerders.

Het informatiemoment wordt dit jaar op een andere manier georganiseerd, zonder een informatiemarkt. De vragen kunnen schriftelijk worden ingediend en de beantwoording daarvan wordt vervolgens raadsbreed verspreid. Contactgegevens van ambtenaren worden daaraan toegevoegd zodat de raadsleden nog in de gelegenheid zijn om rechtstreeks contact met hen op te nemen.

Overdracht College-Raad

Datum 16 oktober 2018

onderwerp	Berap 2018-2
portefeuillehouder	Klaas Sloots
informant	Zanden, Gerdien van der (2255)
medeopstellers	
afdeling	Concernstaf
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Berap 2018-2

Voorgesteld besluit raad

1. In te stemmen met de Berap 2018-2.
2. Akkoord te gaan met de aangegeven budgetwijzigingen per programma en:
 - a. het voordelig resultaat van circa € 5,26 miljoen dat voortvloeit uit de verwachte afwijkingen in de begrotingsprogramma's ten gunste te brengen van de algemene concernreserve.
3. In te stemmen met het opheffen van de volgende reserves per 1 januari 2019:
 - a. Reserve openbaar vervoer
 - b. Reserve recreatieve voorziening
 - c. Reserve ISV
 - d. Reserve Stadsuitleg
4. Het restant uit de reserves openbaar vervoer, recreatieve voorziening, ISV en Stadsuitleg over te hevelen naar de reserve nog uit te voeren werk fysiek.

Beslisnota voor de raad

Datum 12 oktober 2018

Openbaar

Onderwerp Berap 2018-2

Versienummer -

Portefeuillehouder K. Sloots

Informant Gerdien van der Zanden / Bert Tory

Afdeling Concernstaf

Telefoon (038) 498 2255 / (038) 498 2538

Email G.van.der.Zanden@zwolle.nl / B.Tory@Zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel 9.3.2 We ondersteunen het bestuurlijk proces

Begroting wijzigen Ja

Dekking ten laste van Diverse posten

Bijlagen

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. In te stemmen met de Berap 2018-2.
2. Akkoord te gaan met de aangegeven budgetwijzigingen per programma en:
 - a. het voordelig resultaat van circa € 5,26 miljoen dat voortvloeit uit de verwachte afwijkingen in de begrotingsprogramma's ten gunste te brengen van de algemene concernreserve.
3. In te stemmen met het opheffen van de volgende reserves per 1 januari 2019:
 - a. Reserve openbaar vervoer
 - b. Reserve recreatieve voorziening
 - c. Reserve ISV
 - d. Reserve Stadsuitleg
4. Het restant uit de reserves openbaar vervoer, recreatieve voorziening, ISV en Stadsuitleg over te hevelen naar de reserve nog uit te voeren werk fysiek.

Datum 12 oktober 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding

De beleidsrapportage (verder te noemen Berap) is een onderdeel van de beleidscyclus. De Berap 2018-2 heeft als peildatum 1 september 2018. Zoals alle onderdelen van de beleidscyclus wordt ook de Berap u digitaal aangeboden. Vanaf 16 oktober kunt u de Berap benaderen via de website zwolle.nl/beleidscyclus

Beoogd effect

De Berap is bedoeld om bij te sturen op de uitvoering van de Begroting 2018. De Berap is een afwijkingenrapportage: het gaat hierbij nadrukkelijk alleen om de beleidsmatige en financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting 2018. Volledigheidshalve zijn ook de afwijkingen zoals gemeld in de Berap 2018-1 opgenomen en waar nodig voorzien van een geactualiseerde stand van zaken.

Argumenten

1.1 de Berap toont de afwijkingen ten opzichte van de Begroting 2018

In de Berap worden voor de tien in de begroting onderscheiden programma's per doel de afwijkingen aangegeven. Omdat de Berap een afwijkingenrapportage is, kunnen alleen de doelen waarop afwijkingen worden gemeld, worden geopend. Dit kunnen reeds gemelde afwijkingen uit de Berap 2018-1 zijn of nieuwe afwijkingen uit de Berap 2018-2. Het volgende wordt in beeld gebracht:

- a. wat zijn de beleidsmatige en / of financiële afwijkingen in de uitvoering van geplande activiteiten en op kredieten / projecten en welke oorzaken liggen daaraan ten grondslag.
- b. worden de afgesproken doelen gerealiseerd, of is er bijstelling van doel c.q. de criteria nodig: welke beleidsinterventie wordt voorgesteld.

Projecten en kredieten zijn integraal onderdeel van de programma's, ambities en doelen. Afwijkingen hierop worden in de Berap gemeld. Indien het geen omvangrijke afwijkingen betreft kan de raad mutaties via de Berap autoriseren, waardoor geen aparte besluitvorming via een beslisnota hoeft plaats te vinden. Indien er sprake is van een omvangrijke beleidswijziging of budgetwijziging wordt de afwijking in de Berap aangekondigd met vermelding dat hiervoor een beslisnota wordt aangeboden.

1.2 de Voortgangsrapportage projecten maakt onderdeel uit van de Berap

Gelijktijdig met de Berap wordt de voortgangsrapportage projecten voor de complexere projecten aangeboden. De voortgangsrapportage projecten is op de website van de Berap via de knop "links" te benaderen als achtergrondinformatie. In de voortgangsrapportage projecten wordt de voortgang van de complexe projecten gemeld. Doen zich afwijkingen voor op beleid of financiën, dan worden deze afwijkingen in de Berap bij het betreffende doel gemeld.

1.3 de Berap 2018-2 heeft een nieuwe verschijningsvorm

Nederland heeft het VN verdrag digitale toegankelijkheid ondertekend. Het besluit digitale toegankelijkheid dat inging op 1 juli 2018, geeft ons twee jaar de tijd om onze digitale uitingen conform het verdrag toegankelijk te maken. Denk hierbij aan het geschikt maken van de website voor blinden en slechtzienden. Hiertoe zijn bijvoorbeeld afbeeldingen voorzien van alternatieve teksten, die worden voorgelezen door de speciale voorleessoftware. Om te voldoen aan de richtlijnen digitale toegankelijkheid is de vormgeving van de Berap 2018-2 aangepast.

Datum 12 oktober 2018

1.4 Beleidsmatige samenvatting Berap 2018-2

Voor wat betreft de uitvoering van de vastgestelde Begroting 2018, worden er bij de doelen geen beleidsmatige afwijkingen gerapporteerd. Op financieel vlak is er wel sprake van afwijkingen. Er is sprake van budgetverschuivingen tussen doelen; deze zijn budgettair neutraal. Daarnaast is er sprake van aanvullende inkomsten en aanvullende uitgaven ten opzichte van de Begroting. In totaal bevat de Berap aanvullende uitgaven ten opzichte van de Begroting voor een bedrag van € 15,33 miljoen. Ook bevat de Berap aanvullende inkomsten of vrijval voor een bedrag van € 20,59 miljoen. Per saldo resulteert de Berap in een voordelig resultaat van € 5,26 miljoen.

Sinds het opstellen van de Berap 2018-1 hebben zich een aantal belangrijke budgettaire ontwikkelingen voorgedaan, te weten:

- Gemeentefondsuitkering
Via de mei- en septembercirculaire heeft het Rijk de ontwikkelingen rondom het gemeentefonds bekend gemaakt, resulterend in een per saldo voordelig resultaat van € 1 miljoen. Via afzonderlijke raadsbrieven hebben wij u over de uitkomsten van de circulaires geïnformeerd. De begrotingstechnische vertaling is in deze Berap verwerkt.
- Ontwikkeling Wmo en jeugduitgaven
In het raadsvoorstel interventies sociaal domein is aangegeven dat er in 2018 een tekort van € 10,5 miljoen ontstaat. In de Berap 2018-1 is dit nadeel verwerkt. Ten opzichte van die situatie zien we dat het aantal Wmo-verstrekingen is toegenomen en verwachten wij een tekort van € 1,7 miljoen. Ook op jeugd verwachten wij op basis van de tot en met het tweede kwartaal bekend zijnde gegevens een nadeel. Deze schatten wij met de nodige aannames op € 2,1 miljoen.
- Interventieplan sociaal domein
Bij de Berap 2018-1 is de verwachte maximale opbrengst van de interventiemaatregelen à € 3,4 miljoen in afwachting van de raadsbehandeling als 'pro memorie' geraamd. De gerealiseerde opbrengst ten tijde van de Berap 2018-2 is € 3,1 miljoen. Het verschil ten opzichte van de eerdere raming ad € 0,3 miljoen brengen wij ten laste van de daarvoor ingestelde behoedzaamheidsmarge voor de transformatie in het sociaal domein. Na deze verrekening resteert € 0,7 miljoen in de behoedzaamheidsmarge. Voor nadere informatie verwijzen wij u naar de raadsbrief 'Kwartaalrapportage sociaal domein' van september 2018.
- Reservedoorlichting
In het kader van de jaarlijkse reservedoorlichting zijn diverse restantposten in de Berap 2018-2 vrijgevallen. Onderdeel van de doorlichting is ook de (half) jaarlijkse beoordeling of het surplus in de parkeerreserve kan vrijvallen aan de algemene middelen. Op basis van de huidige opbrengstrealisatie en – verwachtingen kan er € 2,5 miljoen worden afgedragen.
- Verder zien we dat de aantrekkende economie ook zijn effect heeft op een aantal conjunctuurgevoelige begrotingsposten, zoals de bijstandsuitgaven en de opbrengsten uit de OZB en de bouwleges.

1.5 Financiële samenvatting Berap 2018-2

Aanvullende uitgaven / lagere inkomsten die ten laste van de algemene middelen komen

Het totaal van de aanvullende uitgaven of lagere inkomsten ten opzichte van de Begroting bedraagt € 8,5 miljoen in deze Berap. De afwijkingen groter dan € 250.000 zijn:

• Toename Wmo verstrekkingen (doel 2.1.3)	€ 1.700.000
• Tekort Jeugdzorg (doel 2.3.2)	€ 2.100.000
• Correctie rentetoevoeging aan reserves (doel 10.1.1)	€ 495.000
• Gemeentefondsuitkering; septembercirculaire (doel 10.1.1)	€ 3.010.000

Datum 12 oktober 2018

Aanvullende inkomsten / lagere uitgaven die ten gunste van de algemene middelen komen

Het totaal van de aanvullende inkomsten of lagere uitgaven ten opzichte van de Begroting bedraagt € 13,76 miljoen in deze Berap. De afwijkingen groter dan € 250.000 zijn:

• Vrijval middelen thuisondersteuning (doel 2.1.3)	€ 465.000
• Vrijval subsidies 2017 Leger des Heils en Limor (doel 3.3.1)	€ 276.000
• Vrijval bestemmingsreserve Beschermd Wonen (doel 3.3.2)	€ 1.485.000
• Vrijval middelen Beschermd Wonen (doel 3.3.2)	€ 900.000
• Bijzondere bijstand en individuele inkomenstoeslag (doel 4.1.1)	€ 394.000
• Ontwikkeling bijstandsvolume (doel 4.1.1)	€ 400.000
• Verkoop Nniegg-gronden (doel 6.1.5)	€ 357.000
• Parkeerexploitatie (doel 6.3.3)	€ 2.500.000
• Afkoopsom Rijkswaterstaat Ruimte voor de Rivier (doel 7.1.2)	€ 431.500
• Meeropbrengst deelnemingen (doel 10.1.1)	€ 460.000
• Vennootschapsbelasting (doel 10.1.1)	€ 550.000
• Hogere OZB opbrengsten (doel 10.1.1)	€ 800.000
• Gemeentefondsuitkering; bijdrage Rijk (doel 10.1.1)	€ 6.829.000
• Inzet Behoedzaamheidsreserve transformatieopbrengsten (doel 10.1.1)	€ 263.000

2.1 instemmen met de verwachte afwijkingen per programma

Op de website wordt als onderdeel van 'financiën' een financiële samenvatting gepresenteerd. In dit overzicht zijn alle afzonderlijke mutaties opgenomen. De inhoudelijke toelichting op deze voorstellen vindt u bij het betreffende doel (als onderdeel van 'programma's').

3.1 Opheffen reserves per 1 januari 2019

Op basis van de wijziging van de BBV-regels dient een groot deel van de investeringen te worden geactiveerd. Voorheen werden deze investeringen veelal rechtstreeks uit reserves gedekt, maar dit is niet langer toegestaan. Daarom zijn de posten in de reserves overgeboekt naar speciale reserves, ter dekking van de kapitaallasten. De leeggeboekte reserves dienen vanaf dat moment geen afzonderlijk doel meer. Voorgesteld wordt om deze reserves met ingang van 1 januari 2019 op te heffen. Het gaat om de volgende reserves:

- Reserve Stadsuitleg
- Reserve openbaar vervoer
- Reserve ISV
- Reserve recreatieve voorziening

Het restant uit de reserves openbaar vervoer, recreatieve voorziening, ISV en Stadsuitleg dient te worden overgeheveld naar de reserve nog uit te voeren werk fysiek.

Risico's

Niet van toepassing.

Financiën

Wij stellen u voor om het voordelig resultaat à € 5,26 miljoen dat voortvloeit uit de verwachte afwijkingen in de begrotingsprogramma's ten gunste te brengen van de algemene concernreserve.

Communicatie

De Berap 2018-2 maakt onderdeel uit van het Najaarsmoment 2018. Over het Najaarsmoment (die naast de Berap 2018-2 ook de Begroting 2019 bevat) vindt communicatie via verschillende kanalen plaats.

Datum 12 oktober 2018

Openbaarheid

Dit voorstel is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Overdracht College-Raad

Datum 16 oktober 2018

onderwerp	Begroting 2019
portefeuillehouder	Klaas Sloots
informant	Zanden, Gerdien van der (2255)
medeopstellers	
afdeling	Concernstaf
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Begroting 2019 Bijlage: Vertrouwelijke risicoparagraaf begroting 2019

Voorgesteld besluit raad

In te stemmen met de bestedingsvoorstellen, waarvan € 1,5 miljoen aan structurele bestedingsvoorstellen en € 10,5 miljoen aan incidentele bestedingsvoorstellen.

2. € 5,2 miljoen te onttrekken aan het Stadsontwikkelfonds en deze te storten in de reserve incidentele bestedingen.
3. De Begroting 2019 vast te stellen met in acht neming van de aangenomen moties en amendementen.

Beslisnota voor de raad

Datum 12 oktober 2018

Openbaar

Onderwerp Begroting 2019
Versienummer

Portefeuillehouder K. Sloots
Informant Gerdien van der Zanden / Jan van Dijk
Afdeling Concernstaf
Telefoon (038) 498 2255 / (038) 498 2664
Email G.van.der.Zanden@zwolle.nl / J.van.Dijk@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel 9.3.2 We ondersteunen het bestuurlijk proces
Begroting wijzigen Ja
Dekking ten laste van Diverse posten

Bijlagen

1. Begroting 2019 via zwolle.nl/beleidscyclus
2. Vertrouwelijke risicoparagraaf Begroting 2019

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. In te stemmen met de bestedingsvoorstellen, waarvan € 1,5 miljoen aan structurele bestedingsvoorstellen en € 10,5 miljoen aan incidentele bestedingsvoorstellen.
2. € 5,2 miljoen te onttrekken aan het Stadsontwikkelfonds en deze te storten in de reserve incidentele bestedingen.
3. De Begroting 2019 vast te stellen met in acht neming van de aangenomen moties en amendementen.

Datum 12 oktober 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding

Het gaat goed met Zwolle. Economisch gaat het de stad en de regio voor de wind en met de meeste Zwollenaren gaat het goed. In deze eerste begroting van het nieuwe college kiezen wij ervoor te investeren in de toekomst van deze stad. Volgens de lijnen zoals die staan in het coalitieakkoord: investeren in duurzame kwaliteit en groei. We gebruiken de groei om de stad sterker en completer te maken. Om de volgende stappen in stedelijkheid te zetten en in te spelen op de transitie waar we op dit moment in zitten.

Het Najaarsmoment bevat naast de Begroting 2019 ook de Berap 2018-2. Indien bestedingsvoorstellen zowel effect hebben in 2018 als in 2019 of later, zijn deze in beide onderdelen van de beleidscyclus verwerkt.

Zowel de Begroting 2019 als de Berap 2018-2 zijn vanaf 16 oktober te benaderen via zwolle.nl/beleidscyclus

Beoogd effect

Vaststellen van de Begroting 2019.

Conform de bepalingen in de Gemeentewet moet de Raad vóór 15 november 2018 de Begroting 2019 vaststellen en toezenden aan de provincie Overijssel.

Argumenten

Dit is de eerste begroting van het nieuwe College

In deze begroting zetten we de eerste stappen in de uitvoering van het coalitieakkoord. En wordt voortgebouwd op in gang gezet beleid. Bijvoorbeeld als het gaat om de strategische opgaven. Niet alle ambities en voornemens uit het coalitieakkoord hebben al een plek in deze begroting. De Perspectiefnota 2020 – 2023 vormt en volgende stap in de uitvoering van het coalitieakkoord. Daarin zullen wij aangeven hoe en op welk moment we de ambities uit het coalitieakkoord willen realiseren.

1.1 € 1,5 miljoen aan structurele bestedingsvoorstellen

Ten opzichte van de raadsbrief van mei over het financieel perspectief hebben zich diverse mee- en tegenvallers voorgedaan die het structureel beeld hebben bijgesteld (zie ook de informatienota over de september circulaire). Om de basis op orde te brengen stellen wij u voor in te stemmen met € 1,5 miljoen aan structurele bestedingsvoorstellen. Deze structurele bestedingsvoorstellen hebben onder andere betrekking op een toekomstbestendige organisatie en aanbestedingsnadelen (Wmo en onderwijshuisvesting).

1.2 € 10,5 miljoen aan incidentele bestedingsvoorstellen

Het incidenteel perspectief biedt ruimte om te investeren. In deze begroting wordt een pakket aan bestedingsvoorstellen van € 10,5 miljoen aangeboden, waarbij wij nadrukkelijk in ogenschouw hebben gehouden investeringsruimte over te houden om bij het voorjaarsmoment 2019 een integrale afweging te maken voor de toekomstige investeringen. De resterende incidentele bestedingsruimte bedraagt € 5,5 miljoen, waarvan € 2,5 miljoen in het Stadsontwikkelfonds en € 3 miljoen in de reserve incidentele bestedingen.

2.1 Aanvullende onttrekking Stadsontwikkelfonds

In het Stadsontwikkelfonds is € 8,8 miljoen beschikbaar. Als onderdeel van de Begroting 2019 wordt hieraan € 1,1 miljoen onttrokken ten behoeve van de Human Capital Agenda en € 50.000 ten behoeve

Datum 12 oktober 2018

van Initiatiefrijik Zwolle. Per saldo resteert € 7,7 miljoen. De middelen uit het Stadsontwikkelfonds kunnen ingezet worden om ontwikkelingen van derden die bijdragen aan de gemeentelijke ambities te ondersteunen. Het beroep op het Stadsontwikkelfonds is de afgelopen jaren in financiële omvang beperkt geweest. Tegelijkertijd zijn wij voornemens om zelf omvangrijke investeringen in de stad te doen. Als onderdeel van de Begroting 2019 wordt daarom voorgesteld om € 5,2 miljoen te onttrekken aan het Stadsontwikkelfonds en toe te voegen aan de reserve incidentele middelen. Op die manier kan € 5,2 miljoen worden ingezet ter dekking van de voorgenomen eigen investeringen en resteert er voldoende ruimte (€ 2,5 miljoen) in het Stadsontwikkelfonds ter dekking van initiatieven vanuit de stad.

3.1 De Begroting 2019 heeft een nieuwe verschijningsvorm

Nederland heeft het VN verdrag Digitale toegankelijkheid ondertekend. Het besluit digitale toegankelijkheid dat inging op 1 juli 2018, geeft ons twee jaar de tijd om onze digitale uitingen toegankelijk te maken. Denk hierbij aan het geschikt maken van de website voor blinden en slechtzienden. Hiertoe zijn bijvoorbeeld afbeeldingen van indicatoren voorzien van alternatieve teksten, die worden voorgelezen door de speciale voorleessoftware. Om te voldoen aan de richtlijnen digitale toegankelijkheid, is de vormgeving van de Begroting 2019 aangepast.

3.2 Het bijlagenboek is opgenomen in de Begroting 2019

Tot en met de Begroting 2018 werd er naast de Begroting ook een afzonderlijk bijlagenboek aangeboden. Het bijlagenboek bevat financiële overzichten op een dieper detailniveau dan de verplichte overzichten conform het Besluit Begroting en Verantwoording. Denk bijvoorbeeld aan de toelichtingen per reserve als verdieping van het totaaloverzicht reserves.

Met ingang van de Begroting 2019 wordt er geen afzonderlijk bijlagenboek meer aangeboden, maar worden de aanvullende overzichten ontsloten als onderdeel van de Begroting 2019. Op die manier wordt naast de verplichte overzichten ook de verdere verdiepende informatie op dezelfde plek ontsloten.

Risico's

De risico's staan beschreven in de paragraaf weerstandsvermogen en risico's en in de vertrouwelijke risicoparagraaf.

Financiën

Als onderdeel van de Begroting 2019 wordt voor € 1,5 miljoen aan structurele voorstellen en voor € 10,5 miljoen aan incidentele bestedingsvoorstellen aan u voorgelegd. De toelichting op deze voorstellen vindt u in het onderdeel bestedingsvoorstellen.

Bij het vaststellen van de Begroting 2019 stelt de raad de programmabudgetten vast, inclusief de bestedingsvoorstellen en de vervangingsinvesteringen. De vervangingsinvesteringen zijn onderdeel van de beleidsparagraaf investeringen.

Openbaarheid

De Begroting 2019 is openbaar, met uitzondering van de vertrouwelijke risicoparagraaf.

Datum 12 oktober 2018

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Overdracht College-Raad

Datum 16 oktober 2018

onderwerp Najaarsmoment 2018 - moties en toezeggingen

portefeuillehouder

informant Zanden, Gerdien van der (2255)

medeopstellers

afdeling Concernstaf

bijlagen Voorstel: Beslisnota Najaarsmoment 2018 - moties en toezeggingen

Voorgesteld besluit raad

In te stemmen met het overzicht afgedane moties en toezeggingen als onderdeel van het Najaarsmoment 2018.

Beslisnota voor de raad

Datum 12 oktober 2018

Openbaar

Onderwerp Najaarsmoment 2018 - moties en toezeggingen
Versienummer -

Portefeuillehouder K. Sloots
Informant Gerdien van der Zanden
Afdeling Concernstaf
Telefoon (038) 498 2255
Email G.van.der.Zanden@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel 9.3.2 We ondersteunen het bestuurlijk proces
Begroting wijzigen Nee
Dekking ten laste van -

Bijlagen

1. Informatienota ter beantwoording van motie 584 / voorkomen gezondheidsklachten bij kinderen ten gevolge van armoede

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. In te stemmen met het overzicht afgedane moties en toezeggingen als onderdeel van het Najaarsmoment 2018.

Datum 12 oktober 2018

Toelichting op het voorstel**Inleiding**

Als onderdeel van de Najaarsmoment 2018 worden verschillende moties en toezeggingen afgehandeld. Voorgesteld wordt om in te stemmen met de afgedane moties en toezeggingen.

Beoogd effect

Vaststellen afgedane moties en toezeggingen.

Argumenten

Als onderdeel van het Najaarsmoment 2018 worden de volgende moties en toezeggingen afgedaan.

Moties

- Motie 3-10	Alle cultuur in één agenda	Afgedaan via Najaarsmoment (1)
- Motie 9-1	Katwolderplein parkeergarage exploitatie	Afgedaan via Najaarsmoment (2)
- Motie 36	Schrap de bezuiniging op sport	Afgedaan via doel 1.2.3
- Motie 7-2	Actualisatie masterplan sportaccommodaties	Afgedaan via doel 1.2.3
- Motie 16-1	Kleine initiatieven Stadsontwikkelfonds	Afgedaan via Najaarsmoment (3)
- Motie 584	Voorkomen gezondheidsklachten bij kinderen ten gevolge van armoede	Afgedaan via Najaarsmoment (4)

Toezeggingen

- Toezegging 168	n.a.v. mondelinge vragen VVD Park Potgietersingel	Afgedaan via Najaarsmoment (5)
- Toezegging 191	Jaarlijkse rapportage voortgang Uitvoering agenda Duurzaamheid	Afgedaan via doel 6.4.1.
- Toezegging 203	Mogelijkheden OZB-differentiatie energiebesparing	Afgedaan via doel 6.4.1

Overig

-	Stand van zaken Essentaksterfte	Afgedaan via Najaarsmoment (6)
---	---------------------------------	--------------------------------

Ad 1: Motie 3-10 / Alle cultuur in één agenda

Op 4 juli 2016 is tijdens de behandeling van de Cultuurnota de motie 'Alle cultuur in één agenda' in pre advies genomen. De motie roept het college op:

Te onderzoeken of er een marketingsamenwerking tussen de grote culturele spelers kan leiden tot één complete en inspirerende Zwolse culturele agenda, waarvan kleine culturele initiatieven en het imago van de stad kunnen profiteren.

Bij de inleiding van de motie werden Uitinutrecht.nl / cultuurinkampen.nl en nijmegencultuurstad.nl genoemd. Hiervan is alleen Nijmegencultuurstad.nl nog actief als cultuuragenda. Na overleg met de grote culturele partijen in de stad is besloten de eigen goed lopende websites (Fundatie / Stadkamer / Zwolse Theaters) niet aan te passen. Hiernaast zijn nog enkele verzamelsites over het cultuur aanbod in Zwolle beschikbaar zoals 'Overuit.nl' en 'VisitOost'. Daarnaast worden Facebook en Twitter ook gebruikt om het Zwolse aanbod onder de aandacht te brengen van een mogelijke bezoeker.

Op basis van het bovenstaande komen wij tot de conclusie dat één culturele agenda voor de stad wel wenselijk is, maar op dit moment niet noodzakelijk. Naast de eigen websites zijn er de sites VisitOost en OverUit die in de (verzamel) agenda behoefte voorzien.

Datum 12 oktober 2018

Ad 2: Motie 9-1 / Katwolderplein parkeergarage exploitatie*Inleiding*

Op 24 oktober 2016 heeft de Raad ingestemd met het Koersdocument Parkeren 2016 – 2020. Eén van de beslipunten betrof het open houden van de parkeeraccommodatie Noordereiland tot het moment dat er ruimtelijke ontwikkeling plaatsvindt. Voor de financiën is aangegeven dat de kosten (beheer en onderhoud) voor het openhouden worden begroot op gemiddeld € 241.000 structureel. Tevens is aangegeven dat het openhouden een negatief effect op de parkeerinkomsten van de parkeergarage Katwolderplein kan hebben omdat een deel van de bezoekers op het Noordereiland blijven parkeren in plaats van in de garage Katwolderplein. Over de effecten van het openhouden het Noordereiland wordt, conform de motie Katwolderplein parkeergarage exploitatie van 24 november 2014 (motie M9-1), na realisatie van de garage jaarlijks gerapporteerd.

Resultaten

Op 1 maart 2017 is de garage Katwolderplein geopend en maakt het nu mogelijk om inzicht te geven in de parkeerexploitatie van deze garage in relatie tot het Noordereiland en de ontwikkelingen van de parkeerinkomsten van de afgelopen periode.

De totale parkeerinkomsten uit betaald parkeren (straat en accommodaties) laten in 2017 een groei zien van 14% tot € 6.591.000. Deze trend lijkt zich door te zetten naar 2018 (t/m juli een groei van 9% t.o.v. zelfde periode in 2017). Ondanks de opening van de Katwolderpleingarage in 2017 zijn de parkeerinkomsten van het Noordereiland in 2017 ten opzichte van 2016 met 16% gestegen tot € 901.000. Dit zal deels veroorzaakt worden door de sluiting van de garage aan de Dijkstraat in september 2017 (2016: € 210.000).

De parkeerinkomsten voor de gehele binnenstad (straat en parkeeraccommodaties incl. Katwolderplein) zijn in 2018 t/m juli ten opzichte van dezelfde periode in 2017 gestegen met 21%. Omdat bij de exploitatieberekeningen van de Katwolderpleingarage (700 parkeerplekken) ten behoeve van de kredietaanvraag er geen rekening werd gehouden met het openhouden van het Noordereiland (690 parkeerplekken), waren voor 2017 de te verwachten inkomsten (€ 1,2 miljoen) beduidend hoger dan de werkelijk gerealiseerde inkomsten (€ 0,57 miljoen). Hierbij moet tevens worden opgemerkt dat de garage op 1 maart is geopend.

Indien de parkeeraccommodaties Katwolderplein en Noordereiland gezamenlijk worden bekeken laat dit het volgende beeld zien:

		Katwolderplein	Noordereiland	
2017	gerealiseerd			
	Opbrengsten	€ 575.000	€ 901.000	
	Kosten	€ 450.000	€ 160.000	
	Expl. resultaat	€ 125.000	€ 741.000	
2018	prognose			
	Opbrengsten	€ 900.000	€ 990.000	
	Kosten	€ 1.417.000	€ 200.000	
	Expl. resultaat	-€ 517.000	€ 790.000	saldo € 273.000

Datum 12 oktober 2018

Het grote verschil in kosten van de Katwolderpleingarage tussen 2017 en 2018 wordt veroorzaakt door het feit dat de garage in de loop van 2017 in gebruik is genomen en de kapitaallasten op basis van de gemeentelijke administratieve richtlijnen vanaf het volgende jaar worden geactiveerd. Bij de oorspronkelijke exploitatieberekening / businesscase Katwolderpleingarage is uitgegaan dat het Noordereiland zou sluiten. Omdat dit nog niet zo is, zijn de opbrengsten lager dan begroot bij gelijkblijvende kosten. Dit geeft een negatief exploitatiesaldo voor 2018.

Conclusie

Er zit een stijgende lijn in de ontwikkeling van de parkeerinkomsten. Dit is overeenkomstig het beeld van de bezoekersaantallen (2016; + 11%, 2017; + 21%). Uit bezettingscijfers blijkt dat op drukke zaterdagen alle parkeeraccommodaties in en rond het centrum (bijna) vol zijn en de Katwolderpleingarage nog zo'n 200 plekken over heeft. Het openhouden van het Noordereiland voorziet daarom niet alleen in de parkeerbehoefte in het noordelijk deel van het centrum, maar ook in de stadsbrede parkeerbehoefte.

Het openhouden van het Noordereiland heeft directe (negatieve) gevolgen voor de inkomsten van de Katwolderpleingarage. Het is daarom noodzakelijk om de exploitatie voor beide garages in gezamenlijkheid te beoordelen. Dit levert voor 2018 een geprognosticeerde positieve exploitatie op van € 273.000.

Vervolg

Voor de komende jaren blijft het van belang op de parkeerbalans (vraag en aanbod) te blijven monitoren inclusief de financiën. Ontwikkelingen als het verder autoluw maken van de binnenstad, verdichting van de stad als gevolg van woningbouw, (gedeeltelijke) sluiting van het Noordereiland, ontwikkeling van bezoekersaantallen en economische ontwikkelingen vragen om een voortdurende monitoring van het parkeren, zowel in aantallen als financiën. Dit wordt dan ook jaarlijks conform motie Katwolderplein parkeergarage exploitatie gerapporteerd.

Ad 3: motie 16-1 / Kleine initiatieven Stadsontwikkelfonds

Eén van de trends waar we mee te maken hebben is die van veranderende maatschappelijke verhoudingen. Afgelopen periode zijn via Initiatiefrijke Zwolle stappen gezet om ruimte en condities scheppen voor maatschappelijke initiatieven die bijdragen aan het oplossen van vraagstukken en problemen, vernieuwing brengen en de levendigheid van onze stad vergroten. Initiatiefrijke Zwolle heeft daar in de afgelopen periode veel bereikt. Tegelijkertijd zien we dat het nog geen vanzelfsprekendheid is.

Er blijft behoefte om met een financiële impuls van de gemeente en andere co-financierders Zwols initiatief van de grond te krijgen of te laten groeien. Dit pleit voor voorzetting van het Stimuleringsfonds dat de afgelopen jaren gefinancierd is vanuit het Stadsontwikkelfonds. Om het onderscheid met andere gemeentelijke fondsen aan te scherpen en het fonds nog duidelijker te positioneren, stellen wij voor om met name innovatieve initiatieven te ondersteunen die de opgaven klimaatadaptatie, energietransitie en circulaire economie ondersteunen. We streven er naar dat de initiatieven op termijn vanuit de opgaven worden gefinancierd. Als onderdeel van de Begroting 2019 wordt voorgesteld om in te stemmen met bestedingsvoorstel 43. Dit bestedingsvoorstel geeft uitvoering aan de wens om in 2019 50.000 beschikbaar te hebben voor kleine initiatieven binnen het Stadsontwikkelfonds. De toelichting op dit bestedingsvoorstel vindt u hier.

Ad 4: Motie 584 / Voorkomen gezondheidsklachten bij kinderen ten gevolge van armoede

Zie bijgevoegde informatienota.

Datum 12 oktober 2018

Ad 5: Toezegging 168 / n.a.v. mondelinge vragen VVD Park Potgietersingel

Gemeente is samen met bewoners, travers opbouw- en jeugdwerk en wijkagent vanaf januari 2018 een periodiek overleg gestart om overlast in het park tegen te gaan. Daarbij is de insteek gezamenlijk te zoeken naar mogelijkheden om de balans tussen bezoekers van het park /bewoners uit de wijk, zodat niet één groep bezoekers bepalend voor de sfeer is. De oplossing wordt in eerste instantie niet gezocht in meer handhaven. Er is sinds het traject is een goede sfeer en samenwerking tussen bewoners en instanties in de werkgroep en de lijnen zijn kort. Er hebben zich ook geen bijzonderheden voorgedaan in het park de afgelopen zomerperiode. Het overleg loopt nog steeds en er zijn nog een aantal gezamenlijke acties gepland.

Ad 6: Stand van zaken Essentaksterfte

Zie bijgevoegde informatienota.

Risico's

Niet van toepassing.

Financiën

Niet van toepassing.

Communicatie

Niet van toepassing.

Vervolg

Niet van toepassing.

Openbaarheid

Openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Overdracht College-Raad

Datum 16 oktober 2018

onderwerp	Beantwoording motie 584 Voorkomen gezondheidsklachten bij kinderen ten gevolge van armoede
portefeuillehouder	Klaas Sloots
informant	Dekker, Astrid (3268)
medeopstellers	
afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Informatienota Beantwoording motie 584 Voorkomen gezondheidsklachten bij kinderen ten gevolge van armoede

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Beantwoording door het college van motie van de SP: Voorkomen gezondheidsklachten bij kinderen ten gevolge van armoede.

Informatienota voor de raad

Datum 19 september 2018

Onderwerp	Beantwoording motie 584 Voorkomen gezondheidsklachten bij kinderen ten gevolge van armoede
Versienummer	

Portefeuillehouder Klaas Sloots

Informant A.M. Dekker
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling / OW
Telefoon 038 498 3268
Email A.M.Dekker@zwolle.nl
Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Beantwoording door het college van motie van de SP: Voorkomen gezondheidsklachten bij kinderen ten gevolge van armoede.

Datum

19 september 2018

Inleiding

Op 10 november 2017 heeft uw raad middels een motie het college opgeroepen om

- In overleg met Icare en GGD te analyseren op welke wijze een aanpassing in het Zwolse armoedebeloid zoveel mogelijk kan voorkomen dát kinderen met deze problematiek worden geconfronteerd.
- In overleg met Icare en GGD te analyseren op welke wijze een aanpassing in het Zwolse armoedebeloid kan zorgen dat, als kinderen tóch in deze situatie belanden, er ook tussentijds (dus los van het moment van medisch onderzoek) een oplossing is voor deze kinderen.
- De globale kosten daarvan in kaart te brengen.
- De uitkomsten voor de komende perspectiefnota aan de raad beschikbaar te stellen.

Kernboodschap

Alle kinderen in Zwolle moeten zich kunnen ontplooiën ongeacht de financiële situatie van het gezin waarin ze opgroeien (doel 4.2.1). Daarvoor zijn er diverse regelingen die ouders ondersteunen om hun kinderen mee te kunnen laten doen aan sportieve, culturele en schoolactiviteiten. Uw raad heeft 10 oktober 2017 de nota Besteding extra gelden kinderp participatie vastgesteld. Daarin is budget beschikbaar gesteld aan het SWT om maatwerk te kunnen leveren als kinderen, in hun (gezondheids)ontwikkeling belemmerd worden door armoedeproblematiek. Ook heeft uw raad ingestemd met het aanstellen van een armoederegisseur en twee ervaringsdeskundigen om via scholen vroegtijdig armoedegerelateerde problematiek bij kinderen te kunnen signaleren.

Om te voorkomen dat kinderen armoedegerelateerde gezondheidsproblemen ervaren, werken we al jaren samen met de jeugdgezondheidszorg van de GGD. De GGD voert de jeugdgezondheidszorg uit in Zwolle. Icare heeft in Zwolle geen rol in de jeugdgezondheidszorg. Onder de noemer Armoede en Gezondheid bij Kinderen (AG&K) is er aandacht voor armoede in een gezin tijdens bezoeken aan het consultatiebureau en bij de schoolmedische onderzoeken. Jaarlijks vindt een evaluatie plaats van AG&K tussen gemeente en GGD. In het gesprek dit jaar zijn we ingegaan op uw vragen om analyses.

- Met AG&K is de GGD in staat is om vroegtijdig te signaleren of er armoedegerelateerde gezondheidsproblemen zijn. Ook andere partners worden actief betrokken bij het voorkomen en signaleren van armoedeproblematiek. Professionals werken met het “eerste1000 dagen plan” en in groepsbijeenkomsten door verloskundigen worden ouders al tijdens de zwangerschapsperiode voorbereid op de verandering van hun financiële situatie door de komst van een kind.
- De mogelijkheid om naast de reguliere schoolmedische onderzoeken tussentijds contact te hebben bestaat en wordt gebruikt. Er zijn bijvoorbeeld tussentijdse indicatieconsulten op medisch gronden. Ook wordt bij een regulier contactmoment voor één kind, bij armoedeproblematiek in het huishouden naar alle kinderen gekeken. Naar aanleiding van een regulier of tussentijds contactmoment wordt naast de voorgestelde interventie door de GGD waar nodig doorverwezen naar het sociaal wijkteam of sociale raadslieden voor (meer) ondersteuning voor ouder of kind. Zo kan gekeken worden of gebruik van inkomensondersteunende maatregelen of maatwerkondersteuning voor het kind mogelijk is.
- Uit het overleg met de GGD is een aanpassing van AG&K naar voren gekomen. Aangezien de schoolmedische onderzoeken doorlopen tot en met klas 4 van de middelbare school is ook de leeftijdsgrens bij AG&K, die nog op 12 jaar lag, verhoogd, en wel naar 18 jaar.

Uit het gesprek kwam naar voren dat het huidige beleid voldoende ruimte en budget biedt om zoveel mogelijk te voorkomen dat kinderen geconfronteerd worden met armoedeproblemen.

Datum 19 september 2018

Vervolg

Het college beschouwt met deze beantwoording de motie als afgedaan.

Openbaarheid

Deze nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Overdracht College-Raad

Datum 16 oktober 2018

onderwerp	Voortgang Essentaksterfte
portefeuillehouder	William Dogger
informant	Wolters, Theo (2304)
medeopstellers	Ekhart, Rutger (2975)
afdeling	Proces- Programma- en Projectmanagement
bijlagen	Voorstel: Informatienota voortgang Essentaksterfte

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:

Stand van zaken Essentaksterfte en het hergebruik van het vrijkomende stamhout

Informatienota voor de raad

Datum 2 oktober 2018

Onderwerp	voortgang Essentaksterfte
Versienummer	V1

Portefeuillehouder W. Dogger

Informant T.A. Wolters
Afdeling Proces-, Programma- en Projectmanagement / EC
Telefoon 038 498 2304
Email TA.Wolters@zwolle.nl
Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Stand van zaken Essentaksterfte en het hergebruik van het vrijkomende stamhout.

Datum 2 oktober 2018

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

Wij informeren u via deze informatienota over de voortgang van het project Essentaksterfte. De Essentaksterfte is een ziekte die wordt veroorzaakt door een schimmel en de boom langzaam laat afsterven, zie [website](#) voor meer informatie. In de loop van 2017 bleek dat de Essentaksterfte ook in Zwolle tot grootschalige aantasting leidde. In 2017 is bij Berap- 2017-2 € 500.000,- beschikbaar gesteld voor de bestrijding van de Essentaksterfte. Daarnaast is bij de Begroting 2018 € 150.000 incidenteel beleid kappen ETS en € 445.000 krediet vervangingsinvestering 2018 (is incl. reguliere vervangingsbudget) beschikbaar gesteld. Uitgangspunt voor de extra middelen is dat het vrijkomende essenhout zoveel als mogelijk hoogwaardig wordt hergebruikt, het liefst in Zwolle en met inzet van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Kernboodschap

Er zijn in 2017 1.800 essen gekapt en ruim 1.000 herplant. Dit najaar worden er een kleine 500 gekapt. Van de ongeveer 9.000 essen in het beheersysteem van de Gemeente Zwolle zijn er vorig jaar 1.800 gekapt. Uit een in de zomer van 2017 uitgevoerde inspectie bleek dat deze bomen zodanig door de ziekte Essentaksterfte aangetast waren dat deze gekapt moesten worden uit veiligheidsoverwegingen. Het merendeel van de zieke bomen bevond zich langs wegen en/of fiets/wandelpaden. Ruim 1.000 nieuwe bomen van andere soort zijn teruggeplant. Op een aantal locaties zal nog herplant plaatsvinden. Elk jaar in de maand juli worden alle essen opnieuw geïnspecteerd waardoor het verloop van de ziekte gemonitord wordt. Op basis van de inspectie wordt ook het kapplan voor het najaar opgesteld. De verwachting is dat elk kapseizoen essen gekapt zullen worden. Voor komende winter is dit aantal bepaald op 130 en nog eens 350 in bospercelen/bosplantsoenen. Dit kan nog worden gedekt uit de bij de begroting 2019 gereserveerde middelen. De verwachting is dat op termijn 80 tot 90% van de essen moet worden vervangen.

Bij de herplant zetten we in op diversificatie.

Om de kans op massale verspreiding van toekomstige boomziektes te beperken zetten we bij de herplant in op diversificatie van soorten. Dit geeft ook een gevarieerd beeld in de stad. Bij de herplant planten we waar mogelijk bomen die voor insecten interessant zijn.

Het vrijkomende essenhout wordt zoveel mogelijk hoogwaardig en lokaal hergebruikt.

Het vrijkomende stamhout is afgevoerd naar een gehuurd terrein van Herftebeheer BV. Op deze locatie zijn ook de bedrijven Edward Otten en Binthout gevestigd. Deze twee bedrijven hebben de stichting Zwolsessen opgericht waarmee wij een samenwerkingsovereenkomst heeft afgesloten. De Stichting heeft tot doel het stamhout beschikbaar te maken (zagen en drogen) voor particulieren en de markt.

Al het stamhout wordt geleverd aan de stichting Zwolsessen die het hout beschikbaar maakt voor de markt. Stamhout dat niet geschikt is om te verzagen wordt door de Stichting namens de Gemeente Zwolle verkocht aan de vezelplaatindustrie.

Het hoogwaardig hergebruik van essenhout is in gang gezet en begint vorm te krijgen. Inmiddels zijn de eerste partijen gezaagd, gedroogd en verwerkt tot producten. Het betreft ruim 10 m³. Ruim 30 m³ is in voorraad of in droging. Inmiddels is er een order van 17 m³ te verwerken hout geplaatst ten behoeve van een bouwproject volgend jaar. Er loopt een veelbelovende proef om essenhout te verduurzamen zodat het toepasbaar wordt als gevelbeplating van woningen.

Datum 2 oktober 2018

Voorbeelden van hergebruik:

Boven: Wandbekleding in hal ROVA-kantoor Onder: Eettafel

Datum

2 oktober 2018

Vergadertafel

Bij de kap van de bomen is daar waar dat kan met de inzet van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt gewerkt.

SROI is een voorwaarde voor de aanbesteding van de kap. ROVA zet waar het kan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in bij het deel van de essen die zij kappen en voor de herplant.

Ook Binthout werkt met medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt.

We werken intensief en naar tevredenheid samen met de Zwolse natuurorganisaties.

Belangengroeperingen als Natuurplatform Zwolle worden goed betrokken in de processen van kap en herplant. Ze betreuen de grootschalige kap, maar zien ook de noodzaak ervan. Natuurplatform Zwolle (waaronder Zwolle Groenstad) heeft via een brief dit voorjaar haar waardering voor de aanpak van de Essentaksterfte uitgesproken.

Datum 2 oktober 2018

Communicatie

Via de website www.zwolle.nl/essentaksterfte wordt alle relevante informatie over kap en herplant verstrekt. Via de website www.zwolsessen.nl kan verdere informatie over het hergebruik van essenhout verkregen worden.

Regelmatig wordt via social media en pers over ETS en het hergebruik van essenhout gecommuniceerd.

Vervolg

Komende winter zal een tweede tranch van kap plaatsvinden, veel minder grootschalig dan vorig jaar. In het voorjaar zal voor een deel herplant plaatsvinden. Jaarlijks wordt in de zomer met een inspectie de ziekte onder de essen gemonitord. Aan de hand van deze inventarisatie wordt een kaplijst opgesteld.

We zullen u bij het najaarsmoment in 2019 informeren over de stand van zaken en waar nodig voorstellen doen voor de verdere aanpak in de winterperiode 2019/2020.

Openbaarheid

Deze informatienota is openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Overdracht College-Raad

Datum 16 oktober 2018

onderwerp Vaststellen Tarievennota 2019
portefeuillehouder
informant Zanden, Gerdien van der (2255)
medeopstellers
afdeling Concernstaf
bijlagen Voorstel: Beslisnota Vaststellen Tarievennota 2019
 Bijlage: Tarievennota 2019
 Bijlage: Bijlage tarievennota 2019

Voorgesteld besluit raad

- 1 Akkoord te gaan met de in de Tarievennota 2019 opgenomen tariefvoorstellen. Daarbij de tarieven te verhogen met 2,7%, met als belangrijkste uitzonderingen:
- 2 De tarieven ozb voor woningen **voorlopig** te verhogen met 2,7% en voor niet-woningen met 1,7%:
- 3 De tarieven voor de parkeerbelastingen niet te verhogen;
- 4 De tarieven voor de toeristenbelasting niet te verhogen;
- 5 De dwangsom voor het afhalen van een fiets bij AFAC niet te verhogen;
- 6 Kennis te nemen van de in de sporttarieven opgenomen btw.
- 7 Kennis te nemen van de ontwikkelingen aangaande het tarief van de afvalstoffenheffing.

Beslisnota voor de raad

Datum 3 oktober 2018

Openbaar

Onderwerp Vaststellen Tarievennota 2019
Versienummer

Portefeuillehouder K. Sloots
Informant Mirjam Boer - Beulakker
Afdeling Juridische Zaken
Telefoon (038) 498 2836
Email M.Boer@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel 10.1.1 We voeren een solide financieel beleid
Begroting wijzigen Nee
Dekking ten laste van n.v.t.

Bijlagen 1. Tarievennota 2019

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

- 1 Akkoord te gaan met de in de Tarievennota 2019 opgenomen tariefvoorstellen. Daarbij de tarieven te verhogen met 2,7%, met als belangrijkste uitzonderingen:
- 2 De tarieven ozb voor woningen **voorlopig** te verhogen met 2,7% en voor niet-woningen met 1,7%:
- 3 De tarieven voor de parkeerbelastingen niet te verhogen;
- 4 De tarieven voor de toeristenbelasting niet te verhogen;
- 5 De dwangsom voor het afhalen van een fiets bij AFAC niet te verhogen;
- 6 Kennis te nemen van de in de sporttarieven opgenomen btw.
- 7 Kennis te nemen van de ontwikkelingen aangaande het tarief van de afvalstoffenheffing.

Datum 3 oktober 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding

Ieder jaar wordt in het najaar een tarievennota aangeboden. Deze tarievennota is onderdeel van de begrotingsbehandeling.

Argumenten

Algemeen

1. De inflatiecorrectie 2019 is bepaald op 2,7%.

De tarieven worden in beginsel verhoogd met de inflatiecorrectie. Voor 2019 is de inflatiecorrectie bepaald op 2,7%. De hoofdregel voor het bepalen van de tarieven voor 2019 is dan ook een stijging met 2,7% ten opzichte van de tarieven voor 2018.

Toelichting op de uitzonderingen:

2 De tarieven ozb voor woningen voorlopig met de inflatiecorrectie van 2,7% te verhogen en niet-woningen met 1,7%.

Bij Berap II 2018 is gebleken dat de waardeontwikkeling van niet-woningen 1% minder negatief is geweest dan bij de vaststelling van de tarieven 2018 rekening is gehouden. Hierdoor zijn de tarieven niet-woningen voor 2018 1% te hoog vastgesteld. Voorgesteld wordt om dit in 2019 te corrigeren door het tarief niet-woningen met 1% minder te laten stijgen dan het inflatiepercentage.

NB De definitieve ozb-tarieven voor 2019 worden gebaseerd op de actuele waardeontwikkeling en in december 2018 bij de behandeling van het voorstel verordening onroerende zaakbelasting 2019 vastgesteld.

3. De tarieven voor de parkeerbelasting niet te verhogen.

In de parkeernota 2004 is vastgelegd dat de tarieven voor parkeren bij parkeerapparatuur in beginsel om de drie jaar bijgesteld worden. De laatste verhoging heeft per 1 januari 2016 plaatsgevonden. De volgende aanpassing van de tarieven zal dus in beginsel per 1 januari 2019 kunnen plaatsvinden. Op dit moment wordt er een onderzoek naar parkeren/mobiliteit in het centrumgebied gedaan. Onderdeel daarvan is de hoogte van de parkeertarieven als sturingselement. Daarom stellen wij voor de tarieven voor parkeren bij parkeerapparatuur niet te verhogen in afwachting van de uitkomsten van het onderzoek. Bovendien is de prijsindex over de afgelopen drie jaren in totaal 2,7%. Dit zou een zeer geringe verhoging van het tarief betekenen.

4. Het tarief voor de toeristenbelasting niet te verhogen.

Met de ondernemers in de toeristenbranche is afgesproken vroegtijdig nieuwe tarieven door te geven. Bij de PPN in 2017 is er een voorstel gedaan voor een toeristische aanpak. Onderdeel daarbij is ook de hoogte van de toeristenbelasting en de inzet van deze gelden. Daarom is bij de Tarievennota 2018 voorgesteld om nog geen uitspraken te doen over de hoogte van het tarief voor 2019. Om de afspraak met de ondernemers te kunnen handhaven en er nog niet is gecommuniceerd over een verhoging van het tarief, kan dan ook geen tariefsverhoging voor 2019 worden voorgesteld.

5. Het heeft de voorkeur om een tarief in rekening te brengen welke is afgerond op hele euro's.

Datum 3 oktober 2018

Omdat het de voorkeur verdient om een tarief in rekening te brengen welke is afgerond op hele euro's, stellen wij voor om niet ieder jaar het tarief voor de dwangsom voor het afvoeren van een fiets te verhogen. De laatste verhoging heeft per 1 januari 2015 plaats gevonden.

Datum 3 oktober 2018

6. In de sporttarieven wordt rekening gehouden met 6% btw in afwachting van een btw-vrijstelling voor sport.

In de sporttarieven voor het begrotingsjaar 2019 is, net als in vorige begrotingsjaren, rekening gehouden met 6% btw die in rekening wordt gebracht bij de gebruikers.

De gemeente ontvangt deze btw en draagt die af aan de Belastingdienst.

Met ingang van 2019 vindt er een wijziging plaats in de btw systematiek ten aanzien van sport die inhoudt dat sport vrijgesteld wordt van btw. De verwachting is dat dit geen budgettaire consequenties zal hebben maar duidelijkheid hierover verwachten wij pas eind 2018.

Totdat er duidelijkheid is handhaven wij de huidige systematiek waarbij 6% btw is begrepen in de sporttarieven.

7. Ontwikkelingen afvalstoffenheffing

Een aantal ontwikkelingen op het gebied van de afvalstoffenheffing leidt tot onzekerheden en financiële risico's voor korte en lange termijn:

- Het Rijk heeft in de Rijksbegroting 2019 opgenomen dat de verbrandingsbelasting voor restafval meer dan wordt verdubbeld. Omdat Zwolle tot en met 2018 geen verbrandingsbelasting betaalde, betekent dat met de huidige hoeveelheid restafval een kostenverhoging van bijna 5%.
- De vergoedingen uit het landelijke Afvalfonds voor de inzameling en verwerking van PMD staan onder druk. Met de herijking van het landelijke convenant bestaat de kans dat de vergoeding verder onder druk komt te staan.
- De prijs van oud papier, een belangrijkste secundaire inkomstenbron, staat onder druk.
- De kosten van kwijschelding zijn de afgelopen jaren sterk gestegen. Deze kosten worden doorbelast in de heffing.
- De tuinzak wordt steeds populairder, met een verwachte groei van 100% in 2018. Aan de ene kant laat dat zien dat de dienstverlening wordt gewaardeerd, aan de andere kant zijn er veel half volle tuinzakken en nemen de kosten sterk toe.

De bovenstaande ontwikkelingen leiden tot een stijging van de kosten waardoor de reserve onder druk staat. Door de hoeveelheid restafval sterk te verminderen kunnen veel kosten worden bespaard.

Gezien de ervaringen elders in het land zal vooral de implementatie van Spoor C "financieel belonen" veel effect hebben. Hiervoor leggen we eind 2018 / begin 2019 een voorstel voor.

Vanwege het te verwachten positieve financiële effect van het spoor Belonen verhogen we de afvalstoffenheffing in 2019 alleen met de inflatiecorrectie van 2,7%. Als het spoor Belonen onvoldoende effect heeft, dan is in later jaren een verhoging van de heffing boven het inflatieniveau nodig.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

**VOORSTEL AAN DE RAAD INZAKE TARIEVEN VOOR BELASTINGEN,
RETRIBUTIES EN PRIVAATRECHTELIJKE TARIEVEN VOOR 2019**

Afdeling Juridische Zaken

INHOUDSOPGAVE	blz.
---------------	------

HOOFDSTUK

1	<u>Inleiding</u>	3
2	<u>Actualiteiten & Hoofdpijnen</u>	6
3	<u>Tariefvoorstellen 2019</u>	
3.1	Onroerende-zaakbelastingen (OZB)	7
3.2	Afvalstoffenheffing	8
3.3	Rioolheffing	14
3.4	Leges	19
3.5	Parkeerbelastingen	29
3.6	Begraafplaatsrechten	31
3.7	Precariobelasting	33
3.8	Havengelden	34
3.9	Marktgelden	36
3.10	Toeristenbelasting	38
3.11	Privaatrechtelijke tarieven	39
3.11.1	Sport	39
3.11.2	Dwangsom afhalen fiets bij AFAC	39
3.11.3	Afkoop infiltratie regenwater	40
4	<u>Belastingen-woonlasten</u>	41

Bijlage 1 Overzicht gemeentelijke tarieven 2018 - 2019

Bijlage 2 Belastingoverzicht 2018, grote gemeenten (gedeeltelijke weergave).
Het gehele onderzoek ligt ter inzage.

-- HOOFDSTUK 1--

INLEIDING

De Tarievennota 2019 geeft een overzicht van de tarieven van belastingen en rechten die door de gemeente Zwolle worden geheven. De tarievennota is een aanvulling op de Paragraaf Lokale Heffingen (hierna: PLH) waarin een overzicht en de ontwikkelingen van de lokale heffingen zijn opgenomen. Daarnaast worden privaatrechtelijke tarieven berekend. Daarvan is een overzicht in deze tarievennota opgenomen.

In hoofdstuk twee worden ontwikkelingen vermeld waar de gemeente in het jaar 2019 rekening mee moet houden c.q. op in kan spelen.

In hoofdstuk drie wordt ingegaan op de tariefvoorstellen voor het jaar 2019. De financiële gevolgen hiervan kunt u terugvinden in de concern begroting 2019.

Het kabinet is van mening dat de aanvrager duidelijk inzicht moet hebben in de manier waarop de prijs van een product wordt bepaald. Per onderdeel in de tarievennota geven we aan welke lasten en baten we verwachten. Hieraan toegevoegd is een overzicht met de relatie met de productenraming per doel. Mochten deze bedragen niet gelijk aan elkaar zijn, wordt er aangegeven welke lasten en baten niet meegenomen zijn. Meestal gaat het dan om kosten die niet meegenomen mogen worden zoals periodieke controles, bezwaar en beroep, klachten, inbreng bij beleidsontwikkeling, behandelen van meldingen, vergunningsvrij, etc. Bij de meeste onderdelen uit de tarievennota geldt dat de tarieven ten hoogste 100% kostendekkend mogen zijn. Daarnaast hebben we opgenomen een overzicht welke onderdelen uit de bijlage van de tarievennota horen bij de verschillende hoofdstukken.

In hoofdstuk vier worden de financiële effecten voor de belastingplichtigen weergegeven.

De woonlasten op basis van de tarieven van 2018 en 2019 worden voor een drietal prijsklassen van woningen naast elkaar gezet.

In bijlage 1 wordt een totaal overzicht gegeven van de tarieven voor 2018 en 2019.

Tot slot geeft bijlage 2 een overzicht van de tariefontwikkelingen op landelijk niveau.

Bij de leges en rechten waar gesproken wordt over kostendekkendheid worden de indirecte kosten, die vanaf 2016 centraal worden verantwoord in het programma bedrijfsvoering, apart toegerekend. Dit vindt plaats door de totale bedrijfsvoeringskosten te delen door de directe productieve formatie. Hieruit volgt een bedrag aan indirecte kosten per directe fte. Richtlijnen geven aan dat dit ook hier moet worden opgenomen. Zie hiervoor ook het programma bedrijfsvoering. Voor elke directe fte wordt deze opslag meegenomen bij de verschillende leges en rechten (daaronder wordt hier mede begrepen de afvalstoffenheffing en rioolheffing). Voor de verschillende onderdelen wordt de benodigde directe capaciteit begroot. Deze methode is conform de Besluit begroting en verantwoording (hierna: BBV) regelgeving.

De tarievennota kent verschillende onderdelen. Het streven is dat tussen de verschillende onderdelen geen kruissubsidiëring plaats vindt. Leges Burgerzaken draagt dus niet bij aan leges omgevingsvergunning of andere leges en rechten. Binnen de verschillende onderdelen vindt soms wel kruissubsidiëring plaats. Om welke bedragen dit gaat is lastig aan te geven. Hieronder staan de belangrijkste onderdelen waar kruissubsidiëring voor kan komen.

Bij leges Burgerzaken zijn veel tarieven gemaximeerd. Hierdoor zijn sommige onderdelen minder dan 100% kostendekkend, reisdocumenten, rijbewijzen en verklaringen en is de Burgerlijke stand (uittreksels en huwelijken) meer dan 100% kostendekkend.

Bij leges omgevingsvergunning bijvoorbeeld kan in het algemeen aangegeven worden dat grote bouwwerken meer dan kostendekkend zijn en kleine bouwwerken minder kostendekkend. De mate van kruissubsidiëring is erg afhankelijk van het type aanvraag.

Bij Leges Juridische Zaken is gezien het kostendekkendheidspercentage kruissubsidiëring zeer onwaarschijnlijk.

De tariefvoorstellen voor 2019 zijn als volgt:

A. BELASTINGEN

-1-. De OZB-tarieven te verhogen met 2,7% voor woningen en 1.7% voor niet-woningen.

Toelichting.

Gebleken is dat de waardeontwikkeling voor niet-woningen 1% minder is afgenomen dan waarmee is gerekend. Hierdoor zijn de tarieven 2018 1% te hoog vastgesteld. Wij stellen voor dit te corrigeren bij de tarieven 2019.

De opbouw van dit percentage voor 2019 bestaat uit de inflatiecorrectie 2019.

Het inflatiepercentage wordt vanaf 2005 vastgesteld aan de hand van het gemiddeld gewogen percentage voor de gemeentelijke loonkostenontwikkeling en prijzen van derden. Het percentage wordt evenals de prijzen van derden gecorrigeerd met een eventuele nacalculatie over de twee voorafgaande jaren. Uitgaande van een loon- en prijsgevoelige verhouding van de kosten van 50% - 50%, het percentage voor loonkostenstijging 2019 van 3,0% en het percentage voor prijzen van derden van 2,4%, dan resulteert dit in een inflatiecorrectiepercentage voor de gemeentelijke tarieven van: (loonkosten 3,0% + prijzen van derden 2,4%) : 2 = 2,7%.

-2-. De tarieven voor de precariobelasting worden verhoogd met de inflatiecorrectie van 2,7%. (zie hierna onder 3.7).

-3-. De tarieven voor de parkeerbelastingen worden niet verhoogd; de tarieven voor de vergunningen, abonnementen en ontheffingen worden verhoogd met 2,7%.

Toelichting.

De tarieven voor het parkeren bij parkeerapparatuur worden in beginsel één keer in de drie jaar aangepast. In 2016 heeft de laatste verhoging plaatsgevonden. De volgende aanpassing van de tarieven zal dus in beginsel per 1 januari 2019 kunnen plaatsvinden. Op dit moment wordt er een onderzoek naar parkeren/mobiliteit in het centrumgebied gedaan. Onderdeel daarvan is de hoogte van de parkeertarieven als sturingselement. Daarom stellen wij voor de tarieven voor parkeren bij parkeerapparatuur niet te verhogen in afwachting van de uitkomsten van het onderzoek. Bovendien is de prijsindex over de afgelopen drie jaren in totaal 2,7%. Dit zou een zeer geringe verhoging van het tarief betekenen (zie hierna onder 3.5).

4-. De tarieven toeristenbelasting niet te verhogen.

Toelichting.

Met de ondernemers uit de branche is afgesproken dat in een vroegtijdig stadium nieuwe tarieven worden doorgegeven. In 2012 is het tarief verhoogd van € 0,50 naar € 0,60 per overnachting. In samenspraak met de ondernemers in de branche wordt gewerkt aan de toeristische aanpak. Onderdeel daarbij is ook de hoogte van de toeristenbelasting en de inzet van deze gelden. Wij stellen dan ook voor om in deze tarievennota nog geen uitspraken te doen over de hoogte van het tarief voor 2020.

De bezetting in de sector is de afgelopen jaren beter geworden, waardoor de opbrengsten toeristenbelasting zonder aanpassing voor inflatie, is toegenomen.

B. RETRIBUTIES

-1-. De tarieven voor de afvalstoffenheffing te verhogen met de inflatiecorrectie van 2,7% .

Toelichting.

Bij de afvalstoffenheffing wordt het principe van 100% kostendekking toegepast. Het tarief van de afvalstoffenheffing wordt gedifferentieerd in een tarief voor éénpersoonshuishoudens en een tarief voor meerpersoonshuishoudens. Het gemiddelde tarief voor 2019 bedraagt € 257,38. Dit is de resultante van enerzijds de kosten per aansluiting ad € 282,83 en anderzijds de daarop in mindering gebrachte onttrekking aan de voorziening afvalstoffen ad € 25,45. Gezien de stand van de voorziening en de ontwikkeling van de kosten in de komende jaren stellen wij voor het tarief te verhogen met 2,70%. Door tariefdifferentiatie wordt het tarief voor een éénpersoonshuishouden € 221,60 en voor een meerpersoonshuishouden € 277,00.
(zie hierna onder 3.2).

-2-. De tarieven voor de rioolheffing te verhogen met de inflatiecorrectie van 2,7%. (zie hierna onder 3.3).

-3-. De tarieven leges te verhogen met de inflatiecorrectie van 2,7%. (zie hierna onder 3.4).

-4-. De tarieven voor de begraafplaatsrechten te verhogen met de inflatiecorrectie van 2,7%. (zie hierna onder 3.6).

-5-. De tarieven voor de havengelden te verhogen met de inflatiecorrectie van 2,7%. (zie hierna onder 3.8).

-6-. De tarieven voor de marktgelden te verhogen met de inflatiecorrectie van 2,7%. (zie hierna onder 3.9).

C. PRIVAATRECHTELIJKE TARIEVEN

-1-. De sporttarieven te verhogen met de inflatiecorrectie van 2,7%. (zie hierna onder 3.11.1).

-2-. De dwangsom voor het afhalen van een fiets bij AFAC (Algemene Fiets Afhaal Centrale) niet te verhogen.

Toelichting

In 2015 is de dwangsom verhoogd van € 10,00 naar € 15,00. Omdat het de voorkeur heeft een tarief in rekening te brengen welke is afgerond op hele euro's, stellen wij voor het tarief niet te verhogen.
(zie hierna onder 3.11.2).

-3-. Het tarief voor het afkopen van infiltratie regenwater te verhogen met de inflatiecorrectie van 2,7%. (zie hierna onder 3.11.3).

-- HOOFDSTUK 2 --

ACTUALITEITEN & HOOFDLIJNEN

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op enkele actuele ontwikkelingen die spelen op het gebied van lokale belastingheffing in het algemeen en in Zwolle in het bijzonder. Achtereenvolgend zal worden ingegaan op: de jaarlijkse herwaardering WOZ en het vergroenen van de leges.

1. DE JAARLIJKSE HERWAARDERING WOZ

GBLT verricht de jaarlijkse herwaardering voor de Wet WOZ. Momenteel voert GBLT de jaarlijkse herwaardering uit naar waarde peildatum 1 januari 2018. De definitieve cijfers worden aan het eind van 2018 verwacht. De in Hoofdstuk 3, paragraaf 1 voorgestelde tarieven voor de OZB dragen dan ook een voorlopig karakter. Wij zullen op het moment dat de tarieven definitief kunnen worden vastgesteld met een raadsvoorstel komen waarin een cijfermatige onderbouwing van de OZB-tarieven is opgenomen.

2. VERGROENEN VAN DE LEGES

De gemeente vindt het belangrijk dat bij bouwplannen wordt ingezet op duurzaamheid. Veel duurzaamheidsmaatregelen kunnen vaak zonder vergunning worden uitgevoerd, zoals het plaatsen van zonnepanelen, het isoleren van de spouwmuur of het dak aan de binnenzijde van de woning etc. Daarvoor is geen vergunning nodig en dan worden er ook geen leges betaald.

Voor andere bouwactiviteiten is wel een vergunning nodig en moeten leges worden betaald, zoals het volledig nieuw bouwen of (in veel gevallen) het wijzigen van een monument. Over de kosten voor de duurzaamheidsmaatregelen die daarbij worden getroffen, moeten dan ook leges worden betaald. Uw raad vindt dit niet wenselijk en heeft daarom besloten een bedrag van € 250.000,- beschikbaar te stellen voor kortingen op leges voor omgevingsvergunningen. Deze korting geldt voor aanvragen voor de nieuwbouw van energiezuinige woningen en het verduurzamen van monumenten die zijn ingediend na 12 maart 2018.

-- HOOFDSTUK 3 --

3.1 Onroerende-zaakbelastingen

Voorstel:

de tarieven van de onroerende-zaakbelastingen **voorlopig**¹ als volgt vast te stellen:

woningen:	eigenaren	0,1311% van de waarde
niet woningen:	eigenaren	0,3764% van de waarde
	gebruikers	0,3043% van de waarde

Reden van heffing:

algemeen dekkingsmiddel ter dekking van de gemeentelijke uitgaven.

Beleidsafspraken:

de tarieven voor de OZB woningen te verhogen met het inflatiepercentage van 2,7% en de niet-woningen met een percentage van 1,7%.

Bij Berap II 2018 is gebleken dat de waardeontwikkeling van de niet-woningen 1% minder negatief is uitgekomen dan waarmee gerekend is bij de vaststelling van de tarieven 2018. Hierdoor zijn de tarieven 2018 1% te hoog vastgesteld. Wij stellen voor dit te corrigeren door de tarieven voor niet woningen met 1% minder te laten stijgen in 2019 dan het inflatiepercentage. Dit is reeds verwerkt in bovenstaande percentages en onderstaande bedragen.

Binnen de drie bovengenoemde heffingsmaatstaven mag tariefdifferentiatie plaatsvinden in die zin dat per heffingsmaatstaf een vast percentage dient te gelden. Bij verhoging dient rekening te worden gehouden met de landelijk geldende macronorm. De macronorm bepaalt dat de OZB-opbrengst van alle gemeenten tezamen niet meer mag stijgen dan de reële trendmatige groei van het bruto binnenlands product plus de prijsontwikkeling. Voor 2018 is de landelijk gemiddelde macronorm vastgesteld op 3,1%, voor 2019 is deze macronorm vastgesteld op 4%.

Overzicht baten:

De OZB-opbrengst 2019 bedraagt door de tarief voorstellen in totaal € 40.006.000,--. Onder te verdelen in:

Woningen:	eigenaren	€ 16.343.000,--
Niet-woningen	eigenaren	€ 14.165.000,--
	gebruikers	€ 9.498.000,--
		€ 40.006.000,--

In de begroting 2019 wordt een totaal aan inkomsten gepresenteerd van:

Lokale heffingen (programma 10 Algemene dekkingsmiddelen)	Baten
Onroerende-zaakbelasting woningen	16.343.000
Onroerende-zaakbelasting niet woningen	23.663.000
Precariobelasting (3.7)	310.000
Toeristenbelasting (3.11)	150.000
Totaal	40.466.000

De volgende producten uit bijlage 1 vormen samen de bovenstaande opbrengsten.

Hoofdstuk 1. Onroerende-zaakbelastingen

¹ De definitieve ozb-tarieven voor 2019 worden gebaseerd op de actuele waardeontwikkeling en in december 2018 bij de behandeling van het voorstel verordening onroerende zaakbelasting 2019 vastgesteld.

3.2 Afvalstoffenheffing

Voorstel:

Het tarief van de afvalstoffenheffing 2019 vast te stellen op:

a. eenpersoonshuishoudens € 221,60;

b. meerpersoonshuishoudens € 277,00.

Deze gedifferentieerde tarieven zijn ten opzichte van de tarieven 2018 gestegen met 2,70%. Het gemiddelde tarief komt uit op een bedrag van € 257,38 bij 55.438 aansluitingen.

Reden van heffing:

Doorberekenen van de kosten, die gemaakt zijn om huishoudelijk afval in te zamelen en te (laten) verwerken.

Beleidsuitspraken:

100% kostentoerekening volgens het principe “de vervuiler betaalt”. Er wordt een gedifferentieerd tarief voor de afvalstoffenheffing gehanteerd voor één- en meerpersoonshuishoudens.

Overzicht baten en lasten:

De kosten voor inzameling en verwerking van huishoudelijk afval voor 2019 zijn als volgt geraamd:

Garantieprijsregeling oud papier	€	200.000
Verwerkingskosten oud papier	€	24.000
Container oud papier kringloop	€	1.500
Inkomsten oud papier ROVA over voorgaand jaar	€	-419.368
Inkomsten Nedvang: inzameling kunststoffen	€	-1.358.362
Bijdrage Sympany: ondergrondse containers textiel	€	-
Bijdrage straatreiniging	€	911.039
Beleidsontwikkeling	€	183.765
Communicatiekosten A&F	€	51.441
ROVA communicatie en voorlichting	€	519
Uitvoering GGP incl. pilot belonen	€	168.167
Toezicht afval & minicontainers	€	352.747
ROVA (DVO)-basistaken, rest, bouw-sloop, gft, groftuin, kga, milieubrengstation, etc.	€	11.575.621
Zwerfvuil	€	41.622
Verrekening B&L met Riolering	€	-303.680
Vuilvisboot	€	-
Incidentele kosten speciale afvalprojecten	€	328.197
Kosten Kwijtschelding Afvalstoffenheffing	€	913.117
Afvalstoffenheffing / incasso GBLT	€	464.881
Subtotaal kosten afvalinzameling & verwerking	€	13.135.206
Bij: BTW-CF	€	2.084.988
Bij: toerekening overhead	€	459.486
Totale kosten / inkomsten Afvalinzameling & -verwerking	€	15.679.680

Kosten per aansluiting 2019	€	282,83
------------------------------------	----------	---------------

De post BTW-CF betreft de toerekening van de btw op de naar verwachting te maken uitgaven in het begrotingsjaar 2019.

De post toerekening overhead is berekend op basis van de inzet van medewerkers aan Afval: 9.400 uur tegen een tarief voor overhead van € 48,88 = € 459.486.

In de begroting 2019 worden de totalen per taakveld gepresenteerd.

In onderstaand overzicht wordt inzichtelijk gemaakt waardoor de verschillen tussen tarievennota en programmabegroting worden veroorzaakt:

	Lasten	Baten
Afval		
Programmabegroting 2019 - Doel 0731 Duurzame inrichting en beheer	14.828.126	17.331.322
Tarievennota 2019	15.679.680	14.268.547
Saldo	-851.554	3.062.775
Bijdrage Kunststofverpakkingen is in Tarievennota met de lasten gesaldeerd	1.358.362	1.358.362
Inkomsten Oud-Papier is in Tarievennota met de lasten gesaldeerd	419.368	419.368
Bijdrage Ondergrondse containers is in Tarievennota met de lasten gesaldeerd	0	0
Bijdrage Nedvang i.k.v. Zwervvuilcampagne is in de Tarievennota met de lasten gesaldeerd	153.027	153.027
BTW-CF wordt wel in Tarievennota maar niet in de begroting opgevoerd	-2.084.988	0
Bedrag indirecte kosten/overhead wordt wel in de Tarievennota maar niet in de begroting opgevoerd	-459.486	0
Saldo Afval (tlv egalisatievoorziening Afval) wordt in Tarievennota niet meegenomen	0	1.411.133
Naderhand aangepaste ramingen, wel in Tarievennota doorgevoerd maar niet in de programmabegroting 2019 doel 0731	-237.837	-279.115
	-851.554	3.062.775
Afrondingen	0	0

Er is sprake van kleine verschillen als gevolg van afronding van de cijfers van de programmabegroting 2019.

Relatie met Bijlage 1 van de Tarievennota 2019

De volgende onderdelen uit bijlage 1 vormen samen bovenstaande opbrengst: Hoofdstuk 2. Afvalstoffenheffing (eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens)

Toelichting kostenopbouw:

1. Aantal aansluitingen;
2. Contract ROVA;
3. Onderbouwing kosten per aansluiting.

Ad 1. Aantal aansluitingen

Voor 2019 wordt uitgegaan van onderstaand aantal aansluitingen:

	Werkelijk 1-1-2018	Verwacht 31-12-2018	Verwacht gem. 2018	Verwacht 1-1-2019	Verwacht 31-12-2019	Verwacht gem. 2019
afvalstoffenheffing	54.700	55.138	54.919	55.138	55.738	55.438

Het aantal aansluitingen is het "netto" aantal aansluitingen waarbij rekening is gehouden met leegstand. De kosten ROVA worden berekend op basis van het gemiddelde aantal aansluitingen per jaar. Op basis van nacalculatie van het werkelijke aantal aansluitingen wordt er afgerekend. Voor 2019 wordt derhalve rekening gehouden met gemiddeld 55.438 aansluitingen.

Ad 2. Contract ROVA

ROVA rekent voor haar dienstverlening (vaste kosten) met een indexering van 1,52% voor 2019. De overige kosten van afvalverwerkende bedrijven (variabele kosten) worden eveneens geïndexeerd met 1,52%. Voor uitbesteding aan ROVA is een tarief van € 208,80 per aansluiting meegenomen (€ 191,04 in 2018).

De totale kosten ROVA in 2019 zullen t.o.v. 2018 toenemen met € 1.105.000 (+10,55%).

Oorzaak van deze stijging:

1. De uitvoering van het Gemeentelijk Grondstoffenplan (GGP) gaat gepaard met investeringen, voornamelijk ondergrondse afvalcontainers bij hoogbouw en compacte laagbouw. De structurele lasten op het onderdeel Basistaken zullen (incl. indexering kosten ROVA van 1,52%) hierdoor stijgen met € 550.000.
2. De uitvoering van het GGP zal resulteren in lagere tonnages restafval. De kosten restafval zullen afnemen met € 199.000.
3. Toename gebrachte afval door particulieren (250 kg-regeling) hetgeen tot een hogere last van € 108.000 leidt.
4. Door de overheid wordt een extra belasting geheven op de verbranding van restafval. Deze heffing was tot voor kort niet van toepassing op ons restafval en grof huisvuil. Vanaf 2019 is deze heffing wel weer van toepassing. Daar bovenop is in het regeerakkoord opgenomen dat de afvalstoffenbelasting verhoogd wordt (van € 13,00 naar € 31,39 per ton; meer dan een verdubbeling). Dit leidt in totaliteit tot een extra last in 2019 van € 694.000.
5. Overige kleine verschillen op diverse onderdelen zorgen voor een voordeel van € 48.000.

Ad 3. Onderbouwing kosten per aansluiting.

Bovenstaande uitgangspunten leiden tot de volgende kosten per aansluiting voor het jaar 2019:

	2019 totale kosten	2018 totale kosten	mutatie
- Afvalstoffenheffing:	€ 282,83	€ 262,45	€ +20,38 (+7,77%)

Het berekende gemiddelde aantal aansluitingen zal naar verwachting toenemen van 54.809 in 2018 naar 55.438 in 2019 (een stijging van 629).

Het saldo totale Lasten & Inkomsten zal in 2019 ten opzichte van 2018 toenemen met € 819.000 (+5,69%). Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door:

Hogere kosten / minder inkomsten:

1. Hogere lasten als gevolg van Kwijtschelding en oninbaarheid: € 37.000 (€+0,66 per aansluiting).
2. Stijging van de kosten DVO ROVA als gevolg van o.a. de verbrandingsbelasting, kosten basistaken en restafval: € 1.105.000 (€+19,93 per aansluiting) .
3. Hogere post BTW-CF op afval: € 123.000 (€+2,22 per aansluiting).
4. Lagere inkomsten van Nedvang inzake kunststofverpakking: € 311.000 (€ +5,61 per aansluiting).

5. Lagere opbrengst oud papier door afname hoeveelheid oud papier: € 105.000 (€+1,90 per aansluiting).
6. Overige diverse (kleinere) verschillen voor een totaalbedrag van € 83.000 (€+1,50 per aansluiting).

Lagere kosten / meer inkomsten:

1. Lager investeringsniveau fysieke investeringen inzake o.a. invoering maatregelen nieuw GGP in 2019 t.o.v. 2018: € 469.000 (€ -8,46 per aansluiting).
2. Hogere inkomsten afvalstoffenheffing van € 476.000 (€ -8,59 per aansluiting).

TARIEF HEFFING 2019

Voorgesteld wordt het basistarief voor de afvalstoffenheffing voor 2019 t.o.v. 2018 te verhogen met 2,70% en het gemiddeld tarief te bepalen op € 257,38.

Genoemd voorstel leidt tot onderstaand basistarief, waarbij tevens het verschil met 2018 wordt aangegeven.

	2019 100% kst	2019 Afvlakking	2019 Heffing	2018 100% kst	2018 Afvlakking	2018 Heffing
Afvalstoffenheffing:	€ 282,83	€ 25,45	€ 257,38	€ 262,45	€ 10,80	€ 251,65

Dit betekent dat bij 55.438 aansluitingen de volgende inkomsten worden verkregen:

- Inkomsten heffingen	€ 14.268.547
- saldo onttrekking egalisatievoorziening Afval	€ 1.411.133
Totale inkomsten	<u>€ 15.679.680</u>

Toelichting tarief:

1. Ontwikkeling tarief 2019
2. Stand voorziening afval 2019
3. Tariefdifferentiatie
4. Meerjarenbeleid
5. Toekomstige ontwikkelingen en risico's

Ad 1. Ontwikkeling tarief 2019

In het verleden stelden wij u voor de stand van de (toen) egalisatiereserve afvalstoffen te gebruiken om het tarief af te vlakken. Vanaf het jaar 2011 is voorgesteld het tarief met 2,0% te verhogen gezien de stand van de reserve en de ontwikkelingen van kosten van afval; vanaf 2012 zijn de kosten van kwijtschelding en oninbaarheid opgenomen in de heffingsgrondslag vanwege de financiële situatie van de gemeente. Vanaf 2014 wordt het volledige dividend van ROVA ten gunste gebracht van de algemene middelen hetgeen inhoudt dat de jaarlijkse dotatie aan de reserve Afvalstoffenheffing is komen te vervallen: voor 2019 begroot op € 650.000. Jaarlijks wordt gekeken naar de dekkingsbijdrage van deze heffing. Uitgangspunt is dat de kosten 100% gedekt moeten zijn. Met ingang van 2014 zijn de middelen in de egalisatiereserve Afvalstoffenheffing overgeheveld naar de Egalisatievoorziening Afval (BBV-voorschriften).

Ad 2. Stand Egalisatievoorziening Afval

Stand van de Voorziening per 01-01-2018	€ 4.872.025
<u>Dotaties in 2018:</u>	
- rente 0,0 %	€ -
<u>Overige toevoegingen 2018:</u>	
Dotatie saldo van Baten & Lasten	€ -
Stand na toevoegingen	€ 4.872.025
<u>Onttrekkingen in 2018:</u>	
Onttrekking saldo van Baten & Lasten	€ 1.027.035
	€ 1.027.035
Stand van de Voorziening per 31-12-2018	€ 3.844.990
<u>Dotaties in 2019:</u>	
- rente 0,0 %	€ -
<u>Mogelijke toevoegingen 2019:</u>	
Dotatie saldo van Baten & Lasten	€ -
Stand na toevoegingen	€ 3.844.990
<u>Mogelijke onttrekkingen in 2019:</u>	
Onttrekking saldo van Baten & Lasten	€ 1.411.133
	€ 1.411.133
Stand van de Voorziening per 31-12-2019	€ 2.433.857

Ad 3. Tariefdifferentiatie (Raadsbesluit OWR03-148)

M.i.v. 2005 hanteren wij tariefdifferentiatie naar gezinsgrootte en wel één- en meer persoonshuishoudens, met de variant 80% staat tot 100%. Het aantal eenpersoonshuishoudens (19.635) 35,42% van het totaal aantal aansluitingen (55.438).

Ad 4. Meerjarenbeleid

De stand van de egalisatievoorziening Afval wordt mede gebruikt om te komen tot een gestabiliseerd tarief in de komende jaren.

Ad 5. Toekomstige ontwikkelingen en risico's

In juli 2017 is het nieuwe gemeentelijk grondstoffenplan (GGP) 2017-2020 vastgesteld.

Zwolle heeft de ambitie om de hoeveelheid restafval te halveren tot maximaal 100 kg per inwoner per jaar in 2020. Hiervoor zijn drie hoofdsporen noodzakelijk:

1. Spoor A Faciliteren: extra voorzieningen treffen, zodat iedereen de mogelijkheid heeft afval en grondstoffen goed en makkelijk te scheiden;
2. Spoor B Motiveren: laten zien wat voorkomen van en goed scheiden van afval en grondstoffen oplevert;
3. Spoor C Belonen: financiële prikkel om het verminderen van en goed scheiden van afval en grondstoffen te belonen.

Deze maatregelen houden in dat in de eerste jaren veel geïnvesteerd zal worden en dat de besparingen/opbrengsten naderhand tot uiting zullen komen.

	2017	2018	2019	2020
Totale investeringen 2017-2020	40.800	872.900	482.700	311.100

Bedragen zijn netto-resultaten na aftrek van besparingen/opbrengsten.

De omvang van de voorziening Afval zal daardoor komende jaren afnemen.

Er zijn veel onzekerheden met betrekking tot de meerjarenraming:

- Er zijn bij het opstellen van het Grondstoffenplan aannames gedaan van de kosten en baten van de verschillende maatregelen. Met name het effect op de hoeveelheid restafval is onzeker.
- In de meerjarenraming is nog geen effect van het doorvoeren van "Belonen" opgenomen. Het Grondstoffenplan gaat er vanuit dat de invoering hiervan het grootste effect heeft op de reductie van het restafval en dus ook op de kosten van verwerking en verbranding.
- In 2018 / 2019 vindt een tussenevaluatie plaats van het convenant verpakkingen. Dit kan leiden tot nieuwe landelijke afspraken ten aanzien van bijvoorbeeld de vergoedingen voor de inzameling en verwerking van verpakkingen.
- De ontwikkeling van de opbrengsten van grondstoffen als oud papier zijn onzeker.
- In het regeerakkoord is aangegeven dat de verbrandingsbelasting verder zal worden verhoogd.
- Er zijn aannames gedaan t.a.v. de tarief ontwikkeling van de dienstverlening van ROVA. De tariefstelling van ROVA heeft veel effect op de kosten.

Conclusie:

Totale uitgaven product afval 2019	€ 15.679.680
Totale inkomsten product afval 2019	€ 14.268.547
Saldo op Afval 2019	€ <u>1.411.133</u>

De geraamde lasten zijn hoger dan de inkomsten. Het saldo op afval wordt onttrokken aan de egalisatievoorziening afval, ingesteld om pieken en dalen in de afvalstoffenheffing op te vangen. De geraamde kosten worden aldus voor 100% gedekt.

3.3 Rioolheffing

Voorstel:

Tarief eigenarendeel:

Uitgaande van 60.419 aansluitingen is voor 2019, het **tarief eigenarendeel € 105,86**. Hier is voor 2019 het prijsindexpercentage toegepast ten opzichte van het tarief van 2018.

Er vindt een onttrekking plaats ten laste van de egalisatievoorziening rioleringen.

De gemeente Zwolle wil alleen rioolheffing opleggen bij een perceel als er afvalwater direct of indirect op het riool wordt geloosd. Percelen waarbij alleen hemelwater wordt afgevoerd naar het riool, worden niet in de heffing betrokken. Hierbij valt te denken aan garageboxen en opslag/distributieruimten zonder wasbak. Voor de eerste 500 m3 afgevoerde afvalwater wordt een vast tarief van de eigenaren geheven (dit is vergelijkbaar met een aansluitrecht). Bij afvoer van afvalwater vanaf 500 m3 worden ook de gebruikers in de heffing betrokken op basis van de hoeveelheid afgevoerde afvalwater (een afvoerrecht).

Op 21 november 2016 is het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2016-2020 door de Raad vastgesteld. Daarin staan de uitgangspunten voor de komende jaren vermeld.

Tarief gebruikersdeel:

De tarieven voor het **gebruikersdeel** worden eveneens verhoogd met 2,70 %.

In het eigenarendeel is het lozen op de riolering tot 500m3 meegenomen.

Per 100m3 afgevoerd water worden de tarieven:

van	500m3	t/m.	1.000m3	€ 45,95
van	1.001m3	t/m.	10.000m3	€ 32,35
van	10.001m3	t/m.	50.000m3	€ 26,35
van	50.001m3	t/m.	100.000m3	€ 19,92
boven	100.000m3			€ 13,92

Reden van heffing:

Doorberekenen van de kosten van aanleg, onderhoud en exploitatie van de gemeentelijke voorzieningen ten behoeve van de inzameling en transport van afval- en hemelwater en de negatieve gevolgen van grondwateroverlast te beperken aan belanghebbenden.

Beleidsuitspraken:

1. 100% kostentoerekening volgens het principe “de vervuiler betaalt”;
2. Uitvoering van het GRP 2016-2020 (raadsbesluit 21 november 2016);
3. In het kader van het GRP is gekeken naar het meerjarig verloop van de voorziening. In de Perspectiefnota (PPN) 2014 is de ondergrens van de voorziening riolering bijgesteld naar € 1 miljoen. De post BTW-CF betreft de toerekening van de BTW op basis van de werkelijke uitgaven in het jaar 2017. Voor 2019 bedraagt het bedrag voor de BTW-CF € 564.000;
4. De post toerekening overhead is berekend op basis van de inzet van medewerkers aan Riolering: 11.114 uur tegen een tarief voor overhead van € 48,88 = € 543.275 (afgerond); 1 fte staat voor 1.320 uren;
5. Evenals in 2018 is voor 2019 het rentepercentage over de investeringen 1,25%;
6. Met ingang van 2011 wordt een bedrag ad € 324.079 (2019: € 303.680) zijnde 15% van de kosten van straatreiniging ten laste van Riolering gebracht. De totale begrote kosten voor straatreiniging bedragen € 2,02 miljoen in 2019. Toenemend straatvuil is een bedreiging voor de riolering. We verwachten dat met het schoonhouden van wegen een positieve bijdrage wordt geleverd aan de inloop van vuil in de openbare riolering, waardoor we calamiteiten of extra kosten voor de riolering

beperken. Het percentage dat doorberekend wordt, zijnde 15% van het totaal, is een inschatting van het aandeel van het totaal voor dit onderdeel;

7. In 2019 worden de oninbare rioolheffingen en kwijtschelding op totaal € 9.720 per jaar geraamd;
8. In het collegeakkoord van mei 2018 is bepaald dat de woonlasten voor de burgers qua heffingen niet meer mogen stijgen dan de inflatiecorrectie;
9. De uitgaven voor vervanging rioolbuizen (vrijval en/of relining) worden vanaf 2018 niet meer geactiveerd. Op basis van de voorschriften van het BBV van eind 2017 met betrekking tot vaste activa, dienen deze kosten bij het groot onderhoud te worden verantwoord;
10. Zie voor ontwikkelingen in de investeringen, voornamelijk in het kader van klimaatadaptatie, de alinea Investerings.

Overzicht baten en lasten:

Rioolheffing tarieven 2019

Aantal aansluitingen 2019	60.419
---------------------------	--------

Tarief	€ 105,86
--------	----------

Inkomsten gebruikersdeel	€ 385.000
--------------------------	-----------

Lasten:

Kapitaallasten	€ 1.672.490
----------------	-------------

Rioleringsnota	€ 501.992
----------------	-----------

Riolerings algemene kosten	€ 11.964
----------------------------	----------

Riolerings onderhoud	Diversen € 2.477.724
----------------------	----------------------

Reiniging	€ 531.974
-----------	-----------

Kosten incasso (voornamelijk GBLT)	€ 186.058
------------------------------------	-----------

Toezicht Riolerings	€ 935
---------------------	-------

Doorbelasting kosten Straatreiniging	€ 303.680
--------------------------------------	-----------

Doorbelasting onderhoud stedelijk water	€ 17.812
---	----------

Kosten kwijtschelding en oninbare rioolheffingen	€ 9.720
--	---------

Subtotaal lasten	€ 5.714.349
-------------------------	--------------------

Bij: BTW-CF	€ 564.000
--------------------	------------------

Bij: toerekening overhead: 8,42 fte x € 64.522	€ 543.275
---	------------------

Totaal lasten	€ 6.821.624
----------------------	--------------------

Baten:

Rioolheffing, incasso GBLT	- € 6.395.955
----------------------------	---------------

Inkomsten gebruikersdeel	- € 385.000
--------------------------	-------------

Totale inkomsten	- € 6.780.955
-------------------------	----------------------

Saldo onttrekking aan egalisatievoorziening rioleringen	- € 40.669
--	-------------------

Mee- en tegenvallers op rioleringsgebied worden verrekend met de ingestelde egalisatievoorziening tarieven rioleringen. Vrijvallende middelen in deze voorziening vallen terug naar de burger in de vorm van lagere c.q. minder snel stijgende rioolheffingen, tarieven worden afgevlakt.

Hiermee is in het heffingsjaar 1996 een begin gemaakt.

In onderstaand overzicht wordt inzichtelijk gemaakt waardoor de verschillen tussen de Tarievennota 2019 en de Programmabegroting 2019 worden veroorzaakt.

In het bijlagenboek van de programmabegroting 2019 (doel 7.3.2) worden totalen gepresenteerd van:

- Lasten	€ 6.821.000 (afgerond)
- Baten	€ 6.781.000 (afgerond)
het saldo op het product bedraagt	€ - 40.000 (afgerond)

Lasten:	Programma/ambitie/doel	Bedrag
	7.2.3	€ 1.000
	7.3.2	€ 5.713.000
	9	€ 543.000
	10.1	€ 564.000
Totaal lasten		€ 6.821.000
Inkomsten:		
Rioolheffing gebruikersdeel	7.3.2	€ 385.000
Rioolheffing eigenaarsdeel	7.3.2	€ 6.396.000
Voorziening onttrekking	7.3.2	€ 40.000
Totale inkomsten		€ 6.821.000

Doel 7.3.2.	Lasten		Baten	
Begroting 2019 doel 7.3.2		5.713.414		6.780.955
Tarievennota 2019		6.821.624		6.821.624
Verschil		1.108.210		40.669
Toezicht openbare ruimte Riolerings (7.2.3)	935			
Toegerekende indirecte kosten	543.275			
Forfaitaire BTW (Compensatiefonds) dat niet in de begroting opgenomen wordt	564.000			
Onttrekking voorziening Riolerings			40.669	
		1.108.210		40.669

Er is sprake van kleine afrondingsverschillen (veroorzaakt door de programmabegroting).

Relatie met Bijlage 1 van de Tarievennota 2019

Het volgende onderdeel uit bijlage 1 vormt bovenstaande opbrengst:

- Hoofdstuk 3. Rioolheffingen
- eigenaarsdeel
 - gebruikersdeel (grotere lozers, 5 categorieën)

Hoofdstuk 11.3. Afkoop infiltratie regenwater

Conclusie:

De geraamde lasten zijn hoger dan de inkomsten. Het verschil (€ 40.669) wordt onttrokken aan de egalisatievoorziening tarieven rioleringen, om pieken en dalen in de rioolheffing op te vangen. De geraamde kosten worden voor 100% gedekt.

Investeringsen:

In 2019 zal een bedrag van € 425.000 (excl. BTW) voor riolering worden geïnvesteerd in het kader van klimaatadaptatie. De kapitaallasten hiervan komen, conform de regelgeving van het BBV, ten laste van dit product. Het bedrag van € 425.000 wordt in 2019 als jaarschijf aan de investeringen toegevoegd.

De kosten van het vervangen/relinen van de rioolbuizen werden tot 2018 als investering verantwoord (vervangingsinvesteringen), deze kosten dienen vanaf 2018 ten laste van het onderhoud te komen, op grond van de BBV regelgeving van december 2017.

De jaarschijf 2018 ad. € 167.000 van het beschikbaar gestelde krediet voor vervanging vrijverval (rioolbuizen) en het nog niet bestede krediet uit eerdere jaren (2016 en 2017) ad. € 208.000, kortom in totaal € 375.000 zal in 2019 worden ingezet voor investeringen in het kader van klimaatadaptatie. In 2019 verwachten we voor een bedrag ad. € 800.000 te investeren voor klimaatadaptatieve werkzaamheden

Ontwikkelingen:

Vanuit het landelijk Bestuurs Akkoord Water ligt er een opdracht om te besparen binnen de afvalwaterketen. De gemeente Zwolle, het waterschap Groot Salland en de gemeenten binnen dit beheersingsgebied werken nauw samen in Rivus (gezamenlijk afvalwaterbeheer west-Overijssel) om kennis, kunde te versterken, kwetsbaarheid te verminderen en kosten- en investeringenontwikkelingen in de afvalwaterketen te matigen.

Stand egalisatievoorziening Rioleringen:

Stand van de voorziening per 01-01-2018	€ 4.013.766
<u>Dotaties in 2018</u>	
- toevoegingen rente en afschrijving niet besteed krediet:	€ 9.169
Totaal toevoegingen in 2018	€ 9.169
<u>Onttrekkingen in 2018</u>	
overlopende posten 2017	€ 179.097
t.g.v. staat van baten en lasten	€ 288.764
Totaal onttrekkingen in 2018	€ 467.861
Stand van de voorziening per 31-12-2018	€ 3.555.074
<u>Dotaties in 2019</u>	
- toevoegingen:	€ -
Totaal dotaties in 2019	€ -
<u>Onttrekkingen in 2019</u>	
t.g.v. staat van baten en lasten	€ 40.669
Totaal mogelijke onttrekkingen in 2019	€ 40.669
Stand van de voorziening per 31-12-2019	€ 3.514.405

3.4 Leges

Leges zijn rechten die de gemeente op grond van de Gemeentewet of andere wetten kan heffen in verband met door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. Er is een grote diversiteit in de aard van de onder de naam leges te heffen rechten. Vanwege die grote diversiteit is het niet mogelijk, in het kader van de tarievennota, de leges als één geheel te behandelen. Daarom worden achtereenvolgens vermeld:

- I. Leges Burgerzaken;
- II. Leges Omgevingsvergunningen;
- III. Leges Juridische Zaken en Veiligheid;
- IV. Leges Ondergrondse leidingen;
- V. Gedoogbeschikkingen.

I. Leges Burgerzaken

Voorstel:

De tarieven die jaarlijks wettelijk worden vastgesteld op het maximum wettelijk tarief voor 2019 vast te stellen.

De overige tarieven te verhogen met het inflatiepercentage van 2,7%.

De tarieven voor het huwelijk af te ronden op hele euro's.

De overige tarieven af te ronden op eenheden van € 0,05.

Reden van de heffing:

Doorberekening van lasten verbonden aan het in behandeling nemen van aanvragen voor diverse diensten, alsmede het verstrekken van documenten door de secties Burgerzaken en KlantContactCentrum.

Beleidsafspraken:

Het uitgangspunt van beleid is om bij de leges 100% kostendekking te realiseren. Deze 100% kostendekking geldt voor de gehele legesverordening en niet per product. Toch wordt geprobeerd om per productassortiment 100% kostendekkend te zijn.

Overzicht lasten/baten:

Onderstaande kosten en opbrengsten zijn exclusief de rijksleges die wij in rekening brengen bij de burger en ook weer moeten afstaan aan het ministerie.

Lasten:	KlantContactCentrum	€ 453.147,--
	Burgerzaken	€ 70.822,--
	Overige algemene kosten Derden	€ 2.765,--
	Toegerekende indirecte kosten	€ 565.937,--
	toeslag BCF	€ 41.900,--
		€ 1.134.571,--
	Onttrekking uit de reserve	€ 43.568,--
	Totale Lasten	€ 1.091.003,--
Baten:	verwachte baten 2019	€ 1.017.600,--

Omschrijving	lasten	Baten	Kostendekkendheid
Reisdocumenten	409.331	331.100	81 %
Rijbewijzen en eigen verklaringen	426.400	426.400	100 %
Uittreksels	98.195	66.900	68 %
Burgerlijke stand	157.077	193.200	123 %
Totaal	1.091.003	1.017.600	93 %

In de begroting 2019 worden de totalen per doel gepresenteerd.

In onderstaand overzicht wordt inzichtelijk gemaakt waardoor de verschillen tussen tarievennota en begroting worden veroorzaakt:

Doel 8.2.1 Gastvrije dienstverlening rondom Alle levensgebeurtenissen van inwoners	Lasten		Baten	
Begroting 2019 doel 8.2.1		4.331.212		2.892.499
Tarievennota 2019		1.091.003		1.017.600
Verschil		3.240.209		1.874.899
Rijksleges Reisdocumenten, Rijbewijzen, VOG	663.500		663.500	
Kosteloze dienstverlening Burgerlijke stand: erkenning vaderschap, ondertrouw, echtscheiding, controle op schijnhuwelijk, geboorten, overlijden, naamswijziging, etc.	308.049			
Onttrekking aan reserve	43.568			
Toegerekende indirecte kosten	-565.937			
Toeslag BCF(BTW Compensatiefonds) dat niet in begroting opgenomen wordt	-41.900			
Basisregistratie Personen, begraven (incl. reserve mutaties), Verkiezingen, infocentrum	2.832.929		1.211.399	
		3.240.209		1.874.899

Er is sprake van afrondingsverschillen.

Relatie met Bijlage 1 van de Tarievennota 2019

De volgende producten uit bijlage 1 vormen samen de bovenstaande opbrengsten.

4. Legesverordening, titel 1 Algemene dienstverlening
 - 1 Burgerlijke stand
 - 2 Reisdocumenten en Nederlandse Identiteitskaart
 - 3 Rijbewijzen
 - 4 Verstrekkingen uit de Basisregistratie Personen
 - 5 Verstrekkingen uit het Kiezersregister
 - 9 Overige Publiekszaken

De opbrengsten zijn berekend op basis van bovenstaande tarieven maal de verwachte aantallen.

Toelichting:

Voor 2019 zijn de verwachte aantallen en de hieraan te besteden uren aan de hand van de formatiecalculatie vastgesteld.

Bij de PPN 2018-2021 is er twee fte beschikbaar gesteld voor het verminderen van de risico's die het werken met stagiairs met zich mee kan brengen. Vanaf 2019 zien we een sterke afname van het begrootte aantal reisdocumenten. Dit is een gevolg van het verlengen van de geldigheid van deze reisdocumenten voor personen vanaf 18 jaar van 5 naar 10 jaar voor reisdocumenten uitgegeven sinds 9 maart 2014.

Hierdoor nemen de inkomsten sterk af, maar ook de benodigde capaciteit.

Het verschil tussen de verwachte opbrengsten en kosten bij Rijbewijzen wordt onttrokken aan de reserve Rijbewijzen. Hierdoor komt de kostendekkendheid voor dit onderdeel op 100%.

De kostendekkendheid neemt hierdoor in totaliteit iets toe van 91% naar 93%.

De pilot voor het digitaal aanvragen van een rijbewijs is meerdere keren uitgesteld. Op dit moment is het project volgens informatie van VNG Realisatie tijdelijk opgeschort. Er zijn daarom geen gevolgen voor de te verwachten aantallen rijbewijzen. Wel wordt een landelijke aanbestedingsprocedure (door de RdW) voor het bezorgen van rijbewijzen verwacht.

Voor reisdocumenten heeft het Ministerie van BZK een toekomstvisie van een centrale en digitale aanvraag- en afgifteprocedure. Die visie is echter nog nauwelijks concreet gemaakt. Daarvoor is bovendien eerst een wetswijziging nodig. Voor 2019 verwachten we daarom geen veranderingen.

Samenhang met begroting 2019:

Ondanks de sterke daling van de legesopbrengsten door minder reisdocumenten, neemt de kostendekkendheid iets toe tot 93%.

Conclusie:

De geraamde kosten verband houdende met het in behandeling nemen van aanvragen voor diverse diensten, alsmede het verstrekken van documenten door de secties Burgerzaken en KlantContactCentrum worden voor 93% door legesopbrengsten gedekt.

II. Leges Omgevingsvergunning

Voorstel:

De tarieven te verhogen met het inflatiepercentage van 2,7%.

De tarieven af te ronden op hele euro's.

Reden van de heffing:

Doorberekening van kosten, verbonden aan het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een omgevingsvergunning.

Beleidsafspraken:

Het nastreven van 100% kostendekking.

Overzicht lasten/baten:

Doorberekenbare kosten bouwleges 2019:

Uren afdeling Fysieke Leefomgeving vergunningverlening en toezicht	€ 1.667.720,--
Uren KCC	€ 58.574,--
Expertisecentrum	€ 379.804,--
Regionale Brandweer	€ 120.900,--
't Oversticht Advieskosten derden	€ 213.603,--
Overige Algemene Kosten Derden	€ 10.854,--
Diversen: advertenties en bekendm.	€ 25.907,--
Toegerekende indirecte kosten	€ 1.978.368,--
toeslag BCF	€ 77.900,--
	€ 4.533.630,--

Verwachte baten 2019 **€ 4.125.384,--**

In de begroting 2019 worden de totalen per doel gepresenteerd.

In onderstaand overzicht wordt inzichtelijk gemaakt waardoor de verschillen tussen tarievennota en begroting worden veroorzaakt:

Doel 6.1.3 Flexibel & helder wettelijk kader en adequaat instrumentarium	Lasten		Baten	
Begroting 2019 doel 6.1.3		3.337.139		4.141.885
Tarievennota 2019		4.533.630		4.125.384
Verschil		- 1.196.491		16.501
Fysieke Leefomgeving, o.a. klachten, vooroverleg en 2 ^e controles, vergunning vrij, meldingen	210.760			
Planschade commissie	25.190			
Gebruiksbesluit valt onder doel 722, is hier meegenomen	- 5.000		- 7.000	
Toegerekende indirecte kosten	-1.978.368			
Toeslag BCF (BTW Compensatiefonds) dat niet in begroting opgenomen wordt	-77.900			
Bestemmingsplannen, Geo en BAG	628.827		23.501	
		-1.196.491		16.501

Er is sprake van afrondingsverschillen.

Relatie met Bijlage 1 van de Tarievennota 2019

De volgende producten uit bijlage 1 vormen samen de bovenstaande opbrengsten.

Hoofdstuk 4. Legesverordening,

Titel 1 Algemene dienstverlening

Hoofdstuk 11 Leegstandswet

Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning

Hoofdstuk 2 Vooroverleg / beoordeling conceptaanvraag

Hoofdstuk 3 Omgevingsvergunning

De opbrengsten zijn berekend op basis van ervaringscijfers van de afgelopen jaren en verwachte bouwvolume 2019.

Toelichting:

Opgemerkt dient te worden dat uitsluitend kosten die rechtstreeks samenhangen met de door de gemeente verrichte dienstverlening in de tarieven kunnen worden doorberekend. Ook de kosten van eerste controle worden tot de directe kosten gerekend. Daartoe worden ook gerekend kosten die samenhangen met het opstellen van beschikkingen en in het kader daarvan te maken kosten van extern advies en publicatie.

Op grond van dit in de wet en jurisprudentie vastgelegde uitgangspunt kunnen beleidsvoorbereiding, aanvullende controles in het veld die verder gaan dan een eerste controle ter plekke, evenals bezwaar- en beroepsprocedures niet in de tarieven worden verdisconteerd. Deze kosten komen ten laste van de algemene middelen.

Ten opzichte van de tarievennota 2018 nemen de verwachte opbrengsten toe met bijna € 750.000,--. Dit wordt veroorzaakt door het verder aantrekken van de markt en toepassen van het inflatiepercentage. Daar staat tegenover dat wij ook een aanzienlijke toename zien van de kosten voor het afhandelen van de aanvragen. Dit wordt veroorzaakt door krapte op de arbeidsmarkt en door de toename van de aantallen en/of complexiteit van de aanvragen. Het kostendekkendheidspercentage blijft daardoor met 91% nagenoeg gelijk aan 2018.

Samenhang met begroting:

Tegenover de sterke toename van de opbrengsten staan hogere kosten. De kostendekkendheid blijft hierdoor nagenoeg gelijk.

Conclusie:

De geraamde kosten verband houdende met de behandeling van aanvragen voor omgevingsvergunningen worden in 2019 voor 91% door legesopbrengsten gedekt.

III. Leges Juridische Zaken en Veiligheid

Voorstel:

De tarieven te verhogen met het inflatiepercentage van 2,7%.
De tarieven af te ronden op hele euro's.

Reden van de heffing:

doorberekening van kosten, verbonden aan het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning, ontheffing dan wel verklaring.

Beleidsafspraken:

Het nastreven van 100% kostendekking.

Overzicht lasten/baten:

Lasten: personeel Fysieke Leefomgeving € 370.201,--
Inclusief toegerekende indirecte kosten

Baten: verwachte baten 2019 € 119.390,--

In de begroting 2019 worden de totalen per doel gepresenteerd.

In onderstaand overzicht wordt inzichtelijk gemaakt waardoor de verschillen tussen tarievennota en begroting worden veroorzaakt:

Doel 7.2.3 Veilig gebruik openbare ruimte	Lasten		Baten	
Begroting 2019 doel 7.2.3		1.082.169		119.390
Tarievennota 2019		370.201		119.390
Verschil		711.968		0
APV openbare orde en ruimte, vooroverleg, Bibob, inbreng bij beleidsontwikkeling, periodieke controles, etc.	701.687			
Toegerekende indirecte kosten	-193.523			
Kinderopvang, Toezicht openbare ruimte	203.804			
		711.968		0

Er is sprake van afrondingsverschillen.

Relatie met Bijlage 1 Tarievennota 2019

De volgende producten uit bijlage 1 vormen samen de bovenstaande opbrengsten.

Hoofdstuk 4. Legesverordening, titel 1 Algemene dienstverlening

- 12 Kansspelen
- 15.2 Luchtvaartwet
- 15.3 APV en andere plaatselijke verordeningen
- 15.8 Ontheffing tijdelijke lozing

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn

- 1 Horeca
- 2 Organiseren evenementen of markten
- 3 Prostitutiebedrijven
- 4 Winkeltijdenwet
- 5 Kinderopvang
- 6 Diversen

Toelichting:

Voor dit product is het lastig om precies aan te geven welke activiteiten wel en niet toegerekend kunnen worden aan het product. Er is veel beleidsmatig overleg en afstemming met adviseurs (zoals in het GEOZ, Gemeentelijk Evenementen Overleg Zwolle). De kosten voor onderzoek Wet Bibob (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) worden niet meegenomen in kostentoerekening leges. In tegenstelling tot bijvoorbeeld Bouw gaat het om plaatselijke wetgeving waar Fysieke Leefomgeving regelmatig wordt gevraagd om hierover mee te denken. Ook het toezicht is anders dan bij Bouw. Bij controles APV gaat het vaak om periodieke controles. Alleen de eerste controle mag meegenomen worden bij de kostendekkendheid van de vergunning. De leeftijdscontrole op het verkopen en schenken van alcohol valt ook onder dit product, maar de kosten mogen niet gedekt worden uit de leges. Het onderdeel kapvergunningen hoort thuis onder Omgevingsvergunning en is daarom daar opgenomen. De vergunningen voor Kinderopvang zijn onder dit hoofdstuk toegevoegd. Door deze correcties neemt de kostendekkendheid iets af.

Conclusie:

De kostendekkendheid is ongeveer 32%.

IV. Ondergrondse leidingen

A. Leges ondergrondse leidingen

Voorstel:

1. Het basistarief voor het in behandeling nemen van aanvragen en het verlenen van vergunningen, als bedoeld in artikel 2.2 en artikel 7.1 van de Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur te verhogen met 2,7% (inflatiecorrectie) naar een tarief van € 501,00 (afgerond op hele euro's).
2. Het tarief per strekkende meter voor het in behandeling nemen van aanvragen en het verlenen van vergunningen, als bedoeld in artikel 2.2 en artikel 7.1 van de Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur te verhogen met € 0,05 naar € 1,70.

Reden van de heffing:

Doorberekening van de lasten verbonden aan het in behandeling nemen van aanvragen en het verstrekken van vergunningen, als bedoeld in artikel 2.2 en artikel 7.1 van de Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur.

Bovenop deze kosten kunnen mogelijk nog extra kosten voor toezicht in rekening worden gebracht indien specifiek toezicht benodigd is (bv. toezicht werkzaamheden bij bomen). Eventuele kosten van veroorzaakte schade, worden ook in rekening gebracht.

Bij een tracélengte > 1000 meter worden geen meter afhankelijke leges in rekening gebracht, maar de werkelijke uren.

Beleidsafspraken:

100% kostendekking.

Overzicht lasten/baten:

Dit beleid is vanaf 1 april 2012 opgenomen in de nieuwe Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur (AVOI). Met ingang van die datum is ook toezicht formeel ingevoerd.

Doorberekenbare kosten AVOI-leges 2019:

Overige kosten, vnl. software	€ 25.615,--
Uren afdeling Civiel 1,25 fte.	€ 85.140,--
Uren afdeling Beheer 0,25 fte.	€ 15.628,--
Toerekening overhead 1,50 fte. x € 64.522	€ 96.783,--
	€ 223.166,--

In het bijlagenboek van de programmabegroting 2019 worden de totalen per doel gepresenteerd; dit maakt onderdeel uit van het doel 7.1.2.

In onderstaand overzicht wordt inzichtelijk gemaakt waardoor de verschillen tussen tarievennota en programmabegroting worden veroorzaakt:

Programma/doel/ambitie	Lasten		Baten	
7.1.2	€ 126.383		€ 223.166	
9	€ 96.783			

Er is sprake van afrondingsverschillen.

Relatie met Bijlage 1 van de Tarievennota 2019

De opbrengsten zijn berekend op basis van ervaringscijfers van de afgelopen jaren en verwachte aantal vergunningen in 2019. Uitgangspunt is 241 vergunningen per jaar, met 250 strekkende meters per aanvraag. In 2013 zijn 170 vergunningen verleend. In 2014 zijn 239 vergunningen verleend. In 2015 zijn 237 vergunningen verleend. In 2016 zijn 308 vergunningen verleend. In 2017 zijn 249 vergunningen verleend.

Conclusie:

met het voorgestelde tarief worden de kosten voor de activiteiten 100% gedekt.

B. (Her)straatvergoedingen

Naast de leges worden aan de vergunninghouders de kosten voor (her)straten in rekening gebracht. De facturering vindt plaats gebaseerd op de VNG “Richtlijn (her)straattarieven Telecom”, deze wordt jaarlijks geïndexeerd.

Vanuit deze opbrengsten wordt, na aftrek van de kosten, jaarlijks een deel van de kosten voor het buitengewoon onderhoud aan de wegen bekostigd.

V. Gedoogbeschikkingen

Voorstel:

het tarief voor het in behandeling nemen van verzoeken tot het verstrekken van gedoogbeschikkingen te verhogen met het inflatiepercentage van 2,7%.
De tarieven af te ronden op hele euro's.

Reden van de heffing:

doorberekening van de lasten verbonden aan het in behandeling nemen van verzoeken tot het verstrekken van gedoogbeschikkingen bouw en ruimtelijke ordening door de afdeling Fysieke Leefomgeving.

Beleidsafspraken:

100% kostendekking.

Alleen in uitzonderlijke gevallen wordt er gebruik gemaakt van gedogen.

Overzicht lasten/baten:

Dit beleid is vanaf 2011 opgenomen in de nieuwe kadernota handhaving. Aangezien er bij gedogen sprake is van een hoge uitzondering die afwijkt van de normaal geldende procedures, echt maatwerk dus, zijn er gemiddeld genomen relatief veel uren per aanvraag nodig.

Relatie met Bijlage 1 van de Tarievennota 2019

Aangezien het hier gaat om een uitzondering worden hiervoor geen bedragen, lasten en baten, begroot, maar voor incidentele gevallen wordt er wel een tarief meegenomen.

De volgende producten uit bijlage 1 hebben betrekking op deze leges.

Hoofdstuk 4. Legesverordening, titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving /
omgevingsvergunning

Hoofdstuk 10 Gedoogbeschikking

Conclusie:

De kostendekkendheid is ongeveer 100%.

3.5 Parkeerbelastingen

Voorstel:

1. De tarieven voor het parkeren bij parkeerapparatuur voor het belastingjaar 2019 niet te verhogen.
2. De tarieven voor parkeervergunningen, -abonnementen en -ontheffingen te verhogen met het inflatiepercentage van 2,7% en af te ronden op € 0,05.

Toelichting:

De tarieven voor het parkeren bij parkeerapparatuur worden in beginsel om de drie jaar bijgesteld. Deze verhoging is vastgelegd in de Parkeernota 2004. De laatste verhoging heeft per 1 januari 2016 plaats gevonden. De volgende aanpassing van de tarieven zal dus in beginsel per 1 januari 2019 plaats kunnen vinden. Toch stellen wij u voor om de tarieven per 1 januari 2019 niet te verhogen en wel om de volgende redenen:

- a) Op dit moment wordt er een onderzoek naar parkeren/mobiliteit in het centrumgebied gedaan. Onderdeel daarvan is de hoogte van parkeertarieven als sturingselement (tariefdifferentiatie). De uitkomsten hiervan zijn niet tijdig beschikbaar om een mogelijke tariefaanpassing met ingang van 1 januari 2019 in te voeren;
- b) De prijsindex over de afgelopen drie jaren is in totaal 2,7%. Dit zou een zeer geringe verhoging van het tarief betekenen (o.b.v. huidige uurtarieven van € 1,-, € 1,80 en € 2,80 respectievelijk € 0.03, € 0,05 en € 0,08);
- c) De huidige tarieven van vergelijkbare steden als Apeldoorn, Amersfoort, Enschede en Deventer geven onvoldoende aanleiding om een verhoging van de tarieven door te laten gaan.

De tarieven voor abonnementen en vergunningen worden elk jaar verhoogd met de inflatiecorrectie voor de gemeentelijke tarieven. Voor 2019 is dat 2,7%. De tarieven worden afgerond op € 0,05.

Reden van de heffing:

Het heffen van parkeerbelasting van bestuurders c.q. houders van motorvoertuigen voor het innemen van, door het college van burgemeester en wethouders aangewezen, weggedeelten voor betaald parkeren. De parkeerbelastingen hebben een regulerend karakter met het doel om het parkeergedrag van voornamelijk automobilisten te beïnvloeden. Door het aanwijzen van gebieden waar de automobilisten moeten betalen, kan de gemeente het parkeren van motorvoertuigen regelen.

Overzicht lasten/baten (cijfers concept begroting 2019):

lasten	Programma/ambitie/doel	Bedrag
Beleid, onderzoeken en adviezen en kapitaallasten vm. Ontwikkeling	6.3.3.	€ 89.392,--
onderhoud en overige exploitatielasten, ledigen parkeermeters, parkeercontrole, flankerend beleid etc. vm. Expertisecentrum	6.3.3.	€ 6.141.817,--
Storting reserve Parkeren	6.3.3	€ 693.345,--
Afdracht indirecte kosten/overhead	9	€ 847.650,--
Afdracht concern inz. Check-ups, bezuinigingen en naheffingen boetes	10	€ 2.008.000,--
Totaal lasten		€ 9.780.204,--

baten	Programma/ambitie/doel	Bedrag
Inkomsten parkeergelden, verhuur parkeergarages, vergunningen/ontheffingen, parkeerboetes etc.	6.3.3.	€ 9.780.204,--
Totaal baten		€ 9.780.204,--

Conclusie:

de tarieven conform het voorstel aan te passen.

3.6 Begraafplaatsrechten

Voorstel:

De tarieven te verhogen met het inflatiepercentage van 2,7%.

De tarieven af te ronden op hele euro's.

Reden van de heffing:

doorberekening van de lasten die verbonden zijn aan teraardebestellingen, de administratieve afhandeling en het onderhouden van de begraafplaatsen.

Beleidsafspraken:

In de perspectiefnota 2005 is ingestemd met de uitvoering van het Masterplan Kranenburg. Hiervoor is een structurele bijdrage toegekend ten laste van de algemene middelen. Daarmee wordt de 100% kostendekkendheid los gelaten.

Overzicht lasten/ baten:Lasten:

Onderhoud begraafplaatsen (incl. BTW)	€ 829.003,--
Toegerekende rente en afschrijving	€ 131.708,--
Toegerekende kosten burgerzaken/KCC	€ 51.117,--
Indirecte kosten	€ 57.656,--
	€ 1.069.484,--
Storting in de reserve	€ 65.752,--
Totale Lasten	€ 1.135.236,--

Verwachte baten 2019

€ 988.400,--

In de begroting 2019 worden de totalen per doel gepresenteerd.

In onderstaand overzicht wordt inzichtelijk gemaakt waardoor de verschillen tussen tarievennota en begroting worden veroorzaakt:

Doel 8.2.1 Gastvrije dienstverlening	Lasten		Baten	
Begroting 2019 doel 8.2.1		4.331.212		2.892.499
Tarievennota 2019		1.135.236		988.400
Verschil		3.195.976		1.904.099
Toegerekende indirecte kosten	-57.656			
Storting in reserve	-65.752			
Reisdocumenten, Rijbewijzen, Naturalisatie, Verklaringen, Burgerlijke stand, Basis Registratie Personen, Verkiezingen, Infocentrum, overig burgerzaken, wet op de lijkbezorging	3.319.384		1.904.099	
		3.195.976		1.904.099

Er is sprake van afrondingsverschillen.

Relatie met Bijlage 1 van de Tarievennota 2019

De volgende producten uit bijlage 1 vormen samen de bovenstaande opbrengsten.

Hoofdstuk 6. Rechten Algemene Begraafplaatsen

Toelichting:

De verwachte leges begraven zijn iets lager dan voor de begroting 2018. De storting in de reserve is nodig

om in de toekomst de kosten te betalen van de graven waarvan het onderhoud eeuwigdurend is afgekocht. De begrote kosten voor Lijkschouw en lijkbezorging voor rekening van de gemeente Zwolle zijn niet meer meegenomen in deze opzet. Deze kosten mogen niet meegenomen worden bij de kostendekkendheid van de leges. Voor eenzelfde bedrag is de structurele bijdrage uit de algemene middelen verlaagd.

De structurele bijdrage ten laste van de algemene middelen is ten opzichte van 2018 verlaagd door bovenstaande en bedraagt € 86.522,-- voor 2019. Op die manier wordt een aanzienlijke stijging van de tarieven voorkomen en de concurrentiepositie van Kranenburg niet verder onder druk gezet. Door de samenwerking met ROVA voor het groenonderhoud op de begraafplaats ontstaat er een nadeel als gevolg van de BTW die niet verrekenbaar/compensabel is. Dit nadeel komt ten laste van de algemene middelen.

Conclusie:

De kostendekkendheid bedraagt 87 %. De niet gedekte kosten zijn gelijk aan de geïndexeerde bijdrage uit de perspectiefnota 2005 en het BTW-nadeel.

3.7 Precariobelasting

Voorstel:

De tarieven te verhogen met het inflatiepercentage van 2,7%.

Toelichting:

Precariobelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Tegenover het heffen van de belasting staat geen directe tegenprestatie.

Reden van de heffing:

Het heffen van belasting vanwege het hebben van voorwerpen op, onder of boven gemeentegrond.

Overzicht lasten/baten:

De opbrengst in 2019 wordt geraamd op € 310.000,--.

Voor relatie met begroting zie 3.1 onroerende-zaakbelastingen.

Relatie met Bijlage 1 van de Tarievennota 2019

De volgende producten uit bijlage 1 vormen samen de bovenstaande opbrengsten.

Hoofdstuk 7. Precariobelasting, met uitzondering van bepalingen 3.1 en 3.2 (zie onderdeel 3.9).

3.8 Havengelden

Voorstel

1. De tarieven voor woonschepen en recreatievaartuigen te verhogen met het inflatiepercentage van 2,7%.
2. De tarieven voor beroepsvaart te verhogen met het inflatiepercentage van 2,7%.
3. De tarieven voor water en elektra met het gemeentelijke prijsindexpercentage met 2,40% te verhogen.
4. De tarieven af te ronden op € 0,05.

Toelichting

De huidige tarieven zijn op dit moment vergelijkbaar met tarieven die in andere gemeenten worden gehanteerd en daarmee marktconform.

De gemeente Zwolle heeft met Rijkswaterstaat overeenstemming bereikt over het overdragen van de bediening van de op afstand bediende bruggen in Zwolle. Dit betekent dat deze bruggen vanaf 2018 worden bediend vanuit het bedieningscentrum van Rijkswaterstaat bij de Spooldersluis.

Reden van de heffing

De exploitatielasten van vaarwegen, havens en kaden voor woonschepen, beroeps- en recreatievaart evenals 25% van de kosten van de brugbediening door te berekenen aan de gebruikers.

Beleidsafspraken

Een van de direct aanwijsbare diensten van de gemeente, waarvan de tarieven niet kostendekkend zijn, is die van de havengelden. Als beleids criterium wordt voorgesteld marktconforme tarieven. De Raad heeft in 2005 met de inhoud en voorstellen uit het Actieprogramma Havens ingestemd. In het Actieprogramma Havens is geconcludeerd dat een 100% kostendekkendheid voor het product Havens niet realistisch is.

Overzicht van lasten en baten

Lasten:

25% kosten brugbediening	€ 56.309
Havens	€ 41.123
Beroepsvaart	€ 131.260
Recreatievaart en passantenhaven	€ 96.092
Woonschepen en ligplaatsen	€ 44.269
Toerekening indirecte kosten:	€ 165.080

Totaal lasten € 535.133

Baten:

Beroepsvaart	€ 335.110
Passanten	€ 32.453
Pleziervaartuigen	€ 14.378
Woonschepen	€ 79.565
Brugbediening en overige vergoedingen	€ 23.948

Totaal baten € 485.454

In de begroting 2019 worden de totalen per doel gepresenteerd.

In onderstaand overzicht wordt inzichtelijk gemaakt waardoor de verschillen tussen de Tarievennota 2019 en de begroting 2019 worden veroorzaakt.

Doel 7.1.3 Alle gebieden een hoogwaardige water-, groen- en recreatiestructuur krijgen en houden	Lasten		Baten	
Begroting 2019 doel 7.1.3		12.299.288		672.366
Tarievennota 2019		535.133		485.454
Verschil		11.764.155		186.912
Wijkbeheer	696.172			
Groen	8.305.926			
Toegerekende indirecte kosten	- 165.080			
Water, buitengebied, dierenwelzijn en recreatie	2.724.292		152.993	
Kosten havens brugbediening (75%)	202.845		- 33.919	
		11.764.155		186.912

Er is sprake van afrondingsverschillen.

Relatie met Bijlage 1 van de Tarievennota 2019

Het volgende onderdeel uit bijlage 1 vormt het totaal van bovenstaande opbrengst:

Hoofdstuk 8. Havengelden

Conclusie

De haventarieven zijn in 2019 voor 91% kostendekkend; in 2018 was de kostendekkendheid 72%. De kostendekkendheid is voornamelijk verbeterd door lagere kosten buitengewoon onderhoud en het niet meer toerekenen van indirecte kosten voor brugbediening door samenwerking met Rijkswaterstaat.

3.9 Marktgelden

Voorstel

1. De markttarieven te verhogen met het inflatiepercentage van 2,7%.
2. De tarieven voor water en elektra te verhogen met het gemeentelijke prijsindexpercentage van 2,40%.
3. De tarieven af te ronden op € 0,05.

Toelichting

De bezetting op diverse markten is het afgelopen jaar redelijk stabiel gebleven. De inkomsten hebben we net als vorig jaar wel naar beneden bij moeten stellen op basis van de realiteit.

Reden van de heffing

Doorberekenen van de kosten voor het houden van warenmarkten aan de marktkooplieden.

Beleidsafspraken

Nastreven van 100% kostendekkendheid. De laatste jaren schommelt de kostendekkendheid van het product markten tussen de 75 en 80 %. Het is dan ook niet realistisch om de markttarieven 100% kostendekkend te krijgen. Hierdoor zullen vele marktkooplieden afhaken en zal de bezetting verder afnemen.

Inmiddels is de marktcommissie ingesteld, waarmee we de kansen verkennen om de kostendekkendheid te verbeteren en de markt aantrekkelijk te houden.

Ook voor 2019 is te verwachten dat de bezetting licht zal dalen. Dit kunnen we opvangen door ook de kosten te verlagen. Daardoor blijft de kostendekkendheid nagenoeg gelijk.

Overzicht lasten en baten

Markten Algemeen totaal	€ 80.749
Markten: energielasten	€ 37.069
Markt Aa-landen: kap. lasten + Ov.	€ 10.520
Markt Zwolle-Z: kap. lasten + Ov.	€ 16.383
Vrijdagmarkt: kap. lasten + Ov.	€ 37.266
Zaterdagmarkt: kap. lasten + Ov.	€ 37.447
Markt Stadshagen	€ 7.367
Overige markten: Ov. lasten	€ 1.184
Standplaatsen: kap. lasten + Ov.	€ 29.961
Toerekening: indirecte kosten	€ 152.573
Afdracht promotiefonds	€ 16.000
Toeslag BCF	€ 23.352
Totaal lasten	€ 449.871

Markt Algemeen: inkomsten energie	€ 23.040
Markt Aa-landen: Inkomsten	€ 8.324
Markt Zwolle-Zuid: inkomsten	€ 28.578
Vrijdagmarkt: inkomsten	€ 87.565
Zaterdagmarkt: inkomsten	€ 72.074
Markt Stadshagen	€ 5.278
Overige markten: inkomsten	€ 3.697
Standplaatsen: inkomsten	€ 81.133
Inkomsten promotiefonds	€ 16.000
Totaal baten	€ 325.689
Verschil	€ 124.182

In de begroting 2019 worden de totalen per doel gepresenteerd

In onderstaand overzicht wordt inzichtelijk gemaakt waardoor de verschillen tussen tarievennota en begroting worden veroorzaakt:

Doel 5.2.1 Economische positie	Lasten		Baten	
Begroting 2019 doel 5.2.1		2.787.890		1.320.648
Tarievennota 2019		449.871		325.689
Verschil		2.338.019		994.959
Indirecte kosten	-152.573			
Forfaitaire toeslag BTW	-23.352			
Toeristisch beleid, festivals, BIZ, topsport, reclame	2.513.944			
		2.338.019		994.959

Relatie met Bijlage 1 van de Tarievennota 2019

De volgende onderdelen uit bijlage 1 vormen het totaal van bovenstaande opbrengst:

9. Marktgelden

7. Precariobelasting, bepalingen 3.1 en 3.2 (zie onderdeel 3.7)

Conclusie:

De markttarieven zijn in 2019 voor 72 % kostendekkend. Dit is nagenoeg gelijk aan de kostendekkendheid van 2018.

3.10 Toeristenbelasting

Voorstel:

Het tarief vast te stellen op € 0,60 per overnachting. Dit is gelijk aan het tarief van 2018.

Toelichting:

Met de ondernemers uit de branche is afgesproken dat in een vroegtijdig stadium nieuwe tarieven worden doorgegeven. In 2012 is het tarief verhoogd van € 0,50 naar € 0,60 per overnachting.

In samenspraak met de ondernemers in de branche wordt gewerkt aan de toeristische aanpak. Onderdeel daarbij is ook de hoogte van de toeristenbelasting en de inzet van deze gelden. Wij stellen dan ook voor om in deze tarievennota nog geen uitspraken te doen over de hoogte van het tarief voor 2020.

De bezetting in de sector is de afgelopen jaren beter geworden, waardoor de opbrengsten toeristenbelasting zonder aanpassing voor inflatie, is toegenomen.

Reden van heffing:

Het heffen van belasting ter zake van het tegen vergoeding houden van verblijf binnen de gemeente door personen die niet als ingezetene in de basisregistratie personen zijn ingeschreven.

Overzicht baten:

De opbrengst in 2019 is geraamd op € 150.000,--.

In de begroting 2018 worden de totalen gepresenteerd.

Voor relatie met de begroting zie 3.1 onroerende-zaakbelastingen.

Relatie met Bijlage 1 van de Tarievennota 2019

De volgende producten uit bijlage 1 vormen samen de bovenstaande opbrengsten.

Hoofdstuk 10. Toeristenbelasting.

3.11 Privaatrechtelijke Tarieven 2019

Zoals gebruikelijk vermelden wij in de tarievennota ook de overige privaatrechtelijke tarieven die niet op basis van een publieke verordening maar op privaatrechtelijke wijze worden geheven. Vanzelfsprekend worden alleen die tarieven vermeld waar de gemeente nog mee verbonden is.

3.11.1 Sport

Voorstel:

De sporttarieven voor het belastingjaar 2019 te verhogen met de jaarlijkse inflatiecorrectie. Voor 2019 is deze vastgesteld op 2,7%.

Toelichting:

Het tarief voor de huur van de sportaccommodaties is zowel voor de binnen- als de buitensportaccommodaties niet kosten gerelateerd. Het tarief komt tot stand door indexering op het tarief van vorig jaar.

Reden van heffing:

De sportaccommodaties kunnen tegen dit opgenomen tarief in gebruik gegeven worden aan belangstellenden conform de af te sluiten huurovereenkomst. Deze eigen bijdrage wordt wenselijk geacht, omdat de overheid niet alle kosten voor haar rekening wil nemen.

Overzicht baten:

De opbrengst in 2019 is voor de buitensportaccommodaties voorlopig geraamd op ongeveer € 502.883,--. Voor de binnensportaccommodaties is deze geraamd op ongeveer € 546.746,--, waarvan overigens een aanzienlijk deel wordt doorbetaald aan de eigenaren van de diverse accommodaties. De gemeente Zwolle is namelijk in veel gevallen geen eigenaar van de binnensportaccommodaties, maar treedt in deze via Stichting Sportservice Zwolle op als verhuurder. Deze bedragen zijn terug te vinden in de begroting op het onderdeel sport.

3.11.2 Dwangsom afhalen fiets

Voorstel:

De dwangsom voor het afhalen van de fiets bij AFAC niet te verhogen met het inflatiepercentage van 2,7%.

Toelichting:

Foutief gestalde fietsen worden door AFAC verwijderd. Aan deze vorm van bestuursdwang zijn kosten verbonden (controleren, verwijderen, opslag, teruggave en bijbehorende administratieve afhandeling) die verhaald worden op de overtreder. Daarnaast zijn er vaste kosten zoals de huur van het pand, nutsvoorzieningen en ICT. Met de verhoging van de dwangsom in 2015 van € 10,00 naar € 15,00 is gestreefd naar een betere kostendeckendheid. Het heeft de voorkeur om een tarief in rekening te brengen welke is afgerond op hele euro's. Daarom stellen wij voor het tarief niet te verhogen.

3.11.3 Afkoop infiltratie regenwater

Voorstel:

De tarieven voor het afkopen van de verplichting tot infiltratie van het regenwater te verhogen met de inflatiecorrectie van 2,7%.

Toelichting:

In het door de raad vastgestelde GRP2011-2015 is in hoofdstuk 4.4.2 “Taakopvatting hemelwater” opgenomen dat bij nieuwbouw/verbouwbouwprojecten < 30 m² particulieren en bedrijven op eigen terrein het hemelwater moeten verwerken (hergebruik en/of infiltreren) van daken, terrassen, parkeerplaatsen etc.. Indien dit aantoonbaar niet mogelijk is, zorgt de gemeente voor een alternatief in het stedelijk gebied ter compensatie.

De ontwikkelende partij kan de infiltratieplicht afkopen indien uit aanvullend onderzoek blijkt dat infiltratie van hemelwater niet binnen de eigen perceelgrenzen kan plaatsvinden.

-- HOOFDSTUK 4 --

BELASTINGEN-WOONLASTEN

In dit hoofdstuk wordt stilgestaan bij de consequenties van diverse belastingen die kunnen worden gerangschikt onder de zogenaamde woonlasten.

Over de periode 2018 tot en met 2019 wordt aangegeven wat de woonlastenstijging is voor:

- huurders van woningen, niet zijnde eigenaren;
- eigenaren van woningen, niet zijnde bewoners;
- eigenaren van woningen tevens zijnde bewoners.

Voor een drietal woningwaarden wordt aangegeven wat het stijgingspercentage voor een drietal heffingen is geweest. Het betreft de volgende heffingen:

- onroerende-zaakbelastingen;
- afvalstoffenheffing;
- rioolheffing.

Hierbij wordt uitgegaan van een drietal woningwaarden per 2018/2019 (2019 is gelijk aan 2018, omdat de nieuwe waarden voor 2019 nog niet bekend zijn).

Heffingen als de begraafplaatsrechten, precariobelasting enz. zijn in het overzicht niet vermeld, omdat deze heffingen slechts drukken op bepaalde delen van de bevolking en soms incidenteel/niet structureel zijn.

Ontwikkeling tarieven over de periode 2016 tot en met 2019 (bedragen in euro's).

	2016	2017	2018	2019
OZB-eigenaar	0,1325%	0,1312%	0,1277%	0,1311%
OZB-gebruiker				
Rioolheffing	€ 107,89	€ 105,18	€ 103,08	€ 105,86
afvalstoffenheffing				
* eenpersoonsh.	€ 212,48	€ 215,77	€ 215,77	€ 221,60
* meerpersoonsh.	€ 265,60	€ 269,72	€ 269,72	€ 277,00

In onderstaande overzichten wordt voor een drietal waardeklassen van woningen een overzicht gegeven van de ontwikkeling van de woonlasten voor:

- de huurders (1 –of meerpersoonshuishoudens) van woningen, niet zijnde eigenaren;
- de eigenaren van woningen, niet zijnde de bewoners;
- de eigenaren (1 –of meerpersoonshuishoudens) van woningen tevens zijnde de bewoners.

Verder dienen voor 2019 vergeleken met 2018 de volgende uitgangspunten:

. onroerende zaakbelastingen	+ 2,70 %
. rioolheffing	+ 2,70 %
. afvalstoffenheffing	
* eenpersoonshuishouden	+ 2,70 %
* meerpersoonshuishouden	+ 2,70 %

Door het verhogen van de tarieven voor afvalstoffenheffing, de onroerende zaakbelastingen en de rioolheffing met 2,7%, stijgen de woonlasten voor de huurders met 2,70% en voor de eigenaren van woningen met 2,67% of 2,68%. De woonlasten van een meerpersoonshuishouden (Coelo 2018) in een woning met een gemiddelde waarde bedragen in Zwolle € 647,45 (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing). Dit is lager dan het gemiddelde van € 677,00 van de 38 grootste Nederlandse gemeenten.

Het kwijtscheldingsbeleid

Kwijtschelding van belasting kan worden verleend indien men niet in staat is anders dan met buitengewoon bezwaar de belastingaanslag geheel of gedeeltelijk te betalen. Van buitengewoon bezwaar is in het algemeen sprake indien de middelen om een belastingaanslag te betalen ontbreken en ook niet binnen afzienbare tijd kunnen worden verwacht. Daarnaast kunnen zich ook andere omstandigheden voordoen die meebrengen dat betaling van de aanslag redelijkerwijs niet kan worden gevorderd.

Teneinde de rechtszekerheid en rechtsgelijkheid voor elke burger te waarborgen is er een landelijk geldend kwijtscheldingsbeleid ontwikkeld en vastgelegd in de "Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990". Vroeger waren de normen tamelijk streng, maar sinds 1 januari 1995 zijn de normen verruimd. Deze verruiming bestond uit een verhoging van de kosten van bestaan van 90% naar maximaal 95% van de bijstandsuitkeringen. Met ingang van 1 januari 1997 is de kwijtscheldingsnorm in Zwolle uiteindelijk opgetrokken tot 100%. In 2015 is de mogelijkheid van kwijtschelding voor kleine ondernemers ingevoerd.

Woning van € 150.000,00

Categorie huurder van een woning, niet zijnde eigenaar met een 1-persoonshuishouden.

	2018	2019
WOZ-waarde	€ 150.000,00	€ 150.000,00
OZB-eigenaar		
Rioolheffing		
Afvalstoffenh.	€ 215,77	€ 221,60
Totaal	€ 215,77	€ 221,60
Wijziging per jaar		+ 2,70%

Categorie huurder van een woning, niet zijnde eigenaar met een meerpersoonshuishouden.

	2018	2019
WOZ-waarde	€ 150.000,00	€ 150.000,00
OZB-eigenaar		
Rioolheffing		
Afvalstoffenh.	€ 269,72	€ 277,00
Totaal	€ 269,72	€ 277,00
Wijziging per jaar		+ 2,70%

Categorie eigenaar van een woning, niet zijnde bewoner.

	2018	2019
WOZ-waarde	€ 150.000,00	€ 150.000,00
OZB-eigenaar	€ 191,55	€ 196,65
Rioolheffing	€ 103,08	€ 105,86
Afvalstoffen.		
Totaal	€ 294,63	€ 302,51
Wijziging per jaar		+ 2,67%

Categorie eigenaar van een woning tevens bewoner met een 1-persoonshuishouden.

	2018	2019
WOZ-waarde	€ 150.000,00	€ 150.000,00
OZB-eigenaar	€ 191,55	€ 196,65
Rioolheffing	€ 103,08	€ 105,86
Afvalstoffen.	€ 215,77	€ 221,60
Totaal	€ 510,40	€ 524,11
Wijziging per jaar		+ 2,68%

Categorie eigenaar van een woning tevens bewoner met een meerpersoonshuishouden.

	2018	2019
WOZ-waarde	€ 150.000,00	€ 150.000,00
OZB-eigenaar	€ 191,55	€ 196,65
Rioolheffing	€ 103,08	€ 105,86
Afvalstoffen.	€ 269,72	€ 277,00
Totaal	€ 564,35	€ 579,51
Wijziging per jaar		+ 2,68%

Woning van € 250.000,00

Categorie huurder van een woning, niet zijnde eigenaar met een 1-persoonshuishouden.

	2018	2019
WOZ-waarde	€ 250.000,00	€ 250.000,00
OZB-eigenaar		
Rioolheffing		
Afvalstoffenh.	€ 215,77	€ 221,60
Totaal	€ 215,77	€ 221,60
Wijziging per jaar		+ 2,70%

Categorie huurder van een woning, niet zijnde eigenaar met een meerpersoonshuishouden.

	2018	2019
WOZ-waarde	€ 250.000,00	€ 250.000,00
OZB-eigenaar		
Rioolheffing		
Afvalstoffenh.	€ 269,72	€ 277,00
Totaal	€ 269,72	€ 277,00
Wijziging per jaar		+ 2,70%

Categorie eigenaar van een woning, niet zijnde bewoner.

	2018	2019
WOZ-waarde	€ 250.000,00	€ 250.000,00
OZB-eigenaar	€ 319,25	€ 327,75
Rioolheffing	€ 103,08	€ 105,86
Afvalstoffenh.		
Totaal	€ 422,33	€ 433,61
Wijziging per jaar		+ 2,67%

Categorie eigenaar van een woning tevens bewoner met een 1-persoonshuishouden.

	2018	2019
WOZ-waarde	€ 250.000,00	€ 250.000,00
OZB-eigenaar	€ 319,25	€ 327,75
Rioolheffing	€ 103,08	€ 105,86
Afvalstoffenh.	€ 215,77	€ 221,60
Totaal	€ 638,10	€ 655,21
Wijziging per jaar		+ 2,68%

Categorie eigenaar van een woning tevens bewoner met een meerpersoonshuishouden.

	2018	2019
WOZ-waarde	€ 250.000,00	€ 250.000,00
OZB-eigenaar	€ 319,25	€ 327,75
Rioolheffing	€ 103,08	€ 105,86
Afvalstoffenh.	€ 269,72	€ 277,00
Totaal	€ 692,05	€ 710,61
Wijziging per jaar		+ 2,68%

Woning van € 400.000,00

Categorie huurder van een woning, niet zijnde eigenaar met een 1-persoonshuishouden.

	2018	2019
WOZ-waarde	€ 400.000,00	€ 400.000,00
OZB-eigenaar		
Rioolheffing		
Afvalstoffenh.	€ 215,77	€ 221,60
Totaal	€ 215,77	€ 221,60
Wijziging per jaar		+ 2,70%

Categorie huurder van een woning, niet zijnde eigenaar met een meerpersoonshuishouden.

	2018	2019
WOZ-waarde	€ 400.000,00	€ 400.000,00
OZB-eigenaar		
Rioolheffing		
Afvalstoffenh.	€ 269,72	€ 277,00
Totaal	€ 269,72	€ 277,00
Wijziging per jaar		+ 2,70%

Categorie eigenaar van een woning, niet zijnde bewoner.

	2018	2019
WOZ-waarde	€ 400.000,00	€ 400.000,00
OZB-eigenaar	€ 510,80	€ 524,40
Rioolheffing	€ 103,08	€ 105,86
Afvalstoffenh.		
Totaal	€ 613,88	€ 630,26
Wijziging per jaar		+ 2,67%

Categorie eigenaar van een woning tevens bewoner met een 1-persoonshuishouden.

	2018	2019
WOZ-waarde	€ 400.000,00	€ 400.000,00
OZB-eigenaar	€ 510,80	€ 524,40
Rioolheffing	€ 103,08	€ 105,86
Afvalstoffenh.	€ 215,77	€ 221,60
Totaal	€ 829,65	€ 851,86
Wijziging per jaar		+ 2,67%

Categorie eigenaar van een woning tevens bewoner met een meerpersoonshuishouden.

	2018	2019
WOZ-waarde	€ 400.000,00	€ 400.000,00
OZB-eigenaar	€ 510,80	€ 524,40
Rioolheffing	€ 103,08	€ 105,86
Afvalstoffenh.	€ 269,72	€ 277,00
Totaal	€ 883,60	€ 907,26
Wijziging per jaar		+ 2,67%

Vergelijking andere gemeenten.

Om inzicht te krijgen in het algemene verloop van de hoogte van de woonlasten is het goed een vergelijking met andere steden in het land te maken.

Jaarlijks wordt in opdracht van het Belastingoverleg grote gemeenten, een platform van 38 qua inwonertal grootste gemeenten in Nederland, een zogeheten Belastingoverzicht grote gemeenten gemaakt. Het onderzoek is erop gericht de gemeentelijke tarieven, belastingopbrengsten, belastingdruk en woonlasten per gemeente te vergelijken. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) heeft ook over 2018 het overzicht weer gepresenteerd. In 2018 neemt Zwolle de 31ste plaats in (in 2017 was dit de 32^e plaats). Dat betekent dat in 30 van de grote gemeenten de lokale woonlasten hoger liggen.

In bijlage 2 van deze tarievennota treft u dit overzicht aan.

De gemiddelde woonlastenstijging bedraagt in 2018 voor de 100.000+ gemeenten 0,6%.

De woonlastenstijging in onze gemeente ligt onder dat gemiddelde.

Uiteraard kan voor 2019 nog geen overzicht gegeven worden.

Tarievenoverzicht, vergelijking 2018 – 2019

Belastingoverzicht 2018, grote gemeenten (gedeeltelijke weergave).
Het gehele onderzoek ligt ter inzage.

Bijlage 1

Tarievenoverzicht, vergelijking 2018 - 2019

1. Onroerende-zaakbelastingen

woningen

eigenaar

niet-woningen

eigenaar

gebruiker

	2018	2019
	0,1277%	0,1311%
	0,3703%	0,3764%
	0,2994%	0,3043%

2. afvalstoffenheffing

afvalstoffenheffing per perceel, gebruikt door één persoon, per jaar
afvalstoffenheffing per perceel, gebruikt door meer dan één persoon, per jaar

€	215,77	€	221,60
€	269,72	€	277,00

3. rioolheffingen

eigenarendeel per perceel

gebruikersdeel

afgevoerd (afval)water

500 t/m 1.000 m3

1.001 t/m 10.000 m3

10.001 t/m 50.000 m3

50.001 t/m 100.000 m3

boven 100.000 m3

per 100 m3

per 100 m3

per 100 m3

per 100 m3

per 100 m3

€	103,08	€	105,86
€	44,86	€	45,95
€	34,51	€	32,35
€	25,72	€	26,35
€	19,46	€	19,92
€	13,58	€	13,92

4. Legesverordening:

Titel 1 Algemene dienstverlening

Hoofdstuk 1 Burgerlijke stand

- 1.1.1 Het tarief bedraagt voor het sluiten van een huwelijk / het sluiten of omzetten van een geregistreerd partnerschap in de Schepenzaal op:
- 1.1.1.1 - maandag tot en met vrijdag van 9.30 uur - 16.30 uur;
- 1.1.1.2 - zaterdag: van 10.30 uur - 15.30 uur;
- 1.1.1.3 Toeslag bij voltrekking buiten voornoemde uren
- 1.1.1.4 Het reserveren van de Schepenzaal t.b.v. catering voorafgaand of aansluitend aan het sluiten van een huwelijk / sluiten of omzetten van een geregistreerd partnerschap, bedraagt per uur
- 1.1.1.5 Het tarief bedraagt voor het sluiten van een huwelijk / sluiten of omzetten van een geregistreerd partnerschap met een bescheiden ceremonie in de Schepenzaal op maandagmorgen als bedoeld in artikel 7, lid 2 Reglement Burgerlijke Stand
- 1.1.2 Het tarief bedraagt voor het sluiten van een huwelijk- of geregistreerd partnerschap/voltrekking / omzetting van een geregistreerd partnerschap op een alternatieve trouwlocatie:
- 1.1.2.1 - maandag t/m zondag van 9.00 uur -17.00 uur
- 1.1.2.2 - toeslag bij voltrekking buiten voornoemde uren
- 1.1.3 Het tarief bedraagt voor het omzetten van een geregistreerd partnerschap in een huwelijk in het Stadskantoor tijdens de openingsuren van het bureau burgerlijke stand

€	388,00	€	398,00
€	742,00	€	762,00
€	253,00	€	259,00

€	183,00	€	187,00
---	--------	---	--------

€	201,00	€	206,00
---	--------	---	--------

€	448,00	€	460,00
€	253,00	€	259,00

€	54,00	€	55,00
---	-------	---	-------

Annulering

- 1.1.4.1 Indien de aangevraagde sluiting vóór het tijdstip van de melding wordt geannuleerd, wordt op verzoek teruggaaf van 60 % van de geheven leges verleend. vervallen
- 1.1.4.2 Indien de aangevraagde omzetting wordt geannuleerd meer dan 30 dagen gelegen voor de feitelijke datum van omzetting, wordt op verzoek teruggaaf van 60% van de geheven leges verleend. vervallen
- 1.1.5.1 Indien de aangevraagde sluiting na het tijdstip van de melding wordt geannuleerd, wordt op verzoek teruggaaf van 40 % van de geheven leges verleend. vervallen
- 1.1.5.2 Indien de aangevraagde omzetting wordt geannuleerd 30 dagen of minder gelegen voor de feitelijke datum van omzetting, wordt op verzoek teruggaaf van 40% van de geheven leges verleend. vervallen

Diversen

- 1.1.6.1 Het tarief bedraagt voor het benoemen van een buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand voor 1 dag (inclusief ambtelijke en administratieve ondersteuning)
- 1.1.6.1.1 Het tarief bedraagt voor het benoemen van een buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand voor 1 dag (exclusief ambtelijke en administratieve ondersteuning)
- 1.1.6.2 Het tarief bedraagt voor het benoemen van een buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand voor 1 dag die eveneens moet worden beëdigd

€	113,00	€	116,00
---	--------	---	--------

€	72,00	€	73,00
---	-------	---	-------

€	183,00	€	187,00
---	--------	---	--------

		2018	2019
1.1.6.3	Getuige van gemeentewege (per getuige) Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van:	€ 25,00	€ 25,00
1.1.7	- een huwelijksboekje / geregistreerd partnerschapboekje	€ 20,00	€ 20,00
1.1.8.1	- een volledig afschrift van een akte van de burgerlijke stand of voor elk uittreksel (ook meertalige uittreksels)	€ 13,20	€ 13,20
1.1.8.2	- een verklaring van huwelijksbevoegdheid	€ 23,30	€ 23,30
1.1.9	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een melding voor een huwelijk of geregistreerd partnerschap waarbij men in persoon verschijnt	€ 35,00	€ 35,00

Hoofdstuk 2 Reisdocumenten en Nederlandse Identiteitskaart

1.2	Het tarief bedraagt voor het verrichten van handelingen ten behoeve van een aanvraag:		
1.2.1	van een nationaal paspoort:		
1.2.1.1	- voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is	€ 65,30	€ 66,70
1.2.1.2	- voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt	€ 52,00	€ 53,10
1.2.2	van een nationaal paspoort, een groter aantal bladzijden bevattende dan een nationaal paspoort bedoeld in 1.2.1 (zakenpaspoort):		
1.2.2.1	- voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is	€ 65,30	€ 66,70
1.2.2.2	- voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt	€ 52,00	€ 53,10
1.2.3	van een reisdocument ten behoeve van een persoon die op grond van de Wet betreffende de positie van Molukkers als Nederlander wordt behandeld (faciliteitenpaspoort):		
1.2.3.1	- voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is	€ 65,30	€ 66,70
1.2.3.2	- voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt	€ 52,00	€ 53,10
1.2.4	van een reisdocument voor vluchtelingen of een reisdocument voor vreemdelingen	€ 52,00	€ 53,10
1.2.5	van een Nederlandse Identiteitskaart (NIK):		
1.2.5.1	- voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is	€ 51,05	€ 52,20
1.2.5.2	- voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt	€ 29,05	€ 29,65
1.2.6	voor een spoedlevering van de in de onderdelen 1.2.1 tot en met 1.2.5 genoemde documenten, de in die onderdelen genoemde leges vermeerderd met een bedrag van	€ 47,55	€ 48,60
1.2.7	voor de bezorging van een reisdocument of NIK, worden de leges genoemd in de onderdelen 1.2.1 tot en met 1.2.6 vermeerderd met een bedrag van	€ 15,00	€ 15,30

Restitutie

Indien het aangevraagde paspoort of Nederlandse Identiteitskaart niet wordt afgegeven, wordt op verzoek teruggaaf verleend van de onder 1.2.1 t/m 1.2.5 genoemde tarieven, ter hoogte van het rijkskostencomponent.

Hoofdstuk 3 Rijbewijzen

1.3.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
1.3.1.1	- tot het afgeven, vernieuwen, of omwisselen van een rijbewijs	€ 39,45	€ 39,45
1.3.1.2	- tot het omwisselen van een buitenlands rijbewijs	€ 39,45	€ 39,45
1.3.1.3	- voor het verstrekken van een aanvraagformulier ter verkrijging van een verklaring van geschiktheid	€ 36,75	€ 36,75
1.3.1.4	- voor het verstrekken van gegevens uit het Centraal Rijbewijzen- en Bromfietscertificaten Register (CRB)	€ 6,10	€ 6,25
1.3.2	Het tarief als genoemd in 1.3.1.1 wordt bij een spoedlevering vermeerderd met een bedrag van	€ 34,10	€ 34,10

Restitutie

Indien het aangevraagde rijbewijs niet wordt afgegeven, wordt op verzoek teruggaaf verleend van de onder 1.3.1 en 1.3.2 genoemde tarieven, ter hoogte van het rijkskostencomponent.

Hoofdstuk 4 Verstrekkingen uit de Basisregistratie Personen

1.4.1	Voor de toepassing van dit hoofdstuk onderdelen 1.4.2 en 1.4.3, wordt onder één verstrekking verstaan één of meer gegevens omtrent één persoon waarvoor de basisregistratie personen moet worden geraadpleegd.		
1.4.2	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
1.4.2.1	tot het verstrekken van gegevens, per verstrekking	€ 14,00	€ 14,35
1.4.2.2	tot het afsluiten van een abonnement op het verstrekken van gegevens, voor:		
1.4.2.2.1	- 25 verstrekkingen	€ 201,00	€ 206,00
1.4.2.2.2	- 50 verstrekkingen	€ 376,00	€ 386,00
1.4.2.2.3	- 75 verstrekkingen	€ 525,00	€ 539,00
1.4.2.2.4	- 100 verstrekkingen	€ 665,00	€ 682,00
1.4.3	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag: tot het verstrekken van gegevens ten behoeve van een wetenschappelijk of filantropisch doel of voor instellingen die zonder winstoogmerk en ten algemene nutte werkzaam zijn:		
1.4.3.1	per verstrekking	€ 2,25	€ 2,30

- 1.4.3.2 tot het afsluiten van een abonnement op het verstrekken van gegevens voor:
- 1.4.3.2.1 - 25 verstrekkingen
 - 1.4.3.2.2 - 50 verstrekkingen
 - 1.4.3.2.3 - 75 verstrekkingen
 - 1.4.3.2.4 - 100 verstrekkingen
 - 1.4.4 In afwijking van de voorgaande onderdelen is het tarief kosteloos voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van inlichtingen voor:
 - De Oorlogsgravenstichting
 - Bureau voor Rechtshulp
 - Rode Kruis / Artsen zonder Grenzen
 - Opname Vakantiekinderen.

	2018	2019
€	37,35	€ 38,35
€	66,40	€ 68,15
€	89,30	€ 91,70
€	99,65	€ 102,30

1.4.5 Restitutie

- 1.4.5.1 Een abonnement op het periodiek verstrekken van inlichtingen uit de registers van de burgerlijke stand en/of uit de basisregistratie persoonsgegevens gaat in op de eerste dag van een maand en is, behoudens bepaling van het tegendeel, geldig gedurende één jaar na de datum van ingang, voor zover het althans niet eerder verbruikt is. Een abonnement kan tussentijds worden beëindigd.
- 1.4.5.2 Bij tussentijdse beëindiging van een abonnement wordt op schriftelijk verzoek van de houder ontheffing verleend van de vooruit betaalde leges, doch uitsluitend indien die beëindiging plaatsvindt, voordat een half jaar van de geldigheidsduur van het abonnement is verstreken en voordat de helft van het abonnement is verbruikt alsdan tot een bedrag, dat naar evenredigheid van het niet-gebruikte gedeelte van het abonnement wordt bepaald.
- 1.4.6 Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag ter verkrijging van een:
- 1.4.6.1 - uittreksel, verklaring of inlichting uit de basisregistratie personen via de balie
 - 1.4.6.2 - uittreksel, verklaring of inlichting uit de basisregistratie personen via het E-loket
 - 1.4.6.2.1 - uittreksel, verklaring of inlichting uit de basisregistratie personen per post
 - 1.4.6.3 - schriftelijk verstrekte inlichting als bedoeld in artikel 29 en 32 van de Wet Persoonsregistratie, een afschrift van de persoonslijst als bedoeld in artikel 1 Wet GBA, anders dan op grond van artikel 78, 79 jo 132:
 - 1.4.6.3.1 - indien het afschrift bestaat uit ten hoogste 49 bladzijden
 - 1.4.6.3.2 - indien het afschrift bestaat uit 50 tot en met 100 bladzijden
 - 1.4.6.3.3 - indien het afschrift bestaat uit meer dan 100 bladzijden
 - 1.4.6.4 - indien de verstrekking van de onder 1.4.6 bedoelde diensten geschiedt per telefax, worden de tarieven vermeerderd met:
 - 1.4.6.5 - inlichting(en) waarvoor onderzoek noodzakelijk is, per menuur
 - 1.4.6.6 - buitenlands brondocument (exclusief kosten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken)
 - 1.4.6.7 - uittreksel, verklaring of inlichting uit de basisregistratie personen waarvoor geprotocolleerd moet worden
 - 1.4.6.8 - samenstellen/verstrekken BRP-selecties op verzoek, per menuur
 - 1.4.6.9 - meerkosten bij verstrekking op alternatief medium
 - 1.4.6.10 Het tarief bedraagt voor een erfgenamenonderzoek, per 15 minuten

€	14,00	€ 14,35
€	7,50	€ 7,70
€	20,00	€ 20,50
€	7,35	€ 7,50
€	37,00	€ 37,95
€	55,45	€ 56,90
€	11,55	€ 11,85
€	75,00	€ 77,00
€	26,35	€ 27,05
€	18,95	€ 19,45
€	73,90	€ 75,85
€	31,75	€ 32,60
€	12,80	€ 13,10

Hoofdstuk 5 Verstrekkingen uit het Kiezersregister

- 1.5 Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het afgeven van een verklaring omtrent de kiesgerechtigdheid aan de balie
- 1.5.1 Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het afgeven van een verklaring omtrent de kiesgerechtigdheid per post of email

€	14,00	€ 14,35
€	20,00	€ 20,50

Hoofdstuk 6 Naturalisaties

- 1.6 Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van:
- 1.6.1 - een enkelvoudig verzoek gezinsinkomsten standaard
 - 1.6.2 - een gemeenschappelijk verzoek standaard
 - 1.6.3 - voor een meenaturaliserend kind
 - 1.6.4 - een enkelvoudig verzoek verlaagd
 - 1.6.5 - een gemeenschappelijk verzoek verlaagd
 - 1.6.6 - een verzoek ingevolge de wet betreffende de positie van Molukkers
 - 1.6.7 - een enkelvoudig verzoek optieverklaring
 - 1.6.8 - een gemeenschappelijk verzoek optieverklaring
 - 1.6.9 - een medeopterende minderjarige
- Restitutie
- Indien de aangevraagde naturalisatie niet ter beslissing wordt voorgelegd aan de Immigratie -en Naturalisatiedienst, wordt op verzoek teruggaaf verleend van de onder 1.6.1 t/m 1.6.5 genoemde tarieven, ter hoogte van het rijkskostencomponent

€	866,00	€ 866,00
€	1.105,00	€ 1.105,00
€	128,00	€ 128,00
€	644,00	€ 644,00
€	884,00	€ 884,00
	kosteloos	kosteloos
€	184,00	€ 184,00
€	314,00	€ 314,00
€	21,00	€ 21,00

2018	2019
------	------

Hoofdstuk 7 Bestuursstukken

<u>Verordeningen</u>			
1.7.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van:		
1.7.1.1	- een exemplaar van een verordening;	€ 4,46	€ 4,58
1.7.1.2	- een losbladige serie verordeningen;	€ 119,01	€ 122,22
1.7.1.3	- bij abonnement, aanvulling op losbladige serie verordeningen;	€ 14,34	€ 14,73
1.7.1.4	- afschriften van bestekken van aanbesteding en van huur- en pachtcontracten, voor elke bladzijde;	€ 9,48	€ 9,74
<u>Bouwverordening en bestemmingsplan</u>			
1.7.2	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een exemplaar van de Bouwverordening	€ 103,00	€ 105,00
1.7.3	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een exemplaar van een welstandsnota	€ 75,00	€ 77,00
1.7.4	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een exemplaar van een bestemmingsplan:		
1.7.4.1	tot en met 20 pagina's	€ 33,00	€ 33,00
1.7.4.2	boven de 20 pagina's	€ 75,00	€ 77,00
1.7.5	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een exemplaar van een plankaart van het bestemmingsplan in zwart-wit:		
1.7.5.1	met formaat A0	€ 7,00	€ 7,00
1.7.5.2	met formaat A1	€ 5,00	€ 5,00
1.7.5.3	met formaat A2	€ 4,00	€ 4,00
1.7.5.4	met formaat A3	€ 1,00	€ 1,00
1.7.6	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een exemplaar van een plankaart van het bestemmingsplan in kleur:		
1.7.6.1	met formaat A0	€ 27,00	€ 27,00
1.7.6.2	met formaat A1	€ 19,00	€ 19,00
1.7.6.3	met formaat A2	€ 16,00	€ 16,00
1.7.6.4	met formaat A3	€ 6,00	€ 6,00

Hoofdstuk 8 Vastgoedinformatie

1.8.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
1.8.1.1	tot het verstrekken van perceelsinformatie m.b.t. bodemgegevens, al dan niet ten behoeve van aan- en verkoop c.q. taxatie van onroerende zaken, per perceel	€ 53,55	€ 54,95
1.8.1.2	tot het verstrekken van perceelsinformatie m.b.t. bestemmingsplangegevens al dan niet ten behoeve van aan- en verkoop c.q. taxatie van onroerende zaken, per perceel	€ 34,40	€ 35,30
1.8.1.3	tot het verstrekken van kopie bestemmingsplanvoorschriften, al dan niet ten behoeve van aan- en verkoop c.q. taxatie van onroerende zaken, per perceel	€ 17,10	€ 17,55
1.8.1.4	tot afgifte van een verklaring en (indien van toepassing) uittreksel op grond van de Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen, per perceel	€ 35,00	€ 35,90
1.8.1.5	tot afgifte van een afschrift op grond van de Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen, per perceel	€ 11,55	€ 11,85
1.8.1.6	tot afgifte van een uittreksel op grond van de Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen, per perceel	€ 11,55	€ 11,85

Hoofdstuk 9 Overige publiekszaken

1.9	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
1.9.1	- tot het verstrekken van een verklaring omtrent het gedrag	€ 41,35	€ 41,35
1.9.2	- tot het verstrekken van een bewijs van in leven zijn aan de balie	€ 14,00	€ 14,35
1.9.2.1	- tot het verstrekken van een bewijs van in leven zijn via het e-loket	€ 7,50	€ 7,70
1.9.2.2	- tot het verstrekken van een internationale attestatie de vita	€ 13,20	€ 13,20
1.9.2.3	- tot het verstrekken van een bewijs van in leven zijn per post of email	€ 20,00	€ 20,50
1.9.3	- tot het legaliseren van een handtekening (per gelegenheid, per persoon)	€ 14,00	€ 14,35
1.9.4	- tot het verstrekken van een bewijs van Nederlanderschap aan de balie	€ 14,00	€ 14,35
1.9.4.1	- tot het verstrekken van een bewijs van Nederlanderschap via het e-loket	€ 7,50	€ 7,70
1.9.4.2	- tot het verstrekken van een bewijs van Nederlanderschap per post of email	€ 20,00	€ 20,50

Hoofdstuk 10 Gemeentearchief

- 1.10. Het tarief bedraagt voor:
- 1.10.1 het op verzoek doen van selecteren en inventariseren van stukken, per uur
- 1.10.2 het verrichten van onderzoek en het verstrekken van advies, per uur
- 1.10.3 het op verzoek verrichten van restauratie- en conserveringswerkzaamheden, per uur
- 1.10.4 het verstrekken van een scan of print van bouwtekeningen in zwart-wit, excl. BTW:
- 1.10.4.1 met formaat A0
- 1.10.4.2 met formaat A1
- 1.10.4.3 met formaat A2
- 1.10.4.4 met formaat A3
- 1.10.4.5 met formaat A4
- 1.10.4.6 Indien zowel een scan als een print worden verstrekt, bedraagt het tarief het dubbele van de onder 1.10.4.1 t/m 1.10.4.5 genoemde bedragen
- 1.10.5 het verstrekken van een scan of print van bouwtekeningen in kleur, excl. BTW:
- 1.10.5.1 met formaat A0
- 1.10.5.2 met formaat A1
- 1.10.5.3 met formaat A2
- 1.10.5.4 met formaat A3
- 1.10.5.5 met formaat A4
- 1.10.5.6 Indien zowel een scan als een print worden verstrekt, bedraagt het tarief het dubbele van de onder 1.10.5.1 t/m 1.10.5.5 genoemde bedragen

2018	2019
------	------

€	79,77	€	81,92
€	90,88	€	93,33
€	47,38	€	48,66

€	5,20	€	5,34
€	4,19	€	4,30
€	3,49	€	3,58
€	0,78	€	0,80
€	0,47	€	0,48

€	17,80	€	18,28
€	14,01	€	14,39
€	10,84	€	11,13
€	8,69	€	8,92
€	6,80	€	6,98

Hoofdstuk 11 Leegstandwet

- 1.11 Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:
- 1.11.1.1 tot het verlenen van een vergunning tot tijdelijke verhuur van leegstaande woonruimte als bedoeld in artikel 15, eerste lid, van de Leegstandwet
- 1.11.1.2 tot het verlengen van een vergunning tot tijdelijke verhuur van woonruimte als bedoeld in artikel 15, zesde lid, van de Leegstandwet
- 1.11.2.1 Indien aanvragen als bedoeld in onderdeel 1.11.1.1 gelijktijdig worden ingediend en betrekking hebben op woonruimten in hetzelfde complex, bedraagt het tarief per complex
- 1.11.2.2 Indien aanvragen als bedoeld in onderdeel 1.11.1.2 gelijktijdig worden ingediend en betrekking hebben op woonruimten in hetzelfde complex, bedraagt het tarief per complex

€	145,00	€	148,00
---	--------	---	--------

€	82,00	€	84,00
---	-------	---	-------

€	315,00	€	323,00
---	--------	---	--------

€	188,00	€	193,00
---	--------	---	--------

Hoofdstuk 12 Kansspelen

- 1.12.1 Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een aanwezigheidsvergunning als bedoeld in artikel 30b van de Wet op de kansspelen:
- 1.12.1.1 - voor een periode van twaalf maanden voor één kansspelautomaat
- 1.12.1.2 - voor een periode van twaalf maanden voor twee of meer kansspelautomaten, voor de eerste kansspelautomaat en voor iedere volgende kansspelautomaat
- 1.12.2 Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een vergunning voor het houden van een loterij (loterijvergunning)

€	56,50	€	56,50
---	-------	---	-------

€	56,50	€	56,50
€	34,00	€	34,00

€	31,00	€	31,00
---	-------	---	-------

Hoofdstuk 13 Ondergrondse leidingen

- 1.13.1 Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag, als bedoeld in artikel 2.2 en artikel 7.1 van de Algemene Verordening Ondergrondse Infra:
- 1.13.2 Het tarief genoemd onder 1.13.1 wordt verhoogd:
- 1.13.2.1 met een bedrag per meter van;
- 1.13.2.2 het onder 1.13.2.1 vermelde tarief bedraagt minimaal
- 1.13.2.3 Als er sprake is van een leidinglente van 1000 meter of meer, zijn de bepalingen 1.13.2.1 en 1.13.2.2 niet van toepassing. De leges als bedoeld onder 1.13.1 worden in rekening gebracht. Daarnaast wordt een aparte projectovereenkomst met de aanvrager afgesloten, waarin de kosten voor de inzet van de toezichthouder worden vastgesteld.
- 1.13.3 Indien de aanvraag, als bedoeld in artikel 2.2 en artikel 7.1 van de Algemene Verordening Ondergrondse Infra, buiten behandeling wordt gelaten wordt 25% van de leges zoals bedoeld onder 1.13.1 in rekening

€	488,00	€	501,00
---	--------	---	--------

€	1,65	€	1,70
€	43,30	€	44,45

		2018	2019
	gebracht.		
1.13.4	Als een aanvrager zijn aanvraag, als bedoeld in artikel 2.2 en artikel 7.1 van de Algemene Verordening Ondergrondse Infra, intrekt terwijl deze reeds in behandeling is genomen door de gemeente, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. De in rekening te brengen legeskosten bedragen:		
1.13.4.1	Indien de aanvraag wordt ingetrokken binnen een termijn van 2 weken na het in behandeling nemen ervan: 25% van de leges zoals bedoeld onder 1.13.1.		
1.13.4.2	Indien de aanvraag wordt ingetrokken na 2 weken na het in behandeling nemen ervan: 40% van de leges zoals bedoeld onder 1.13.1.		
1.13.4.3	Indien de aanvraag op verzoek van de gemeente wordt ingetrokken en binnen één maand gevolgd wordt door een nieuwe aanvraag die voldoet aan het advies, dan worden de leges zoals genoemd onder 1.13.4.1 en 1.13.4.2 in mindering gebracht op de verschuldigde leges voor de nieuwe aanvraag.		

Hoofdstuk 14 Verkeer en vervoer

	<u>Voertuigreglement / Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990</u>		
1.14.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
1.14.1.1	tot het verlenen van een ontheffing als bedoeld in het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990, met uitzondering van een ontheffing voor de kern van de binnenstad, zoals gedefinieerd in de verordening selectieve toelating binnenstad en met uitzondering van een ontheffing als bedoeld in bepaling 1.14.1.2;	€ 132,25	€ 135,80
1.14.1.2	tot het verlenen van een ontheffing als bedoeld in artikel 87 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 voor zover noodzakelijk voor en direct samenhangend met de uitvoering van bijzondere transporten voor zover deze ontheffing door de Algemeen Directeur van de Dienst Wegverkeer wordt verstrekt;	€ 47,40	€ 48,65
1.14.1.3	tot het verlenen van een ontheffing voor de kern van de binnenstad zoals gedefinieerd in de verordening selectieve toelating binnenstad en/of voor een ontheffing als bedoeld in het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990, waarbij al dan niet tickets zijn verstrekt voor het éénmalig berijden van de kern van de binnenstad, per ticket;	€ 10,80	€ 11,05
	bij vijf tickets in één keer;	€ 17,90	€ 18,35
1.14.1.4	tot het verlenen van een ontheffing voor de kern van de binnenstad zoals gedefinieerd in de verordening selectieve toelating binnenstad, en/of voor een ontheffing als bedoeld in het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990, waarbij een transponder is verstrekt waarmee de kern van de binnenstad kan worden bereden en/of waarmee door een fysieke maatregel die selectieve toelating van motorvoertuigen afdwingt (poller, slagboom), kan worden gereden;	€ 108,80	€ 111,70
1.14.1.5	tot het verlenen van een ontheffing voor de kern van de binnenstad, zoals gedefinieerd in de verordening selectieve toelating binnenstad en/of voor een ontheffing als bedoeld in het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990, waarbij een pasje wordt verstrekt waarmee de kern van de binnenstad kan worden bereden en/of waarmee door een fysieke maatregel die selectieve toelating van motorvoertuigen afdwingt (poller, slagboom) kan worden gereden;	€ 54,85	€ 56,30
1.14.1.6	tot het verstrekken van een transponder als bedoeld in 1.14.1.4, zonder dat daarbij een ontheffing wordt verleend	€ 108,80	€ 111,70
1.14.2	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor een eenmalige omzetting van ontheffing met pasje naar ontheffing met transponder, zoals genoemd in bepaling 1.14.1.4;	€ 36,05	€ 37,00
1.14.3	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor het verlenen van de jaarlijkse verlenging van de ontheffing zoals bedoeld in 1.14.1.4 en 1.14.1.5;	€ 22,05	€ 22,60
1.14.4	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor het verstrekken van een duplicaat van een ontheffing (het verkrijgen van een nieuwe kaart) zoals bedoeld in bepaling 1.14.1.4 en 1.14.1.5, bij vermissing, verlies, diefstal of een wijziging;	€ 5,10	€ 5,20
1.14.4.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor het verstrekken van een duplicaat van een pasje zoals bedoeld in bepaling 1.14.1.5, ingeval van verlies of diefstal;	€ 36,05	€ 37,00
1.14.4.2	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor het verstrekken van een duplicaat van een transponder zoals bedoeld in bepaling 1.14.1.4, ingeval van verlies of diefstal;	€ 90,60	€ 93,00
1.14.5	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een ontheffing, inzake artikel 7.1 van het Voertuigreglement juncto artikel 149 Wegenverkeerswet 1994, voor zover het bijzondere transporten betreft, welke ontheffing door de Algemeen Directeur van de Dienst Wegverkeer wordt verstrekt.	€ 45,75	€ 46,95
1.14.6	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor het verstrekken van een duplicaat van de ontheffing Reglement verkeersregels en verkeerstekens, zoals bedoeld in 1.14.1.1	€ 31,60	€ 32,45
1.14.7	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor het verstrekken van een eerste ontheffing parkeerschijfzone bewoner Schelle	€ 58,05	€ 59,60
1.14.8	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor het verstrekken van een tweede ontheffing parkeerschijfzone bewoner Schelle	€ 117,40	€ 120,55
1.14.9	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor het verstrekken van een ontheffing voor bezoekers in de parkeerschijfzone Schelle	€ 11,75	€ 12,05

		2018	2019
<u>Gehandicaptenparkeerkaart</u>			
1.14.10	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een gehandicaptenparkeerkaart:		
1.14.10.1	bij een positief besluit	€ 109,20	€ 112,10
1.14.10.2	bij verlenging/vermissing	€ 44,40	€ 45,55
<u>Duplicaten parkeervergunningen / ontheffingen</u>			
1.14.11	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een duplicaat van een parkeervergunning voor vergunninghouders voor het parkeren op een parkeerplaats:		
1.14.11.1	- in het gebied dat wordt begrensd door de Stadsgracht, Achtergracht en Schuttevaerhaven per kalendermaand;	€ 2,85	€ 2,90
1.14.11.2	- het onder 1.14.11.1 genoemde tarief bedraagt minimaal	€ 16,25	€ 16,65
1.14.12	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een duplicaat van een parkeeronthefing voor ontheffinghouders voor het parkeren op een parkeerplaats:		
1.14.12.1	als bedoeld in artikel 3.1 van de Parkeerverordening 2016 voor een aangewezen belanghebbenden- en/of parkeermeterplaats:		
	- per kalenderdag;	€ 2,85	€ 2,90
	- per kalendermaand;	€ 6,25	€ 6,40
1.14.12.2	De onder 1.14.12.1 genoemde tarieven bedragen minimaal; en maximaal	€ 16,25	€ 16,65
		€ 165,40	€ 169,85
1.14.12.3	De onder 1.14.12.1 genoemde tarieven bedragen voor een bezoekersvergunning zoals bedoeld in artikel 3.4 van de Parkeerverordening 2016 voor één maand, minimaal en maximaal	€ 6,25	€ 6,40
		€ 11,95	€ 12,25
<u>Verkeersregelaars en brigadiers</u>			
1.14.13	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor het aanstellen van verkeersregelaars/transportbegeleiders op grond van artikel 7 danwel artikel 11 van de Regeling Verkeersregelaars 2009:		
1.14.13.1	per aanvraag (incl. het eerste legitimatiebewijs)	€ 78,90	€ 81,00
1.14.13.2	per extra legitimatiebewijs	€ 5,10	€ 5,20
1.14.13.3	voor eenmalige evenementenverkeersregelaars per evenement waarbij op basis van artikel 11 van de Regeling van Verkeersregelaars 2009 wordt volstaan met één algemeen aanstellingsbesluit, zonder legitimatiebewijzen	€ 78,90	€ 81,00

Hoofdstuk 15 Diversen

<u>Wet op de Lijkbezorging</u>			
1.15.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
1.15.1.1	- voor een lijkschouwing op werkdagen van 8.30 uur tot 17.00 uur, per verrichting;	€ 213,00	€ 218,00
1.15.1.2	- voor een lijkschouwing op andere dagen / tijdstippen, per verrichting;	€ 320,00	€ 328,00
1.15.1.3	- voor uitstel van begraven als bedoeld in artikel 17 van de wet;	€ 12,00	€ 12,30
1.15.1.4	- voor een vergunning tot opgraven;	€ 54,00	€ 55,00
1.15.1.5	- voor een laissez-passer voor lijken.	€ 12,00	€ 12,30
<u>Luchtvaartwet</u>			
1.15.2	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag ter verkrijging van een verklaring van geen bezwaar voor het houden van een ballonopstijging of helikopterlanding.	€ 89,00	€ 91,00
<u>APV en andere plaatselijke verordeningen</u>			
1.15.3	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een ontheffing als bedoeld in artikel 2:29 van de Algemene Plaatselijke Verordening (sluitingsuur openbare eet- en drinkgelegenheden);	€ 98,00	€ 100,00
1.15.3.1	Als een aanvrager zijn aanvraag tot het verlenen van een ontheffing als bedoeld in bepaling 1.15.3 intrekt terwijl deze reeds in behandeling is genomen door de gemeente, bestaat er aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. Indien de aanvraag binnen twee weken na de aanvraag wordt ingetrokken, wordt in rekening gebracht	€ 57,00	€ 58,00
1.15.4	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een vergunning, ontheffing, verklaring, beschikking voor het:		
1.15.4.1	- verbod op het maken van geluidshinder zonder advies;	€ 98,00	€ 100,00
1.15.4.2	- verbod op het maken van geluidshinder met advies;	€ 142,00	€ 145,00
1.15.4.3	- gebruik van een geluidswagen (artikel 4:6 APV), per dag;	€ 89,00	€ 91,00
1.15.4.4	- op of aan de weg innemen van een standplaats (artikel 5:18 APV):		
1.15.4.4.1	- per keer;	€ 98,00	€ 100,00
1.15.4.4.2	- per jaar;	€ 299,00	€ 307,00
1.15.4.4.3	Indien de aanvraag betrekking heeft op een parapluvergunning: te vermeederen voor:	€ 253,00	€ 259,00
	- 1 t/m 50 standplaatsen, met;	€ 84,00	€ 86,00
	- 51 t/m 100 standplaatsen, met;	€ 164,00	€ 168,00
	- 101 en meer standplaatsen, met;	€ 539,00	€ 553,00
1.15.4.5	Als een aanvrager zijn aanvraag tot het verlenen van een vergunning als bedoeld in bepaling 1.15.4 intrekt terwijl deze reeds in behandeling is genomen door de gemeente, bestaat er aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. Indien de aanvraag binnen twee weken na de aanvraag wordt ingetrokken zullen de in rekening te brengen kosten 25% van de kosten bedragen met een minimum van € 56,00		
1.15.5	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een vergunning / ontheffing:		
1.15.5.1	voor het vervoer van gevaarlijke stoffen buiten de door de raad vastgestelde route, als bedoeld in artikel 18, lid 1 van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen:		

		2018	2019
1.15.5.1.1	- eenmalig;	€ 98,00	€ 100,00
1.15.5.1.2	- jaarlijks;	€ 142,00	€ 145,00
1.15.5.2	voor het viseren van artsen;	€ 9,00	€ 9,00
1.15.5.3	voor een ligplaats (artikel 4 lid 1 van de Ligplaatsverordening):		
1.15.5.3.1	indien het een conceptaanvraag betreft;	€ 94,00	€ 96,00
1.15.5.3.2	indien het een aanvraag betreft;	€ 186,00	€ 191,00
1.15.5.3.3	Indien de aanvraag als bedoeld onder 1.15.5.3.2 voor een ligplaatsvergunning is voorafgegaan door een conceptaanvraag als bedoeld onder 1.15.5.3.1, waarop de eerstgenoemde aanvraag betrekking heeft, worden de ter zake van de conceptaanvraag geheven leges in mindering gebracht op de leges voor het in behandeling nemen van de aanvraag voor de ligplaatsvergunning als bedoeld in 1.15.5.3.2;		
1.15.5.5	voor het verkopen van vuurwerk;	€ 420,00	€ 431,00
1.15.5.6	voor onversterkte muziek, per maand:	€ 98,00	€ 100,00
1.15.5.7	Als een aanvrager zijn aanvraag tot het verlenen van een vergunning als bedoeld in bepaling 1.15.5 intrekt terwijl deze reeds in behandeling is genomen door de gemeente, bestaat er aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. Indien de aanvraag binnen twee weken na de aanvraag wordt ingetrokken zullen de in rekening te brengen kosten 25% van de kosten bedragen met een minimum van € 56,00;		
1.15.7	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een vergunning voor:		
1.15.7.1	een betaald voetbalwedstrijd:		
1.15.7.1.1	- per seizoen;	€ 299,00	€ 307,00
1.15.7.1.2	- per keer;	€ 198,00	€ 203,00
1.15.7.2	Als een aanvrager zijn aanvraag tot het verlenen van een vergunning als bedoeld in bepaling 1.15.7 intrekt terwijl deze reeds in behandeling is genomen door de gemeente, bestaat er aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. Indien de aanvraag binnen twee weken na de aanvraag wordt ingetrokken zullen de in rekening te brengen kosten 25% van de kosten bedragen met een minimum van € 56,00;		
1.15.8	<u>Ontheffing tijdelijke lozing</u> Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een ontheffing voor het tijdelijk lozen van afvalwater op de riolering: voor elke volle eenheid van 100 m³ afvalwater: - per eenheid van 0 tot en met 500 m³ - per eenheid boven de 500 m³ tot en met 1.000 m³ - per eenheid boven de 1.000 m³ tot en met 10.000 m³ - per eenheid boven de 10.000 m³ tot en met 50.000 m³ - per eenheid boven de 50.000 m³ tot en met 100.000 m³ - per eenheid boven de 100.000 m³.	€ 62,00 € 40,00 € 30,00 € 22,00 € 17,00 € 12,00	€ 63,00 € 41,00 € 30,00 € 22,00 € 17,00 € 12,00
1.15.9	<u>Statistische overzichten</u> Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van:		
1.15.9.1	- een exemplaar van een statistisch jaarboek;	€ 7,90	€ 8,10
1.15.9.2	- een exemplaar van een statistisch jaarboek bestemd voor instellingen, die ten algemene nutte werkzaam zijn, die godsdienstige, filantropische, wetenschappelijke dan wel onderwijsdoeleinden nastreven;	€ 3,60	€ 3,65
1.15.9.3	- statistische informatie, waarvoor een uitgebreid onderzoek noodzakelijk is, voor elke bladzijde of gedeelte daarvan;	€ 5,80	€ 5,95
1.15.9.4	- informatie over wijk- en buurtindeling;	€ 5,80	€ 5,95
1.15.9.5	- overige statistische informatie, per bladzijde met een maximum van	€ 0,15	€ 0,15
1.15.9.6	- het tarief voor het verrichten van onderzoek voor het verstrekken van specifieke gegevens bedraagt, per mensuur	€ 2,05	€ 2,10
1.15.10	<u>Raadplegen kadaster</u> Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor het raadplegen van de bij het gemeentebestuur berustende kadastrale stukken:	€ 55,45	€ 56,90
1.15.10.1	- indien daarbij de bijstand van een ambtenaar van de gemeente wordt verkregen, per kwartier of gedeelte daarvan	€ 11,16	€ 11,46
1.15.10.2	- in de overige gevallen per kwartier of een gedeelte daarvan ongeacht het resultaat	€ 11,16	€ 11,46
1.15.10.3	- voor het verkrijgen van een af- of overdruk of fotokopie van kadastrale stukken, per perceel	€ 11,16	€ 11,46
1.15.10.4	- voor het verstrekken, anders dan schriftelijk, van gegevens uit het kadaster, per perceel	€ 1,56	€ 1,60
1.15.11	<u>Overige stukken</u> Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van gewaarmerkte afschriften van stukken voor zover daarvoor niet elders in een wettelijke regeling een tarief is opgenomen;	€ 15,70	€ 16,10

		2018	2019
1.15.12	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot indicatiestelling voor definitieve opname in een bejaardenoord dan wel tijdelijke of definitieve opname in een verpleeghuis door de indicatiecommissie Regio IJssel-Vecht met dien verstande dat indien sprake is van meer dan één aanvraag door of namens dezelfde betrokkene binnen een termijn van 12 maanden, dit tarief slechts éénmaal verschuldigd is;	€ 254,00	€ 260,85
1.15.13	Het tarief bedraagt voor het verrichten van onderzoek en het verstrekken van advies bij archieven anders dan het gemeentearchief, per opgevraagd item;	€ 7,90	€ 8,10
1.15.14	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag ter verkrijging van elke niet in deze tabel genoemde vergunning, ontheffing of beschikking hoe ook genaamd, welke ter uitvoering van een algemeen verbindend voorschrift wordt afgegeven, of afschrift daarvan, per in de desbetreffende beschikking begrepen vergunning, ontheffing of beschikking.	€ 100,30	€ 103,00
1.15.15	<u>Milieu</u> Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag ontheffing hogere grenswaarde.	€ 748,30	€ 768,50
	<u>Nieuw</u>		
1.15.16	<u>Gaswet</u> Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een verzoek aan het college om een gebied aan te wijzen waar aangesloten mag worden op het gastransportnet op grond van artikel 10, lid 7, onderdeel a, van de Gaswet:		€ 510,00

Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning

Hoofdstuk 1 Begripsomschrijving

- 2.1.1 Voor de toepassing van deze titel wordt verstaan onder:
- 2.1.1.1 Aanlegkosten:
De aannemingssom, bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken 2012 (UAV 2012; Stcrt. 2012, 1567) voor het uit te voeren werk, of voor zover deze ontbreekt, een raming van de kosten die voortvloeien uit aangegane verplichtingen voor de fysieke realisatie (het aanleggen) van de werken of de werkzaamheden, de omzetbelasting daarin niet begrepen, en indien de werken of werkzaamheden geheel of gedeeltelijk door zelfwerkzaamheid geschieden de prijs die aan een derde in het economisch verkeer zou moeten worden betaald voor het tot stand brengen van de werken of de werkzaamheden waarop de aanvraag betrekking heeft, de omzetbelasting daarin niet begrepen.
- 2.1.1.2 Bouwkosten:
De aannemingssom, bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, van de Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken 2012 (UAV 2012; Stcrt. 2012, 1567), voor het uit te voeren werk, of voor zover deze ontbreekt, een raming van de kosten die voortvloeien uit aangegane verplichtingen voor de fysieke realisatie (het bouwen) van de bouwwerken, de omzetbelasting daarin niet begrepen, en indien het bouwen geheel of gedeeltelijk door zelfwerkzaamheid geschiedt de prijs die aan een derde in het economisch verkeer zou moeten worden betaald voor het tot stand brengen van het bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft, de omzetbelasting daarin niet begrepen.
- 2.1.1.3 Wabo:
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- 2.1.1.4 Wro:
Wet ruimtelijke ordening
- 2.1.1.5 Duurzaamheidsmaatregelen bij monumenten:
Energiebesparende maatregelen aan afzonderlijke onderdelen* van een monument die de monumentale waarde niet onevenredig schaden en waarbij voor tenminste één maatregel een omgevingsvergunning is vereist.
*met de afzonderlijke onderdelen wordt bedoeld op voorgevel, zijgevels, achtergevel, kap, vloer, ramen, dit ter beoordeling van het college.
- 2.1.2 In deze titel voorkomende begrippen die in de Wabo zijn omschreven, hebben dezelfde betekenis als bij of krachtens de Wabo bedoeld.
- 2.1.3 In deze titel voorkomende begrippen die niet nader in de Wabo zijn omschreven en die betrekking hebben op activiteiten waarvoor het toetsingskader in een ander wettelijk voorschrift is uitgewerkt, hebben dezelfde betekenis als in dat wettelijk voorschrift bedoeld.

Hoofdstuk 2 Vooroverleg / beoordeling conceptaanvraag

2.2	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
2.2.1	tot het verkrijgen van een verklaring vergunningvrij bouwen:	€ 104,00	€ 106,00
2.2.2	tot het beoordelen van een conceptaanvraag om een omgevingsvergunning, ongeacht de uitkomst daarvan:	€ 157,00	€ 161,00
2.2.2.1	In het geval er voor de beoordeling van de conceptaanvraag een advies uit het oogpunt van welstand moet worden gevraagd, wordt het onder 2.2.2 vermelde tarief verhoogd met	€ 78,00	€ 80,00

Hoofdstuk 3 Omgevingsvergunning

		2018	2019
2.3	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning voor een project: de som van de verschuldigde leges voor de verschillende activiteiten of handelingen waaruit het project geheel of gedeeltelijk bestaat en waarop de aanvraag betrekking heeft en de verschuldigde leges voor de extra toetsen die in verband met de aanvraag moeten worden uitgevoerd, berekend naar de tarieven en overeenkomstig het bepaalde in dit hoofdstuk en hoofdstuk 4 van deze titel. In afwijking van de vorige volzin kan ook per activiteit, handeling of andere grondslag een legesbedrag worden gevorderd.		
2.3.1	Bouwactiviteiten		
2.3.1.1	Indien de aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning betrekking heeft op een bouwactiviteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, van de Wabo, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere onderdelen van dit hoofdstuk indien tevens sprake is van de in die onderdelen bedoelde activiteiten:		
2.3.1.1.1	Indien de bouwkosten minder bedragen dan € 2.250,00	€ 365,00	€ 374,00
2.3.1.1.2	Indien de bouwkosten € 2.250,00 tot € 225.000,00 bedragen: vermeerderd met 3,07% van het bedrag waarmee die bouwkosten € 2.250,00 te boven gaan.	€ 365,00	€ 374,00
2.3.1.1.3	Indien de bouwkosten € 225.000,00 tot € 1.000.000,00 bedragen: vermeerderd met 2,47% van het bedrag waarmee die bouwkosten € 225.000,00 te boven gaan.	€ 7.025,00	€ 7.212,00
2.3.1.1.4	Indien de bouwkosten € 1.000.000,00 of meer bedragen: vermeerderd met 2,33% van het bedrag waarmee die bouwkosten € 1.000.000,00 te boven gaan.	€ 25.702,00	€ 26.354,00
2.3.1.1.5	De leges voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot wijziging van een eerder verleende omgevingsvergunning als gevolg van een, naar omstandigheden beoordeeld, geringe wijziging van het project, worden geheven over de hogere bouwkosten ten opzichte van de bouwkosten bij de eerder verleende omgevingsvergunning en overeenkomstig het bepaalde in artikel 2.3.1.1, met dien verstande dat de leges niet minder bedragen dan Dit artikel vindt geen toepassing als de afwijking zodanig is dat naar de omstandigheden beoordeeld sprake is van een nieuw bouwplan.	€ 250,00	€ 256,00
	<i>Welstand</i>		
2.3.1.2	De tarieven, genoemd onder 2.3.1.1, worden, indien voor de aanvraag advies is aangevraagd uit het oogpunt van welstand, vermeerderd met:		
2.3.1.2.1	3,25 % van het deel van de bouwkosten dat ligt tussen € 0,00 tot en met € 225.000,00 plus		
2.3.1.2.2	0,7 % van het deel van de bouwkosten dat ligt tussen € 225.000,00 tot en met € 500.000,00 plus		
2.3.1.2.3	0,35 % van het deel van de bouwkosten dat ligt tussen € 500.000,00 tot en met € 1.000.000,00 plus		
2.3.1.2.4	0,125 % van het deel van de bouwkosten dat de € 1.000.000,00 te boven gaat		
2.3.1.2.5	Het onder 2.3.1.2 vermelde tarief bedraagt minimaal	€ 78,00	€ 80,00
	<i>Extra advies: welstand</i>		
2.3.1.3	Onverminderd het bepaalde in onderdeel 2.3.1.2 bedraagt het tarief indien zich tijdens de beoordeling van de in dat onderdeel bedoelde aanvraag wijzigingen voordoen in het bouwplan en daarvoor een nieuwe welstandstoets noodzakelijk is	€ 78,00	€ 80,00
2.3.1.4	<i>Achteraf ingediende aanvraag (GERESERVEERD)</i>		
2.3.1.5	<i>Doorbreking aanhouding</i>		
2.3.1.5.1	Onverminderd het bepaalde in onderdeel 2.3.1.1 bedraagt het tarief indien artikel 3.3, derde of zesde lid van de Wabo wordt toegepast (doorbreking aanhouding bestemmingsplan of beschermd stads- of dorpsgezicht):	€ 100,00	€ 102,00
2.3.1.5.2	Onverminderd het bepaalde in onderdeel 2.3.1.1 bedraagt het tarief indien artikel 3.5, derde lid van de Wabo wordt toegepast (doorbreking aanhouding exploitatieplan):	€ 100,00	€ 102,00

		2018	2019
2.3.2	Aanlegactiviteiten Indien de aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning betrekking heeft op een aanlegactiviteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder b, van de Wabo, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere onderdelen van dit hoofdstuk indien tevens sprake is van de in die onderdelen bedoelde activiteiten:		
2.3.2.1	voor een oppervlakte kleiner dan 1.000 m²	€ 202,00	€ 207,00
2.3.2.2	voor een oppervlakte van 1.000 m² en meer	€ 526,00	€ 540,00
2.3.3	Planologisch strijdig gebruik waarbij tevens sprake is van een bouwactiviteit Indien de aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder c, van de Wabo, en tevens sprake is van een bouwactiviteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, van de Wabo, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in onderdeel 2.3.1 en het bepaalde in de andere onderdelen van dit hoofdstuk indien tevens sprake is van de in die onderdelen bedoelde activiteiten:		
2.3.3.1	Indien artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 1, van de Wabo wordt toegepast (binnenplanse afwijking):	€ 394,00	€ 404,00
2.3.3.2	Indien artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 2, van de Wabo wordt toegepast (buitenplanse kleine afwijking):	€ 394,00	€ 404,00
2.3.3.3	Indien artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3, van de Wabo wordt toegepast (buitenplanse afwijking)	€ 17.340,00	€ 17.808,00
2.3.3.4	Indien artikel 2.12, eerste lid, onder b, van de Wabo wordt toegepast (afwijking van exploitatieplan):	€ 394,00	€ 404,00
2.3.3.5	Indien artikel 2.12, eerste lid, onder d, van de Wabo wordt toegepast (afwijking van voorbereidingsbesluit):	€ 394,00	€ 404,00
2.3.3.6	Indien artikel 3.38, vierde lid Wro wordt toegepast (onthefving beheersverordening):	€ 394,00	€ 404,00
2.3.3.7	Indien een aanvraag betrekking heeft op een project waarvoor een uitsluitend op dat individuele project gerichte (partiële) herziening van een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 3.1 van de Wro moet worden genomen:	€ 17.076,00	€ 17.537,00
2.3.4	Planologisch strijdig gebruik waarbij geen sprake is van een bouwactiviteit Indien de aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder c, van de Wabo, en niet tevens sprake is van een bouwactiviteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, van de Wabo, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere onderdelen van dit hoofdstuk indien tevens sprake is van de in die onderdelen bedoelde activiteiten:		
2.3.4.1	Indien artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 1, van de Wabo wordt toegepast (binnenplanse afwijking):	€ 394,00	€ 404,00
2.3.4.2	Indien artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 2, van de Wabo wordt toegepast (buitenplanse kleine afwijking):	€ 394,00	€ 404,00
2.3.4.3	Indien artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3, van de Wabo wordt toegepast (buitenplanse afwijking):	€ 17.340,00	€ 17.808,00
2.3.4.4	Indien artikel 2.12, eerste lid, onder b, van de Wabo wordt toegepast (afwijking van exploitatieplan):	€ 394,00	€ 404,00
2.3.4.5	Indien artikel 2.12, eerste lid, onder d, van de Wabo wordt toegepast (afwijking van voorbereidingsbesluit):	€ 394,00	€ 404,00
2.3.4.6	Indien artikel 3.38, vierde lid Wro wordt toegepast (onthefving beheersverordening):	€ 394,00	€ 404,00
2.3.4.7	Indien een aanvraag betrekking heeft op een project waarvoor een uitsluitend op dat individuele project gerichte (partiële) herziening van een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 3.1 van de Wro moet worden genomen:	€ 16.693,00	€ 17.143,00
2.3.5	In gebruik nemen of gebruiken bouwwerken in relatie tot brandveiligheid		
2.3.5.1	Indien de aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder d, van de Wabo, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere onderdelen van dit hoofdstuk indien tevens sprake is van de in die onderdelen bedoelde activiteiten:		
2.3.5.1.1	Indien het een nieuwe aanvraag betreft: Vermeerderd met een toeslag als hieronder aangegeven. Voor een bouwwerk met een gebruiksoppervlakte:	€ 332,00	€ 340,00
	Categorie	Aantal m²	Toeslag
	1 bouwwerk	0 t/m 100	€ 346,00
	2 bouwwerken	101 t/m 500	€ 141,00 + € 2,03 per m²
	3 bouwwerken	501 t/m 2000	€ 793,00 + € 0,75 per m²
	4 bouwwerken	2001 t/m 5000	€ 1.979,00 + € 0,15 per m²
	5 bouwwerken	5001 t/m 50.000	€ 2.795,00 + € 0,04 per m²
	6 bouwwerken	Meer dan 50.000	€ 4.342,00 + € 0,02 per m²
2.3.5.1.2	Indien het een aanvraag tot wijziging of uitbreiding van een reeds eerder verleende vergunning betreft:		
2.3.5.1.2.1	Indien het betreft een uitbreiding van het bouwwerk, met dien verstande dat de uitbreiding tenminste 10% van de oorspronkelijke gebruiksoppervlakte beslaat: het legestartief vermeld in onderdeel		

		2018	2019
2.3.5.1.	met dien verstande dat de toeslag uitsluitend wordt berekend over de oppervlakte van de uitbreiding.		
2.3.5.1.2.2	Indien het betreft een herindeling, interne verbouwing of gewijzigd gebruik van het gehele bouwwerk, dan wel een deel van het bouwwerk, met dien verstande dat deze herindeling tenminste 10% van de gebruiksoppervlakte beslaat: 50% van het legestartief vermeld in onderdeel 2.3.5.1, met dien verstande dat de toeslag uitsluitend wordt berekend over de oppervlakte van het te wijzigen deel van het bouwwerk.		
2.3.5.2	Het tarief voor het adviseren met betrekking tot brandveiligheid, anders dan in geval van een aanvraag als bedoeld in punt 2.3.5.1, bedraagt per uur:	€ 95,00	€ 97,00
2.3.6	Activiteiten met betrekking tot monumenten of beschermde stads- of dorpsgezichten		
2.3.6.1	Indien de aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning betrekking heeft op een activiteit met betrekking tot een rijks-, provinciaal of gemeentelijk monument als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder f, of artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wabo in samenhang met de provinciale erfgoedverordening of artikel 9 van de gemeentelijke erfgoedverordening, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere onderdelen van dit hoofdstuk indien tevens sprake is van de in die onderdelen bedoelde activiteiten:		
2.3.6.1.1	voor het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een monument:	€ 306,00	€ 314,00
2.3.6.1.2	voor het herstellen, gebruiken of laten gebruiken van een monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht	€ 306,00	€ 314,00
2.3.6.2	Indien de aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning betrekking heeft op het slopen van een bouwwerk in een beschermd stads- of dorpsgezicht, bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder h, of artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wabo, in samenhang met de provinciale erfgoedverordening of artikel 9 van de gemeentelijke erfgoedverordening, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere onderdelen van dit hoofdstuk indien tevens sprake is van de in die onderdelen bedoelde activiteiten:	€ 229,00	€ 235,00
2.3.6.2.1	Het bedrag onder 2.3.6.2 wordt voor elk tweede en volgende bouwwerk verhoogd met:	€ 98,00	€ 100,00
2.3.7	Sloopactiviteiten anders dan bij monumenten of in beschermd stads- of dorpsgezicht		
2.3.7.1	Indien de aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning betrekking heeft op het slopen van een bouwwerk in gevallen waarin dat in een bestemmingsplan, beheersverordening of voorbereidingsbesluit is bepaald, bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder g, van de Wabo, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere onderdelen van dit hoofdstuk indien tevens sprake is van de in die onderdelen bedoelde activiteiten:		
2.3.7.1.1	In gevallen waarin dat in een bestemmingsplan, beheersverordening of voorbereidingsbesluit is bepaald, bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder g, van de Wabo:	€ 229,00	€ 235,00
2.3.7.1.2	Het bedrag onder 2.3.7.1.1 wordt voor elk tweede en volgende bouwwerk verhoogd met:	€ 98,00	€ 100,00
2.3.8	Uitweg/inrit		
2.3.8.1	Indien de aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning betrekking heeft op het maken of veranderen van een uitweg, waarvoor op grond van een bepaling in de APV een vergunning is vereist, als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder e van de Wabo, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere onderdelen van dit hoofdstuk indien tevens sprake is van de in die onderdelen bedoelde activiteiten:	€ 170,00	€ 174,00
2.3.9	Kappen		
	Indien de aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning betrekking heeft op het vellen of doen vellen van houtopstand, waarvoor op grond van een bepaling in de APV of bomenverordening een vergunning of ontheffing is vereist, als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder g, van de Wabo, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere onderdelen van dit hoofdstuk indien tevens sprake is van de in die onderdelen bedoelde activiteiten:		
2.3.9.1	voor de eerste boom:	€ 114,00	€ 117,00
2.3.9.2	voor elke volgende boom:	€ 40,00	€ 41,00
2.3.9.3	met een maximum van:	€ 2.072,00	€ 2.127,00
2.3.9A	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een verklaring voor het vergunningvrij vellen van houtopstand bedraagt:	€ 51,00	€ 52,00
	Voor een houtwal / bosperceel:		
2.3.9.4	met een omvang tot en met 10.000 m ² een bedrag per m ² van	€ 0,10	€ 0,10
	met een minimum van	€ 60,00	€ 61,00
2.3.9.4.1	met een omvang van 10.001 m ² of meer, het tarief als bedoeld in onderdeel 2.3.9.4 vermeerderd met een bedrag per m ² vanaf 10.001 m ² van	€ 0,05	€ 0,05

2018	2019
------	------

- Handelsreclame**
- 2.3.10 Indien de aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning betrekking heeft op handelsreclame met behulp van een opschrift, aankondiging of afbeelding in welke vorm dan ook, die zichtbaar is vanaf een voor het publiek toegankelijke plaats, waarvoor ingevolge artikel 4:15 van de Algemene plaatselijke verordening een vergunning of ontheffing is vereist, en indien niet tevens sprake is van een activiteit als bedoeld in onderdeel 2.3.1 (bouwactiviteit), bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere onderdelen van dit hoofdstuk indien tevens sprake is van de in die onderdelen bedoelde activiteiten:

2.3.10.1 Indien de activiteit bestaat uit het maken of voeren van die handelsreclame bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder h, van de Wabo:

2.3.10.1.1 Indien de offertekosten minder dan € 2.250,00 bedragen:

€	151,00	€	155,00
€	149,00	€	153,00

2.3.10.1.2 Indien de offertekosten € 2.250,00 of meer bedragen: vermeerderd met 1,6% van het bedrag waarmee die offertekosten € 2.250,00 te boven gaan. De vermeerdering wordt toegepast over maximaal € 22.500,00 van de offertekosten.

2.3.10.2 Indien de activiteit bestaat uit het als eigenaar, beperkt gerechtigde of gebruiker van een onroerende zaak toestaan of gedogen dat die handelsreclame aan de onroerende zaak wordt gemaakt of gevoerd, bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder i, van de Wabo:

2.3.10.2.1 Indien de offertekosten minder dan € 2.250,00 bedragen:

€	151,00	€	155,00
€	149,00	€	153,00

2.3.10.2.2 Indien de offertekosten € 2.250,00 of meer bedragen: vermeerderd met 1,6% van het bedrag waarmee die offertekosten € 2.250,00 te boven gaan. De vermeerdering wordt toegepast over maximaal € 22.500,00 van de offertekosten.

2.3.11 Opslag van roerende zaken (GERESERVEERD)

2.3.12 Andere activiteiten

Indien de aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning betrekking heeft op het verrichten van een andere activiteit of handeling dan in de voorgaande onderdelen van dit hoofdstuk bedoeld en die activiteit of handeling:

2.3.12.1 behoort tot een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen categorie activiteiten die van invloed kunnen zijn op de fysieke leefomgeving, als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder i, van de Wabo, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere onderdelen van dit hoofdstuk indien tevens sprake is van de in die onderdelen bedoelde activiteiten:

€	157,00	€	161,00
---	--------	---	--------

2.3.12.2 behoort tot een bij provinciale verordening, gemeentelijke verordening of waterschapsverordening aangewezen categorie activiteiten die van invloed kunnen zijn op de fysieke leefomgeving, als bedoeld in artikel 2.2, tweede lid, van de Wabo, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere onderdelen van dit hoofdstuk indien tevens sprake is van de in die onderdelen bedoelde activiteiten:

2.3.12.2.1 als het een gemeentelijke verordening betreft:

€	157,00	€	161,00
€	157,00	€	161,00

2.3.12.2.2 als het een provinciale of waterschapsverordening betreft:

2.3.13 Omgevingsvergunning in twee fasen

Indien de aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning op verzoek in twee fasen plaatsvindt, als bedoeld in artikel 2.5, eerste lid, van de Wabo, bedraagt het tarief:

2.3.13.1 voor het in behandeling nemen van de aanvraag tot het verlenen van een beschikking met betrekking tot de eerste fase: het bedrag dat voortvloeit uit toepassing van de tarieven in dit hoofdstuk voor de activiteiten waarop de aanvraag voor de eerste fase betrekking heeft;

2.3.13.2 voor het in behandeling nemen van de aanvraag tot het verlenen van een beschikking met betrekking tot de tweede fase: het bedrag dat voortvloeit uit toepassing van de tarieven in dit hoofdstuk voor de activiteiten waarop de aanvraag voor de tweede fase betrekking heeft.

2.3.14 Beoordeling bodemrapport (GERESERVEERD)

2.3.15 Advies (GERESERVEERD)

2.3.16 Verklaring van geen bedenkingen (GERESERVEERD)

2.4 Hoofdstuk 4 Vermindering

2.4.1 Indien de aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning is voorafgegaan door een aanvraag om vooroverleg of beoordeling van een conceptaanvraag als bedoeld in hoofdstuk 2, waarop de eerstgenoemde aanvraag betrekking heeft, worden de ter zake van het vooroverleg of de beoordeling van de conceptaanvraag geheven leges in mindering gebracht op de leges voor het in behandeling nemen van de aanvraag tot het verlenen van de omgevingsvergunning bedoeld in hoofdstuk 3.

- 2.4.2 (GERESERVEERD)
- 2.4.3 Indien de aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning buiten behandeling wordt gelaten wordt 25% van de leges voor het in behandeling nemen van de aanvraag tot het verlenen van de omgevingsvergunning bedoeld in hoofdstuk 3 in rekening gebracht.
- 2.4.4 Indien op de aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning niet binnen de daarvoor wettelijk gestelde termijn wordt besloten (vergunning van rechtswege), wordt 75% van de aan de betreffende activiteit gerelateerde leges in rekening gebracht.
- 2.4.5 Indien de aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning betrekking heeft op nieuwbouw van een woning of een complex van woningen met een Energie Prestatie Coëfficiënt (EPC) van 0 en zonder aardgas aansluiting wordt het legesbedrag bij het verlenen van een omgevingsvergunning verminderd met 30% met een maximum van € 3.000,00 per woning of € 12.000,00 per aanvraag, met dien verstande dat de vermindering niet van toepassing is op een aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning die is ingediend door of namens een woningcorporatie.
- 2.4.6 Indien de aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning betrekking heeft op een monument, waarbij tenminste 2 duurzaamheidsmaatregelen worden gerealiseerd, wordt bij het verlenen van een omgevingsvergunning, het legesbedrag verminderd met de leges berekend over de bouwkosten die betrekking hebben op de duurzaamheidsinvesteringen met dien verstande dat de korting maximaal € 2.000,00 is.

2.5 Hoofdstuk 5 Teruggaaf

Teruggaaf als gevolg van intrekking aanvraag omgevingsvergunning voor bouwactiviteiten

- 2.5.1 Als een aanvrager zijn aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning voor een project dat geheel of gedeeltelijk bestaat uit bouwactiviteiten, als bedoeld in de onderdelen 2.3.1.1, intrekt terwijl deze reeds in behandeling is genomen door de gemeente, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. De in rekening te brengen legeskosten bedragen:
- 2.5.1.1 Indien de aanvraag wordt ingetrokken binnen een termijn van 2 weken na het in behandeling nemen ervan: 25 % van de op grond van die onderdelen voor de betreffende activiteit(en) verschuldigde leges, met een minimum van € 57,00 en een maximum van € 4.500,00. Tevens worden indien van toepassing de kosten zoals genoemd onder 2.3.1.2 en 2.3.1.3 in rekening gebracht.
- 2.5.1.2 Indien de aanvraag wordt ingetrokken na 2 weken na het in behandeling nemen ervan doch voor het nemen van een besluit op de aanvraag: 40 % van de op grond van die onderdelen voor de betreffende activiteit(en) verschuldigde leges. Tevens worden indien van toepassing de kosten zoals genoemd onder 2.3.1.2 en 2.3.1.3 in rekening gebracht. Bovendien wordt, indien de aanvraag betrekking heeft op activiteiten waarvoor kosten zoals genoemd onder 2.3.3 zijn gemaakt, 50% van de kosten zoals genoemd onder 2.3.3 in rekening gebracht.
- 2.5.1.3 Indien de aanvraag op verzoek van de gemeente wordt ingetrokken en binnen vier maanden gevolgd wordt door een nieuwe aanvraag die voldoet aan het advies, dan worden de leges zoals genoemd onder 2.5.1.1 en 2.5.1.2 in mindering gebracht op de verschuldigde leges voor de nieuwe aanvraag.

Teruggaaf als gevolg van intrekking aanvraag omgevingsvergunning voor andere activiteiten dan bouwactiviteiten

- 2.5.1A Als een aanvrager zijn aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning voor een project dat geheel of gedeeltelijk bestaat uit andere activiteiten dan bouwactiviteiten intrekt terwijl deze reeds in behandeling is genomen door de gemeente, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. De in rekening te brengen legeskosten bedragen 50% van de leges zoals genoemd onder 2.3.2, 2.3.4, 2.3.5, 2.3.6, 2.3.7, 2.3.8, 2.3.9, 2.3.10 en 2.3.14.

Teruggaaf als gevolg van intrekking verleende omgevingsvergunning voor bouwactiviteiten (GERESERVEERD)

Teruggaaf als gevolg van het weigeren van een omgevingsvergunning voor bouwactiviteiten

- 2.5.3.1 Als de gemeente een omgevingsvergunning voor een project dat geheel of gedeeltelijk bestaat uit bouwactiviteiten als bedoeld in onderdeel 2.3.1 weigert, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. De in rekening te brengen legeskosten bedragen: 40 % van de op grond van die onderdelen voor de betreffende activiteit(en) verschuldigde leges. Tevens worden indien van toepassing de kosten zoals genoemd onder 2.3.1.2 en 2.3.1.3 in rekening gebracht. Bovendien wordt, indien de aanvraag betrekking heeft op activiteiten waarvoor kosten zoals genoemd onder 2.3.3 zijn gemaakt, 50% van de kosten zoals genoemd onder 2.3.3 in rekening gebracht.
- 2.5.3.2 Onder een weigering als bedoeld in onderdeel 2.5.3.1 wordt mede verstaan een vernietiging van de beschikking waarbij de vergunning is verleend bij rechterlijke uitspraak.

Teruggaaf als gevolg van het weigeren van een omgevingsvergunning voor andere activiteiten dan bouwactiviteiten

- 2.5.3A Als de gemeente een omgevingsvergunning voor een project dat geheel of gedeeltelijk bestaat uit andere activiteiten dan bouwactiviteiten,

		2018	2019
	weigert, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. De in rekening te brengen legeskosten bedragen: 50 % van de leges zoals genoemd onder 2.3.2, 2.3.4, 2.3.5, 2.3.6, 2.3.7, 2.3.8, 2.3.9, 2.3.10 en 2.3.14.		
2.5.4	Minimumbedrag voor teruggaaf (GERESERVEERD)		
2.5.5	Geen teruggaaf legesdeel advies of verklaring van geen bedenkingen (GERESERVEERD)		
2.6	Hoofdstuk 6 Intrekking omgevingsvergunning Als de gemeente een verleende omgevingsvergunning voor een project dat geheel of gedeeltelijk bestaat uit bouwactiviteiten, als bedoeld in artikel 2.3.1, intrekt op aanvraag van de vergunninghouder, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges, mits deze aanvraag tot intrekking van de vergunning binnen 24 maanden, te rekenen vanaf de datum waarop de vergunning is verleend, door de gemeente is ontvangen en van de vergunning geen gebruik is gemaakt. De teruggaaf bedraagt 20%, waarbij pas tot teruggaaf wordt overgegaan als het bedrag minimaal € 200,00 is.		
2.7	Hoofdstuk 7 Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project (GERESERVEERD)		
2.8	Hoofdstuk 8 Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten		
2.8.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het vaststellen van een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening	€ 19.530,00	€ 20.057,00
2.8.2	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het wijzigen van een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onder a, van de Wet ruimtelijke ordening	€ 14.507,00	€ 14.898,00
2.8.3	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het uitwerken van een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onder b, van de Wet ruimtelijke ordening	€ 14.507,00	€ 14.898,00
2.9	Hoofdstuk 9 Sloopmelding (GERESERVEERD)		
2.10	Hoofdstuk 10 Gedoogbeschikking		
2.10.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een verzoek tot het verstrekken van een gedoogbeschikking, niet zijnde een gedoogbeschikking als bedoeld in 3.5.1 (coffeeshops)	€ 1.750,00	€ 1.797,00
2.10.1.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een verzoek zoals in 2.10.1 genoemd in situaties waarin sprake is van calamiteiten, overmacht of omstandigheden, die niet aan de vergunningplichtige kunnen worden toegerekend	€ 164,00	€ 168,00
2.11	Hoofdstuk 11 In deze titel niet benoemde beschikking		
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het nemen van een andere, in deze titel niet benoemde beschikking	€ 48,00	€ 49,00
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn en niet vallend onder titel 2			
Hoofdstuk 1 Horeca			
3.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van:		
3.1.1	een aanvraag tot het verlenen van vergunningen, als bedoeld in de Drank- en Horecawet;	€ 835,00	€ 857,00
3.1.1.1	een aanvraag tot het verlenen van vergunningen Drank- en Horecawet voor para commerciële horecabedrijven conform artikel 4, lid 1 van de Drank- en Horecawet;	€ 417,00	€ 428,00
3.1.2	een aanvraag tot het verlenen van een exploitatievergunning;	€ 835,00	€ 857,00
3.1.2.1	een aanvraag tot het verlenen van een exploitatievergunning voor para commerciële horecabedrijven conform artikel 4, lid 1 van de Drank- en Horecawet;	€ 417,00	€ 428,00
3.1.3	een aanvraag tot overschrijving exploitatievergunning;	€ 98,00	€ 100,00
3.1.4	een aanvraag tot wijziging leidinggevende;	€ 204,00	€ 209,00
3.1.5	een aanvraag tot het verlenen van een ontheffing artikel 35 Drank- en Horecawet;	€ 89,00	€ 91,00
3.1.6	een aanvraag tot wijziging lokaliteit.	€ 297,00	€ 305,00
3.1.7	een aanvraag tot het verlenen van een terrasvergunning als bedoeld in		

		2018	2019
3.1.7.1	artikel 2.28a APV een aanvraag tot wijziging van de tenaamstelling van een terrasvergunning als bedoeld in artikel 2.28a APV	€ 255,00	€ 261,00
3.1.8	Als een aanvrager zijn aanvraag tot het verlenen van een vergunning als bedoeld in artikel 3.1 intrekt terwijl deze reeds in behandeling is genomen door de gemeente, bestaat er aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. Indien de aanvraag binnen twee weken na de aanvraag wordt ingetrokken zullen de in rekening te brengen kosten 25% van de bedragen onder 3.1.1 t/m 3.1.7 bedragen, met een minimum van € 56,00.	€ 40,00	€ 41,00

Hoofdstuk 2 Organiseren evenementen of markten

3.2.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een vergunning, ontheffing, verklaring, beschikking voor het:		
3.2.1	openstellen voor het publiek van een circus (artikel 2:25 APV);	€ 329,00	€ 337,00
3.2.2	openstellen voor publiek van een kermis (artikel 2:25 APV), per jaar;	€ 420,00	€ 431,00
3.2.2.1	houden van een zomerkermis;	€ 1.001,00	€ 1.028,00
3.2.3	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een vergunning, ontheffing, verklaring, beschikking voor het houden van:		
3.2.3.1	- een groot evenement;	€ 802,00	€ 823,00
3.2.3.2	- een middelgroot evenement;	€ 299,00	€ 307,00
3.2.3.3	- een klein evenement.	€ 198,00	€ 203,00

Hoofdstuk 3 Prostitutiebedrijven

3.3	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag: tot het verlenen van een vergunning voor een seksinrichting of escortbedrijf;		
3.3.1.1	tot het verlengen van een vergunning voor een seksinrichting of escortbedrijf;	€ 3.493,00	€ 3.587,00
3.3.2	tot het wijzigen van de beheerder;	€ 1.323,00	€ 1.358,00
		€ 297,00	€ 305,00

Hoofdstuk 4 Winkeltijdenwet

3.4	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
3.4.1	tot het verlenen van een ontheffing in het kader van de Winkeltijdenwet of het Vrijstellingenbesluit Winkeltijdenwet.	€ 98,00	€ 100,00
3.4.2	tot het verlenen van een ontheffing in het kader van de Winkeltijdenwet of het Vrijstellingenbesluit t.b.v. openstelling avondwinkels op zon- en feestdagen.	€ 297,00	€ 305,00
3.4.3	tot het verlenen van een ontheffing in het kader van de Winkeltijdenwet of het Vrijstellingenbesluit t.b.v. openstelling op werkdagen tussen 22.00 uur en 6.00 uur.	€ 173,00	€ 177,00
3.4.4	tot het verlenen van toestemming om een in de vorige onderdelen bedoelde ontheffing over te dragen aan een ander.	€ 98,00	€ 100,00
3.4.5	tot het intrekken of wijzigen van een in de vorige onderdelen bedoelde ontheffing.	€ 98,00	€ 100,00

Hoofdstuk 5 Kinderopvang

3.5	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor het registreren van kinderopvang bij een nieuwe aanvraag of verhuizing:		
3.5.1	- voor de gastoudervoorziening (GOV);	€ 78,90	€ 81,00
3.5.2	- voor de kinderdagverblijven (KDV), incl. peuterspeelvoorzieningen, buitenschoolse opvang (BSO), gastouderbureau's (GOB) en peuterspeelzalen (PSZ).	€ 157,90	€ 162,00

Hoofdstuk 6 Diversen

3.6.1	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een beschikking:		
3.6.1.1	- voor het gedogen van coffeeshops;	€ 14.326,00	€ 14.712,00
3.6.1.2	- vervolgaanvraag voor het gedogen van coffeeshops;	€ 835,00	€ 857,00
3.6.1.3	- wijziging beheerder;	€ 297,00	€ 305,00
3.6.2	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een vergunning voor:		
3.6.2.1	het exploiteren van speelgelegenheden (artikel 2:39 APV)	€ 297,00	€ 305,00

Hoofdstuk 7 In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking

3.7	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een andere, in deze titel niet benoemde vergunning of ontheffing of tot het nemen van een andere beschikking.	€ 49,00	€ 50,00
-----	---	---------	---------

2018	2019
------	------

5. Parkeerbelastingen

1	De parkeerbelasting bedraagt voor het parkeren bij parkeerapparatuur:		
1.1	Zone 1, binnenstad De parkeerbelasting bedraagt voor het parkeren bij parkeerapparatuur in de binnenstad, dat is het gebied dat begrensd wordt door de Stadsgracht, Achtergracht en Schuttevaerhaven		
1.1.1	* van maandag t/m zaterdag van 9.00 tot 20.00 uur, door het college van burgemeester en wethouders aangewezen koopzondagen van 13.00 tot 17.00 uur en op donderdag van 20.00 tot 21.00 uur , per uur met een maximale parkeerduur van 60 min. van 9.00 tot 18.00 uur en een minimale inworp van € 0,20	€ 2,80	€ 2,80
1.1.2	* van maandag t/m zaterdag van 20.00 tot 23.00 uur en op donderdag van 21.00 tot 23.00 uur, per uur * met een maximum van en een minimale inworp van € 0,20	€ 1,80 € 3,60	€ 1,80 € 3,60
1.1.3	parkeeraccommodaties Noordereiland en Dijkstraat: * van maandag t/m zaterdag van 9.00 tot 20.00 uur, door het college van burgemeester en wethouders aangewezen koopzondagen van 13.00 tot 17.00 uur en op donderdag van 20.00 tot 21.00 uur , per uur * van maandag t/m zaterdag van 20.00 tot 23.00 uur en op donderdag van 21.00 tot 23.00 uur, per uur * met een maximum van * van 9.00 tot 20.00 uur, maximaal * per kalenderdag (tot 23.00 uur) Het tarief bedraagt voor een verloren parkeerkaart voor de parkeeraccommodaties Noordereiland en Dijkstraat In zone 1 is de parkeerbelasting nihil op: - Christelijke tweede paas- en pinksterdag, eerste en tweede kerstdag, Hemelvaartsdag, nieuwjaarsdag en zondagen. Een uitzondering hierop is dat op koopzondagen van 13.00 uur tot 17.00 uur wel moet worden betaald. - De algemeen gehandicaptenparkeerplaatsen en bij gebruik van een gehandicaptenparkeerkaart op parkeerapparatuurplaatsen gedurende maximaal drie uur van 9.00 uur tot 18.00 uur en gedurende maximaal vijf uur na 18.00 uur. Een uitzondering hierop is dat op de parkeeraccommodaties Dijkstraat en Noordereiland door gehandicapten wel moet worden betaald.	€ 2,80 € 1,80 € 3,60 € 14,00 € 17,40 € 30,00	€ 2,80 € 1,80 € 3,60 € 14,00 € 17,40 € 30,00
1.2	De parkeerbelasting bedraagt voor het parkeren bij parkeerapparatuur: Zone 2, De parkeerbelasting bedraagt voor het parkeren bij parkeerapparatuur gelegen binnen het gebied dat begrensd wordt door de Schuttevaerhaven, Achtergracht, Stadsgracht, Van Wevelinkhovenstraat (exclusief beide zijden), Middelweg (inclusief beide zijden), A28, de spoorbaan en de Van Karnebeekstraat (inclusief beide zijden) met uitzondering van de Oosterlaan en het Stationsplein en het gebied en de parkeeraccommodatie aangeduid onder 1.2.3 en 1.2.4:		
1.2.1	van maandag t/m zaterdag van 9.00 uur tot 20.00 uur en op donderdag van 20.00 uur tot 21.00 uur, op koopzondagen van 13.00 tot 17.00 uur per uur per kalenderdag en een minimale inworp van € 0,20	€ 1,80 € 9,00	€ 1,80 € 9,00
1.2.2	Op het Stationsplein en Oosterlaan van maandag t/m zaterdag van 9.00 tot 23.00 uur, per uur met een maximale parkeerduur van 32 minuten en een minimale inworp van € 0,20	€ 2,80	€ 2,80
1.2.3	Sectoren Kamperpoort en Dieze In het gebied dat begrensd wordt door de Stadsgracht, Achtergracht en Schuttevaerhaven, de Van Wevelinkhovenstraat (exclusief beide zijden), Middelweg (inclusief beide zijden), A28, de spoorbaan, de Nieuwe Veerallee en Willemskade tot aan de Stadsgracht: van maandag t/m zaterdag van 9.00 uur tot 20.00 uur en op donderdag van 20.00 uur tot 21.00 uur, op koopzondagen van 13.00 tot 17.00 uur per uur, met een maximale parkeerduur van 120 minuten op straat per dag op de parkeeraccommodaties Schuttevaerkade, Branie/Hedon, Pannekoekendijk, Emmadek, Burgemeester van Roijensingel en Albert Cuyppstraat, maximaal en een minimale inworp van € 0,20 Het tarief bedraagt voor een verloren parkeerkaart voor de parkeeraccommodaties Schuttevaerkade, Branie/Hedon, Pannekoekendijk, Emmadek, Burgemeester van Roijensingel en Albert Cuyppstraat	€ 1,80 € 9,00	€ 1,80 € 9,00
1.2.4	parkeeraccommodatie Katwolderpleingarage: * van maandag t/m zaterdag van 9.00 tot 20.00 uur, door het college van burgemeester en wethouders aangewezen koopzondagen van 13.00 tot 17.00 uur en op donderdag van 20.00 tot 21.00 uur, per uur * van maandag t/m zaterdag van 20.00 tot 23.00 uur en op donderdag van 21.00 tot 23.00 uur, per uur * met een maximum van * van 9.00 tot 20.00 uur, maximaal * per kalenderdag (tot 23.00 uur)	€ 2,80 € 1,80 € 3,60 € 14,00 € 17,40	€ 2,80 € 1,80 € 3,60 € 14,00 € 17,40

		2018	2019
	Het tarief bedraagt voor een verloren parkeerkaart voor de parkeeraccommodatie Katwolderpleingarage	€ 30,00	€ 30,00
	In zone 2 is de parkeerbelasting nihil op:		
	- Christelijke tweede paas- en pinksterdag, eerste en tweede kerstdag, Hemelvaartsdag, nieuwjaarsdag en zondagen. Een uitzondering hierop is dat op koopzondagen van 13.00 uur tot 17.00 uur wel moet worden betaald.		
	- de algemeen gehandicaptenparkeerplaatsen en bij gebruik van een gehandicaptenparkeerkaart op parkeerapparatuurplaatsen gedurende maximaal drie uur van 9.00 uur tot 18.00 uur en gedurende maximaal vijf uur na 18.00 uur. Een uitzondering hierop is dat op de parkeeraccommodaties Emmadek, Burgemeester van Roijensingel en Katwolderpleingarage door gehandicapten wel moet worden betaald.		
1.3	De parkeerbelasting bedraagt voor het parkeren bij parkeerapparatuur: Zone 3, De parkeerbelasting bedraagt voor het parkeren bij parkeerapparatuur gelegen buiten het gebied dat begrensd wordt door de Schuttevaerkade, Stadsgracht, Achtergracht, Van Wevelinkhovenstraat (inclusief beide zijden), Middelweg, A28, spoorbaan en de Van Karnebeekstraat met uitzondering van het gebied aangeduid onder 1.3.1, 1.3.2, 1.3.3: van maandag t/m zaterdag van 9.00 uur tot 20.00 uur en op donderdag van 20.00 uur tot 21.00 uur en in de Rigastraat van maandag t/m vrijdag van 9.00 uur tot 17.00 uur, op koopzondagen van 13.00 uur tot 17.00 uur		
	per uur	€ 1,00	€ 1,00
	per kalenderdag	€ 5,00	€ 5,00
	en een minimale inworp van € 0,20		
	De parkeerbelasting is nihil op:		
	- Christelijke tweede paas- en pinksterdag, eerste en tweede kerstdag, Hemelvaartsdag, nieuwjaarsdag en zondagen. Een uitzondering hierop is dat op koopzondagen van 13.00 uur tot 17.00 uur wel moet worden betaald.		
	- de algemeen gehandicaptenparkeerplaatsen en bij gebruik van een gehandicaptenparkeerkaart op parkeerapparatuurplaatsen gedurende maximaal drie uur van 9.00 uur tot 18.00 uur en gedurende maximaal vijf uur na 18.00 uur.		
1.3.1	Sectoren Dieze, Assendorp en de Filosofenallee: In het gebied dat begrensd wordt door de Stadsgracht, Achtergracht en Schuttevaerhaven, de Van Wevelinkhovenstraat, Middelweg, Bisschop Willebrandlaan, Vechtstraat, Thomas a Kempisstraat, De Brink en Diezerkade en in het gebied dat begrensd wordt door de Van Karnebeekstraat (exclusief de Van Karnebeekstraat), Groot Wezenland tot aan Assendorperstraat, Assendorperstraat tot aan Luttenbergstraat, Luttenbergstraat tot aan Wethouder Alferinkweg, Wethouder Alferinkweg, Hortensiastraat, Deventerstraatweg tot aan de Van Karnebeekstraat en in de Filosofenallee - van maandag t/m zaterdag van 9.00 uur tot 20.00 uur en op donderdag van 20.00 uur tot 21.00 uur, op koopzondagen van 13.00 uur tot 17.00 uur		
	per uur, met een maximale parkeerduur van 120 minuten op straat	€ 1,00	€ 1,00
	per dag op de parkeeraccommodaties Diezerpoortgarage, 't Streekien, Vechtstraat (bij de Coop-supermarkt) maximaal	€ 5,00	€ 5,00
	en een minimale inworp van € 0,20		
	Het tarief bedraagt voor een verloren parkeerkaart voor de parkeeraccommodaties Diezerpoortgarage, 't Streekien en Vechtstraat (bij de Coop-supermarkt)	€ 12,00	€ 12,00
	De parkeerbelasting is nihil op:		
	- Christelijke tweede paas- en pinksterdag, eerste en tweede kerstdag, Hemelvaartsdag, nieuwjaarsdag en zondagen. Een uitzondering hierop is dat op koopzondagen van 13.00 uur tot 17.00 uur wel moet worden betaald.		
	- de algemeen gehandicaptenparkeerplaatsen en bij gebruik van een gehandicaptenparkeerkaart op parkeerapparatuurplaatsen gedurende maximaal drie uur tussen 9.00 uur en 18.00 uur en gedurende maximaal vijf uur na 18.00 uur. Een uitzondering hierop is dat op de parkeeraccommodatie Diezerpoortgarage door gehandicapten wel moet worden betaald.		
1.3.2	Op de Oostzeelaan, tussen de Zuiderzeelaan en de Koggelaan en op de Hanzelaan, tussen de Koggelaan en de van Karnebeek tunnel van maandag tot en met zaterdag van 9.00 tot 20.00 uur en op donderdag van 20.00 tot 21.00 uur en op koopzondagen van 13.00 uur tot 17.00 uur,		
	per uur, met een maximale parkeerduur van 120 minuten	€ 1,00	€ 1,00
	en een minimale inworp van € 0,20		
	per dag op de parkeeraccommodaties Lübeckgarage, Pas de Deux en parkeerterreinen Hanzeland/Rijksgebouwendienst en Spoorstate, maximaal	€ 5,00	€ 5,00
	en een minimale inworp van € 0,20		
	Het tarief bedraagt voor een verloren parkeerkaart voor de parkeeraccommodaties Lübeckgarage, Pas de Deux en parkeerterreinen Hanzeland/Rijksgebouwendienst en Spoorstate	€ 12,00	€ 12,00
	De parkeerbelasting is nihil op:		
	- Christelijke tweede paas- en pinksterdag, eerste en tweede kerstdag, Hemelvaartsdag, nieuwjaarsdag en zondagen. Een uitzondering hierop is dat op koopzondagen van 13.00 uur tot 17.00 uur wel moet worden betaald.		

		2018	2019																														
	- de algemeen gehandicaptenparkeerplaatsen en bij gebruik van een gehandicaptenparkeerkaart op parkeerapparatuurplaatsen gedurende maximaal drie uur van 9.00 uur tot 18.00 uur en gedurende maximaal vijf uur na 18.00 uur. Een uitzondering hierop is dat op de parkeeraccommodaties Lübeckgarage, Pas de deux, parkeerterrein Hanzeland/Rijksgebouwendienst door gehandicapten wel moet worden betaald.																																
1.3.3	Sector Bagijneweide In het gebied dat begrensd wordt door de Rhijnvis Feithlaan, Brink, Blekerswegje en Turfmarkt tot aan Rhijnvis Feithlaan van maandag t/m zaterdag van 9.00 tot 23.00 uur en op de parkeeraccommodatie de Turfmarkt van maandag t/m zaterdag van 9.00 uur tot 20.00 uur en op donderdag van 20.00 tot 21.00 uur, op koopzondagen van 13.00 tot 17.00 uur per uur, met een maximale parkeerduur van 60 minuten op straat per dag op de parkeerterreinen De Turfmarkt en Blekerswegje, maximaal een minimale inworp van € 0,20 De parkeerbelasting is nihil op: - Christelijke tweede paas- en pinksterdag, eerste en tweede kerstdag, Hemelvaartsdag, nieuwjaarsdag en zondagen. Een uitzondering hierop is dat op koopzondagen van 13.00 uur tot 17.00 uur wel moet worden betaald. - de algemeen gehandicaptenparkeerplaatsen en bij gebruik van een gehandicaptenparkeerkaart op parkeerapparatuurplaatsen gedurende maximaal drie uur van 9.00 uur tot 18.00 uur en gedurende maximaal vijf uur na 18.00 uur.	<table><tr><td>€</td><td>1,00</td><td>€</td><td>1,00</td></tr><tr><td>€</td><td>5,00</td><td>€</td><td>5,00</td></tr></table>	€	1,00	€	1,00	€	5,00	€	5,00																							
€	1,00	€	1,00																														
€	5,00	€	5,00																														
2.1	Bewonersvergunning De parkeerbelasting bedraagt voor een parkeervergunning als bedoeld in artikel 3.3 van de Parkeerverordening 2016 (bewonersvergunning), bestemd voor het gebied dat wordt begrensd door: 1. de binnenstad, sectoren 1 en 2 2. de Stockholmstraat, sector 4 3. sectoren 6, 7, 8 4. Kamperpoort, Dieze, Bagijneweide, Assendorp en Filosofenallee, sectoren 5, 9, 10, 12 en 13: voor de eerste vergunning voor de tweede vergunning	<table><tr><td>per kalendermaand</td><td>€</td><td>13,90</td><td>€</td><td>14,25</td></tr><tr><td>per kalendermaand</td><td>€</td><td>5,55</td><td>€</td><td>5,65</td></tr><tr><td>per kalendermaand</td><td>€</td><td>7,20</td><td>€</td><td>7,35</td></tr><tr><td>per kalendermaand</td><td>€</td><td>4,75</td><td>€</td><td>4,85</td></tr><tr><td>per kalendermaand</td><td>€</td><td>9,65</td><td>€</td><td>9,90</td></tr></table>	per kalendermaand	€	13,90	€	14,25	per kalendermaand	€	5,55	€	5,65	per kalendermaand	€	7,20	€	7,35	per kalendermaand	€	4,75	€	4,85	per kalendermaand	€	9,65	€	9,90						
per kalendermaand	€	13,90	€	14,25																													
per kalendermaand	€	5,55	€	5,65																													
per kalendermaand	€	7,20	€	7,35																													
per kalendermaand	€	4,75	€	4,85																													
per kalendermaand	€	9,65	€	9,90																													
2.2	Bezoekersvergunning De parkeerbelasting bedraagt voor een parkeervergunning als bedoeld in artikel 3.4 van de Parkeerverordening 2016 (bezoekersvergunning) bestemd voor het gebied: Zone 1, gelegen binnen het gebied dat begrensd wordt door de Stadsgracht, Achtergracht en Schuttevaerhaven Zone 2 en 3, gelegen buiten het gebied dat begrensd wordt door de Stadsgracht, Achtergracht en Schuttevaerhaven, Kamperpoort, Dieze, Bagijneweide, Assendorp en Filosofenallee:	<table><tr><td>per kalenderjaar</td><td>€</td><td>11,80</td><td>€</td><td>12,10</td></tr><tr><td>per dag</td><td>€</td><td>3,35</td><td>€</td><td>3,40</td></tr><tr><td>per kalenderjaar</td><td>€</td><td>11,80</td><td>€</td><td>12,10</td></tr></table>	per kalenderjaar	€	11,80	€	12,10	per dag	€	3,35	€	3,40	per kalenderjaar	€	11,80	€	12,10																
per kalenderjaar	€	11,80	€	12,10																													
per dag	€	3,35	€	3,40																													
per kalenderjaar	€	11,80	€	12,10																													
2.3	Bedrijvenvergunning De parkeerbelasting bedraagt voor een parkeervergunning als bedoeld in artikel 3.5 van de Parkeerverordening 2016 (bedrijvenvergunning) bestemd voor het gebied dat wordt begrensd door: 1. de binnenstad, sectoren 1 en 2 2. de Stockholmstraat, sector 4 3. sectoren 6, 7, 8 4. Kamperpoort, Dieze, Bagijneweide, Assendorp en Filosofenallee, sectoren 5, 9, 10, 12 en 13: voor de eerste vergunning voor de tweede vergunning	<table><tr><td>per kalendermaand</td><td>€</td><td>15,25</td><td>€</td><td>15,65</td></tr><tr><td>per kalendermaand</td><td>€</td><td>6,10</td><td>€</td><td>6,25</td></tr><tr><td>per kalendermaand</td><td>€</td><td>7,80</td><td>€</td><td>8,00</td></tr><tr><td>per kalendermaand</td><td>€</td><td>8,50</td><td>€</td><td>8,70</td></tr><tr><td>per kalendermaand</td><td>€</td><td>12,90</td><td>€</td><td>13,20</td></tr></table>	per kalendermaand	€	15,25	€	15,65	per kalendermaand	€	6,10	€	6,25	per kalendermaand	€	7,80	€	8,00	per kalendermaand	€	8,50	€	8,70	per kalendermaand	€	12,90	€	13,20						
per kalendermaand	€	15,25	€	15,65																													
per kalendermaand	€	6,10	€	6,25																													
per kalendermaand	€	7,80	€	8,00																													
per kalendermaand	€	8,50	€	8,70																													
per kalendermaand	€	12,90	€	13,20																													
2.4	Specifieke beroepen De parkeerbelasting bedraagt voor een parkeervergunning als bedoeld in artikel 3.6 van de Parkeerverordening 2016, bestemd voor het gebied dat wordt begrensd door: de binnenstad, sectoren 1, 2 en 3 de Stockholmstraat, sector 4 sectoren 6, 7, 8 en 10 Kamperpoort, Dieze, Bagijneweide, Assendorp en Filosofenallee, sectoren 5, 9, 10, 12 en 13: voor de eerste vergunning voor de tweede vergunning het totale aangewezen vergunninghouders- en betaald parkeren gebied gelegen binnen Zwolle	<table><tr><td>per kalendermaand</td><td>€</td><td>15,25</td><td>€</td><td>15,65</td></tr><tr><td>per kalendermaand</td><td>€</td><td>6,10</td><td>€</td><td>6,25</td></tr><tr><td>per kalendermaand</td><td>€</td><td>7,80</td><td>€</td><td>8,00</td></tr><tr><td>per kalendermaand</td><td>€</td><td>8,50</td><td>€</td><td>8,70</td></tr><tr><td>per kalendermaand</td><td>€</td><td>12,90</td><td>€</td><td>13,20</td></tr><tr><td>per kalendermaand</td><td>€</td><td>67,20</td><td>€</td><td>69,00</td></tr></table>	per kalendermaand	€	15,25	€	15,65	per kalendermaand	€	6,10	€	6,25	per kalendermaand	€	7,80	€	8,00	per kalendermaand	€	8,50	€	8,70	per kalendermaand	€	12,90	€	13,20	per kalendermaand	€	67,20	€	69,00	
per kalendermaand	€	15,25	€	15,65																													
per kalendermaand	€	6,10	€	6,25																													
per kalendermaand	€	7,80	€	8,00																													
per kalendermaand	€	8,50	€	8,70																													
per kalendermaand	€	12,90	€	13,20																													
per kalendermaand	€	67,20	€	69,00																													
2.5	Vergunningen voor storing, onderhoud en reparatie De parkeerbelasting bedraagt voor een parkeervergunning als bedoeld in artikel 3.7 van de Parkeerverordening 2016 per kalenderdag per twee aaneengesloten dagen per drie aaneengesloten dagen per vier aaneengesloten dagen tot maximaal een week per kalendermaand	<table><tr><td>€</td><td>10,90</td><td>€</td><td>11,15</td></tr><tr><td>€</td><td>21,90</td><td>€</td><td>22,45</td></tr><tr><td>€</td><td>33,00</td><td>€</td><td>33,85</td></tr><tr><td>€</td><td>49,75</td><td>€</td><td>51,05</td></tr><tr><td>€</td><td>67,20</td><td>€</td><td>69,00</td></tr></table>	€	10,90	€	11,15	€	21,90	€	22,45	€	33,00	€	33,85	€	49,75	€	51,05	€	67,20	€	69,00											
€	10,90	€	11,15																														
€	21,90	€	22,45																														
€	33,00	€	33,85																														
€	49,75	€	51,05																														
€	67,20	€	69,00																														
2.6	Autodate (sector 14) De parkeerbelasting bedraagt voor een parkeervergunning als bedoeld in artikel 3.8 van de Parkeerverordening 2016 per kalenderjaar	<table><tr><td>€</td><td>139,55</td><td>€</td><td>143,30</td></tr></table>	€	139,55	€	143,30																											
€	139,55	€	143,30																														

		2018	2019
2.7	Abonnementen parkeeraccomodaties De parkeerbelasting bedraagt voor een parkeervergunning als bedoeld in artikel 3.9 van de Parkeerverordening 2016		
	zoals bedoeld in het eerste lid	per kalendermaand	€ 13,90 € 14,25
	zoals bedoeld in het tweede lid	per kalendermaand	€ 15,25 € 15,65
	zoals bedoeld in het derde lid op de volgende parkeeraccomodaties, per kalendermaand		
	* Noordereiland, Diezerpoort en Katwolderpleingarage:		
	alle dagen van de week, 24 uur per dag	€ 56,60	€ 58,10
	van maandag tot en met vrijdag, in Noordereiland en Katwolderpleingarage tussen 9.00 en 18.00 uur en in Diezerpoort tussen 9.00 en 20.00 uur	€ 50,25	€ 51,60
	* Turfmarkt:		
	alle dagen van de week, 24 uur per dag	€ 40,35	€ 41,40
	van maandag tot en met vrijdag, tussen 9.00 en 20.00 uur	€ 33,30	€ 34,15
	* Emmawijk:		
	alle dagen van de week, 24 uur per dag	€ 48,40	€ 49,70
	van maandag tot en met vrijdag, tussen 9.00 en 20.00 uur	€ 41,70	€ 42,80
	* Albert Cuypstraat, Schuttevaerkade, Van Karnebeekstraat en Burgemeester van Roijensingel		
	alle dagen van de week, 24 uur per dag	€ 32,20	€ 33,05
	van maandag tot en met vrijdag op Van Karnebeekstraat en Burgemeester van Roijensingel, tussen 9.00 en 20.00 uur en op Albert Cuypstraat en Schuttevaerkade tussen 9.00 en 20.00 uur	€ 24,95	€ 25,60
	* Pannekoekendijk, Assendorperstraat en 't Streeken		
	alle dagen van de week, 24 uur per dag	€ 23,00	€ 23,60
	van maandag tot en met vrijdag tussen 9.00 en 20.00 uur	€ 16,50	€ 16,90
	* Lubeckgarage		
	voor NS-jaarkaarthouders, alle dagen van de week, 24 uur per dag	€ 68,00	€ 69,80
2.8	De parkeerbelasting bedraagt voor het parkeren door marktkooplieden van sector 72 op de Potgietersingel, Pannekoekendijk of Schuttevaerkade op vrijdag en/of zaterdag (artikel 18, lid 1, sub g Regeling parkeervergunningen)	€ 2,80	€ 2,85
2.9	De parkeerbelasting bedraagt voor een abonnement op grond van artikel 18, lid 1, sub f en artikel 20 van de Regeling parkeervergunningen, per kalendermaand	€ 68,00	€ 69,80

6. Rechten Algemene Begraafplaatsen

1. Grafruimte

Voor de verkrijging van het uitsluitend recht

1.1.1	Op een enkel particulier graf voor de duur van:		
	10 jaar	€ 703,00	€ 753,00
	20 jaar	€ 1.170,00	€ 1.254,00
	30 jaar	€ 1.560,00	€ 1.672,00
	40 jaar	€ 1.950,00	€ 2.090,00
	50 jaar	€ 2.338,00	€ 2.506,00
	onbepaalde tijd	€ 4.220,00	€ 4.523,00
1.1.2	Op een dubbel particulier graf het dubbele van het tarief als bedoeld in 1.1.1		
1.1.3	Op een galerijgraf inclusief sluitsteen voor de duur van:		
	20 jaar	€ 2.861,00	€ 3.066,00
	30 jaar	€ 3.803,00	€ 4.076,00
	40 jaar	€ 4.744,00	€ 5.085,00
	50 jaar	€ 5.686,00	€ 6.095,00
	onbepaalde tijd	€ 7.271,00	€ 7.794,00
1.1.3A	Op een galerijgraf, onderste laag, voor de duur van:		
	20 jaar	€ 1.906,00	€ 2.043,00
	30 jaar	€ 2.534,00	€ 2.716,00
	40 jaar	€ 3.163,00	€ 3.390,00
	50 jaar	€ 3.791,00	€ 4.063,00
	onbepaalde tijd	€ 4.778,00	€ 5.122,00
1.1.4	Op een enkel particulier graf op de Chinese begraafplaats op de begraafplaats Kranenburg voor de duur van:		
	20 jaar	€ 2.531,00	€ 2.713,00
	30 jaar	€ 3.428,00	€ 3.674,00
	40 jaar	€ 4.258,00	€ 4.564,00
	50 jaar	€ 5.089,00	€ 5.455,00
	onbepaalde tijd	€ 7.598,00	€ 8.145,00
1.1.5	Op een enkel foetusgraf voor de duur van 5 jaar, inclusief onderhoud	€ 315,00	€ 337,00
1.1.5.1	Op een enkel foetusgraf voor de duur van 10 jaar, inclusief onderhoud	€ 630,00	€ 675,00
1.1.6	Voor het verdiepen van een grafruimte per laag	€ 76,00	€ 81,00
1.2	Voor het verlengen van het uitsluitend recht, als genoemd onder 1.1.1, wordt geheven voor het aantal jaren van verlenging:		
	1 jaar	€ 81,00	€ 86,00
	2 jaar	€ 162,00	€ 173,00
	3 jaar	€ 239,00	€ 256,00

		2018	2019
	4 jaar	€ 315,00	€ 337,00
	5 jaar	€ 387,00	€ 414,00
	6 jaar	€ 454,00	€ 486,00
	7 jaar	€ 521,00	€ 558,00
	8 jaar	€ 584,00	€ 626,00
	9 jaar	€ 644,00	€ 690,00
	10 jaar	€ 703,00	€ 753,00
	20 jaar	€ 1.170,00	€ 1.254,00
1.2.1	Voor het verlengen van het uitsluitend recht, als genoemd onder 1.1.2, wordt het tarief als bedoeld in 1.2 verdubbeld.		
1.3	Voor het verlengen van het uitsluitend recht, als genoemd onder 1.1.3, wordt geheven voor het aantal jaren van verlenging:		
	1 jaar	€ 204,00	€ 218,00
	2 jaar	€ 404,00	€ 433,00
	3 jaar	€ 594,00	€ 636,00
	4 jaar	€ 778,00	€ 834,00
	5 jaar	€ 957,00	€ 1.025,00
	6 jaar	€ 1.123,00	€ 1.203,00
	7 jaar	€ 1.284,00	€ 1.376,00
	8 jaar	€ 1.440,00	€ 1.543,00
	9 jaar	€ 1.585,00	€ 1.699,00
	10 jaar	€ 1.730,00	€ 1.854,00
	20 jaar	€ 2.861,00	€ 3.066,00
1.4	Voor het verlengen van het uitsluitend recht met 5 jaar, als bedoeld onder 1.1.5 wordt geheven, inclusief onderhoud	€ 315,00	€ 337,00
1.5	Voor het verzamelen van de overblijfselen en het opnieuw plaatsen in dezelfde grafruimte wordt geheven	€ 671,00	€ 719,00
2. Begraven			
2.1	Voor het begraven of opgraven van een stoffelijk overschot in een graf, van personen:		
2.1.1	jonger dan 1 jaar	€ 280,00	€ 300,00
2.1.2	van 1 t/m 11 jaar	€ 574,00	€ 615,00
2.1.3	12 jaar en ouder	€ 1.166,00	€ 1.249,00
2.2	Voor het bijzetten in een galerijgraf	€ 778,00	€ 834,00
2.3	Voor het begraven of opgraven van een stoffelijk overschot of het bijzetten in een galerijgraf op zaterdag, worden de rechten, genoemd onder 2.1 en 2.2, vermeerderd met	€ 435,00	€ 466,00
	Voor het begraven of opgraven van een stoffelijk overschot of het bijzetten in een galerijgraf op zondag of algemeen erkende of daarmee gelijkgestelde feestdag worden de rechten, genoemd onder 2.1 en 2.2, vermeerderd met	€ 579,00	€ 620,00
2.4	Voor het begraven of opgraven in de periode maart tot en met oktober voor 9.30 uur of na 16.00 uur of in de periode november tot en met februari voor 9.30 uur of na 15.30 uur worden de rechten, genoemd onder 2.1, 2.2 en 2.3, vermeerderd met	€ 142,00	€ 152,00
2.5	Voor het begraven op de derde laag in een graf worden de rechten, genoemd onder 2.1, vermeerderd met	€ 76,00	€ 81,00
2.6	Voor het op verzoek ruimen van een particulier graf of galerijgraf, wordt geheven	€ 671,00	€ 719,00
3. Urnen			
3.1	Verkrijging van het uitsluitend recht op een particulier urnengraf voor de duur van:		
	20 jaar	€ 1.021,00	€ 1.094,00
	30 jaar	€ 1.380,00	€ 1.479,00
	40 jaar	€ 1.738,00	€ 1.863,00
	50 jaar	€ 2.096,00	€ 2.246,00
	onbepaalde tijd	€ 3.888,00	€ 4.167,00
3.1.1	Verkrijging van het uitsluitend recht op een particuliere urnennis voor de duur van 20 jaar	€ 948,00	€ 1.016,00
	voor onbepaalde tijd inclusief onderhoud	€ 3.856,00	€ 4.133,00
3.2	Voor het bijzetten, verplaatsen of verwijderen van een asbus c.q. urn alsmede het verstrooien van as	€ 112,00	€ 120,00
3.2.1	Voor het bijzetten, verplaatsen of verwijderen van een asbus c.q. urn alsmede het verstrooien van as op zaterdag worden de rechten, genoemd onder 3.2, vermeerderd met	€ 435,00	€ 466,00
3.2.2	Voor het bijzetten, verplaatsen of verwijderen van een asbus c.q. urn alsmede het verstrooien van as op zondag of algemeen erkende of daarmee gelijkgestelde feestdag, worden de rechten, genoemd onder 3.2, vermeerderd met	€ 579,00	€ 620,00
3.2.3	Voor het bijzetten, verplaatsen of verwijderen van een asbus c.q. urn of het verstrooien van as in de periode maart tot en met oktober voor 9.30 uur of na 16.00 uur of in de periode november tot en met februari voor 9.30 uur of na 15.30 uur worden de rechten, genoemd onder 3.2, 3.2.1 en 3.2.2 vermeerderd met	€ 142,00	€ 152,00
3.3	Voor het op verzoek ruimen van een particulier urnengraf, wordt geheven	€ 142,00	€ 152,00

2018	2019
------	------

4. Verlenging recht

- 4.1 Voor het verlengen van het uitsluitend recht als genoemd onder 3.1, wordt geheven voor het aantal jaren van verlenging:
- 1 jaar
2 jaar
3 jaar
4 jaar
5 jaar
6 jaar
7 jaar
8 jaar
9 jaar
10 jaar
20 jaar
- 4.2 Voor een dubbel particulier urnengraf, het dubbele van het tarief als bedoeld in 4.1

€	65,00	€	69,00
€	135,00	€	144,00
€	199,00	€	213,00
€	259,00	€	277,00
€	319,00	€	341,00
€	377,00	€	404,00
€	432,00	€	463,00
€	483,00	€	517,00
€	532,00	€	570,00
€	582,00	€	623,00
€	1.021,00	€	1.094,00

5. Inrichten van een grafkelder

- 5.1 Voor het inrichten c.q. plaatsen van een grafkelder of grafkuip
- 5.2 Voor het inrichten c.q. plaatsen van een urnenkelder

€	314,00	€	336,00
€	76,00	€	81,00

6. Openen/sluiten grafkelder -of kuip

- 6.1 Voor het openen en sluiten van een grafkelder- of kuip

€	281,00	€	301,00
---	--------	---	--------

7. Onderhoud

- 7.1 Voor het onderhouden van een particulier (urnen)graf, per jaar
- 7.2 Voor het onderhouden van een dubbel particulier graf, per jaar
- 7.3 Voor het onderhouden van een galerijgraf, per jaar
- 7.4 Voor het onderhouden van een particuliere urnennis, per jaar
- 7.5 Voor het onderhouden van een particulier graf voor 10 jaar als bedoeld in 1.1.1, per jaar
- 7.5.1 Afkoop van het onderhoud als bedoeld in 7.5:
- 2 jaar
3 jaar
4 jaar
5 jaar
6 jaar
7 jaar
8 jaar
9 jaar
10 jaar
- 7.6 Voor het onderhouden van een algemeen graf, per jaar
- 7.6.1 Indien de rechten genoemd onder 7.6 worden afgekocht, wordt dit tarief vermenigvuldigd met het aantal jaren van afkoop, met een maximum van 10 jaar
- 7.7 Indien de rechten, als genoemd onder 7.1, worden afgekocht, wordt voor het aantal jaar van afkoop geheven:
- 2 jaar
3 jaar
4 jaar
5 jaar
6 jaar
7 jaar
8 jaar
9 jaar
10 jaar
11 jaar
12 jaar
13 jaar
14 jaar
15 jaar
16 jaar
17 jaar
18 jaar
19 jaar
20 jaar
30 jaar
40 jaar
50 jaar
onbepaalde tijd

€	118,00	€	126,00
€	237,00	€	254,00
€	80,00	€	85,00
€	80,00	€	85,00
€	61,00	€	65,00
€	117,00	€	125,00
€	174,00	€	186,00
€	229,00	€	245,00
€	282,00	€	302,00
€	331,00	€	354,00
€	379,00	€	406,00
€	426,00	€	456,00
€	471,00	€	504,00
€	513,00	€	549,00
€	38,00	€	40,00

€	238,00	€	255,00
€	352,00	€	377,00
€	461,00	€	494,00
€	567,00	€	607,00
€	668,00	€	716,00
€	766,00	€	821,00
€	859,00	€	920,00
€	950,00	€	1.018,00
€	1.036,00	€	1.110,00
€	1.118,00	€	1.198,00
€	1.198,00	€	1.284,00
€	1.275,00	€	1.366,00
€	1.349,00	€	1.446,00
€	1.420,00	€	1.522,00
€	1.488,00	€	1.595,00
€	1.554,00	€	1.665,00
€	1.617,00	€	1.733,00
€	1.679,00	€	1.799,00
€	1.737,00	€	1.862,00
€	2.304,00	€	2.469,00
€	2.884,00	€	3.091,00
€	3.465,00	€	3.714,00
€	5.064,00	€	5.428,00

- 7.7.1 Indien de rechten, als genoemd onder 7.1.1, worden afgekocht, wordt voor het aantal jaar van afkoop geheven:
- 2 jaar
3 jaar
4 jaar
5 jaar
6 jaar
7 jaar
8 jaar
9 jaar
10 jaar
11 jaar
12 jaar
13 jaar
14 jaar
15 jaar
16 jaar
17 jaar
18 jaar
19 jaar
20 jaar
30 jaar
40 jaar
50 jaar
onbepaalde tijd
- 7.8 Indien de rechten, als genoemd onder 7.2, worden afgekocht, wordt voor het aantal jaren het dubbele geheven als genoemd onder 7.7
- 7.9 Indien de rechten, als genoemd onder 7.3, worden afgekocht, wordt voor het aantal jaar van afkoop geheven:
- 2 jaar
3 jaar
4 jaar
5 jaar
6 jaar
7 jaar
8 jaar
9 jaar
10 jaar
11 jaar
12 jaar
13 jaar
14 jaar
15 jaar
16 jaar
17 jaar
18 jaar
19 jaar
20 jaar
30 jaar
40 jaar
50 jaar
onbepaalde tijd
- 7.10 Indien de rechten, als genoemd onder 7.4, worden afgekocht, wordt voor het aantal jaar van afkoop geheven:
- 2 jaar
3 jaar
4 jaar
5 jaar
6 jaar
7 jaar
8 jaar
9 jaar
10 jaar
11 jaar
12 jaar
13 jaar
14 jaar
15 jaar
16 jaar
17 jaar
18 jaar
19 jaar
20 jaar
- Diversen**
- 8.1 Voor het tijdens het jaar reserveren van grafruimte
- 8.2 Voor het gereserveerd houden van een particulier (urnen)graf, per jaar
- 8.3 Voor het gereserveerd houden van een galerijgraf of particuliere urnennis, per jaar
- 8.4 Voor het leveren van een urnenkelder
- 8.5 Voor het leveren van een houten bekisting
- 9.1 Voor het overschrijven van een eigen grafruimte op naam van een ander
- 10.1 Voor het verstrekken van een vergunning tot het plaatsen of vervangen van een gedenkteken of het beletteren van een sluitplaat

2018	2019
------	------

€ 360,00	€ 385,00
€ 529,00	€ 567,00
€ 694,00	€ 743,00
€ 851,00	€ 912,00
€ 1.005,00	€ 1.077,00
€ 1.149,00	€ 1.231,00
€ 1.290,00	€ 1.382,00
€ 1.426,00	€ 1.528,00
€ 1.554,00	€ 1.665,00
€ 1.679,00	€ 1.799,00
€ 1.799,00	€ 1.928,00
€ 1.914,00	€ 2.051,00
€ 2.025,00	€ 2.170,00
€ 2.132,00	€ 2.285,00
€ 2.234,00	€ 2.394,00
€ 2.333,00	€ 2.500,00
€ 2.427,00	€ 2.601,00
€ 2.520,00	€ 2.701,00
€ 2.606,00	€ 2.793,00
€ 3.478,00	€ 3.728,00
€ 4.353,00	€ 4.666,00
€ 5.229,00	€ 5.605,00
€ 7.598,00	€ 8.145,00

€ 159,00	€ 170,00
€ 236,00	€ 252,00
€ 309,00	€ 331,00
€ 380,00	€ 407,00
€ 448,00	€ 480,00
€ 514,00	€ 551,00
€ 576,00	€ 617,00
€ 637,00	€ 682,00
€ 696,00	€ 746,00
€ 751,00	€ 805,00
€ 805,00	€ 862,00
€ 855,00	€ 916,00
€ 907,00	€ 972,00
€ 955,00	€ 1.023,00
€ 1.001,00	€ 1.073,00
€ 1.044,00	€ 1.119,00
€ 1.087,00	€ 1.165,00
€ 1.129,00	€ 1.210,00
€ 1.167,00	€ 1.251,00
€ 1.557,00	€ 1.669,00
€ 1.948,00	€ 2.088,00
€ 2.339,00	€ 2.507,00
€ 3.376,00	€ 3.619,00

€ 159,00	€ 170,00
€ 236,00	€ 252,00
€ 309,00	€ 331,00
€ 380,00	€ 407,00
€ 448,00	€ 480,00
€ 514,00	€ 551,00
€ 576,00	€ 617,00
€ 637,00	€ 682,00
€ 696,00	€ 746,00
€ 751,00	€ 805,00
€ 805,00	€ 862,00
€ 855,00	€ 916,00
€ 907,00	€ 972,00
€ 955,00	€ 1.023,00
€ 1.001,00	€ 1.073,00
€ 1.044,00	€ 1.119,00
€ 1.087,00	€ 1.165,00
€ 1.129,00	€ 1.210,00
€ 1.167,00	€ 1.251,00

€ 76,00	€ 81,00
€ 118,00	€ 126,00

€ 80,00	€ 85,00
€ 258,00	€ 276,00
€ 388,00	€ 415,00
€ 30,00	€ 32,00

€ 72,00	€ 77,00
---------	---------

		2018	2019
11.1	Voor het bezoeken van een begraafplaats waarvoor toezicht vereist is, in de zin van artikel 4 van de verordening op de gemeentelijke begraafplaatsen, per uur		
	op maandag, dinsdag, woensdag, donderdag of vrijdag tussen 18.00 en 20.00 uur	€ 95,00	€ 101,00
	op maandag, dinsdag, woensdag, donderdag of vrijdag tussen 20.00 en 24.00 uur	€ 113,00	€ 121,00
	op dinsdag, woensdag, donderdag of vrijdag tussen 00.00 en 6.00 uur	€ 113,00	€ 121,00
	op maandag tussen 00.00 en 6.00 uur	€ 136,00	€ 145,00
	op zaterdag	€ 136,00	€ 145,00
	op zondag	€ 154,00	€ 165,00
	op een algemeen erkende of daarmee gelijkgestelde dag in de zin van artikel 3 van de Algemene termijnenwet	€ 154,00	€ 165,00
11.2	Voor het groen maken van een grafruimte ten behoeve van een begrafen of bijzetting	€ 45,00	€ 48,00
11.3	Voor het schoonmaken van het gedenkteken, per jaar	€ 147,00	€ 157,00
11.4	Indien de rechten als genoemd onder 11.3 worden afgekocht, wordt dit tarief vermenigvuldigd met het aantal jaren van afkoop		
11.5	Huur loopkoets of rijdende baar anders dan ten behoeve van een begrafen op de begraafplaats Kranenburg	€ 41,00	€ 43,00
11.6	Huur aula:		
11.6.1	1 uur	€ 373,00	€ 399,00
11.6.2	1,5 uur	€ 475,00	€ 509,00
11.6.3	2 uur	€ 577,00	€ 618,00
11.7	Klokluiden (anders dan ten behoeve van een begrafen op de begraafplaats Kranenburg)	€ 25,00	€ 26,00
11.8	Een bordje (excl.graveren) dat aangebracht kan worden op het kunstwerk algemeen gedenkteken	€ 25,00	€ 26,00
11.8.1	Voor de plaatsing van het bordje op het kunstwerk algemeen gedenkteken, voor een periode van 5 jaar	€ 135,00	€ 144,00
11.8.2	Voor het verlengen van de periode als bedoeld in 11.8.1 geldt hetzelfde tarief als in onderdeel 11.8.1		
11.9	Bij begraven op de Joodse begraafplaats:		
11.9.1	voor het grafdelven	€ 277,00	€ 296,00
11.9.2	voor het voorlopen	€ 83,00	€ 88,00

7. Precariobelasting

1.1	bouwmaterialen en containers, per m2	per week	€ 0,48	€ 0,49
1.2	plaatsen laadbak of container op een parkeerapparaatruimte: in het gebied dat begrensd wordt door de Stadsgracht, Hagelstraat, Ter Pelkwijkstraat, Walstraat, Koestraat, Blijmarkt, Kalverstraat, Korte Kamperstraat, Melkmarkt, Waterstraat en Buitenkant			
	per kalenderdag van maandag tot en met zaterdag met uitzondering van donderdag	per container / laadbak	€ 28,35	€ 29,12
	op donderdag	per container / laadbak	€ 35,29	€ 36,24
	per kalenderweek	per container / laadbak	€ 180,35	€ 185,22
1.3	plaatsen laadbak of container op een parkeerapparaatruimte: in het gebied dat begrensd wordt door de Stadsgracht, Kerkstraat, Wilhelminasingel, Potgietersingel, Jufferenwal, Rodetorenplein, Achtergracht en Schuttevaerhaven			
	per kalenderdag van maandag tot en met zaterdag met uitzondering van donderdag	per container / laadbak	€ 28,35	€ 29,12
	op donderdag	per container / laadbak	€ 35,29	€ 36,24
	per kalenderweek	per container / laadbak	€ 180,35	€ 185,22
2	Tankstations:			
	per 1000 liter werkelijk verkochte brandstof		€ 5,66	€ 5,81
3.1	Vaste standplaatsen binnen de stadsgrachten en bij de winkelcentra Zwolle-Zuid, Stadshagen, AA-landen en Holtenbroek (met inbegrip van de parkeerplaatsen bij het winkelcentrum) en een straal daar rondom			
	van 100 meter, per m2	per jaar	€ 64,98	€ 66,73
3.2	overige vaste standplaatsen, per m2	per jaar	€ 43,33	€ 44,50
	de tarieven vermeld in de onderdelen 5.1 en 5.2 worden vermenigvuldigd met een factor voor het aantal wekelijkse verkoopdagen in de vergunning			
4.1	Terrassen			
	per m2	per maand	€ 6,14	€ 6,31
	met een maximum van 8 maand			
5.1	Vetafscheiders	per jaar	€ 380,81	€ 391,09

8. Havengelden

1	Vrachtvaartuigen, incl. lading			
1.1	Deellading, per 100 ton, excl. BTW	3 dagen	€ 13,70	€ 14,05
1.2	Vollading, per 100 ton, excl. BTW	7 dagen	€ 13,70	€ 14,05
2.1	HG Maandabonnement, per 100 ton, excl. BTW	per maand	€ 123,75	€ 127,05
2.2	HG Kwartaalabonnement, per 100 ton, excl. BTW	per kwartaal	€ 289,30	€ 297,10
2.3	HG Jaarabonnement, per 100 ton, excl. BTW	per jaar	€ 754,90	€ 775,25
3	Vrachtvaartuigen, Leegtarief			
3.1	per 100 ton, excl. BTW	per 3 dgn	€ 4,75	€ 4,85
3.2	per 100 ton, excl. BTW	per 7 dgn	€ 7,70	€ 7,90
3.3	per 100 ton, excl. BTW	per 14 dgn	€ 11,65	€ 11,95
4	sleepboten per 10 m1, excl. BTW	7 dagen	€ 15,95	€ 16,35
4.1		14 dagen	€ 29,40	€ 30,15
4.2		per jaar	€ 284,85	€ 292,50
5	passagiersschepen (show, rondvaart - en theaterschepen)			
	per 100 m2, excl. BTW	per 7 dgn	€ 16,85	€ 17,30
		per 14 dgn	€ 26,95	€ 27,65

			2018	2019
		half kalenderjr	€ 281,25	€ 288,80
		per kalenderjr	€ 562,75	€ 577,90
5.1	horecaschepen, commerciële doeleinden per m2, incl. BTW	per kalenderjr	€ 47,75	€ 49,00
6	recreatievaartuigen met thuishaven Zwolle per m1	per kalenderjr	€ 85,25	€ 87,55
6.1	passanten per m1	per kalenderdg	€ 1,15	€ 1,15
6.2	historische vaartuigen per m1	per kalenderdag	€ 1,15	€ 1,15
7	dekschuiten en pontons, per ton, excl. BTW		€ 1,00	€ 1,00
8	woonschepen, per m2, incl. BTW	per kalenderjr	€ 5,55	€ 5,65
9	woon-werkschepen, per m²	per kalenderjr	€ 5,55	€ 5,65
10	water, per m3, incl. 4% BTW		€ 2,10	€ 2,15
	elektra, per 100 Kw		€ 32,50	€ 33,25

9. Marktgelden

wijkmarkt Aa - landen				
per m2 :				
bij wijze van abonnement,	per jaar	€ 32,55	€ 33,40	
wijkmarkt Zwolle-Zuid en Stadshagen				
per m2 :	per jaar	€ 39,75	€ 40,80	
bij wijze van abonnement,				
algemene warenmarkt op Vrijdag per m2:				
bij wijze van abonnement,	per jaar	€ 39,65	€ 40,70	
zonder abonnement	per marktdag	€ 1,00	€ 1,00	
standwerkers voor de eerste 5 m2	per dag	€ 1,45	€ 1,45	
algemene warenmarkt op Zaterdag per m2:				
bij wijze van abonnement,	per jaar	€ 44,75	€ 45,95	
zonder abonnement	per marktdag	€ 1,20	€ 1,20	
standwerkers voor de eerste 5 m2	per dag	€ 1,70	€ 1,70	
minimarkt Petuniaplein per m2:				
bij wijze van abonnement,	per jaar	€ 29,35	€ 30,10	
algemene markten op Vrijdag en Zaterdag worden verhoogd voor promotie-/reclame-activiteiten ten behoeve van de betreffende markten, met		€ 3,00	€ 3,00	

					2018	2019
het verbruikstarief per vermogen in watts per kalenderjaar						
vermogen per dag / dagdeel		Aa - landen	Zwolle-Zuid/ Stadshagen		Vrijdag Boerenmarkt Petuniaplein	Zaterdag
vermogen	0 < 500 watt	2018	€ 20,40	€ 23,85	€ 36,90	€ 61,15
		2019	€ 20,85	€ 24,40	€ 37,75	€ 62,60
vermogen	500 < 1.000 watt	2018	€ 32,10	€ 41,10	€ 52,85	€ 89,50
		2019	€ 32,85	€ 42,05	€ 54,10	€ 91,60
vermogen	1.000 < 1.500 watt	2018	€ 48,70	€ 61,15	€ 81,15	€ 135,05
		2019	€ 49,85	€ 62,60	€ 83,05	€ 138,25
vermogen	1.500 < 2.500 watt	2018	€ 81,15	€ 101,90	€ 135,05	€ 225,45
		2019	€ 83,05	€ 104,30	€ 138,25	€ 230,85
vermogen	2.500 watt en meer	2018	€ 122,65	€ 153,85	€ 204,70	€ 327,00
		2019	€ 125,55	€ 157,50	€ 209,60	€ 334,80
vermogen 380 V tot 12 kw		2018	€ 345,00	€ 441,60	€ 441,60	€ 621,15
		2019	€ 353,25	€ 452,15	€ 452,15	€ 636,05

vermogen 380 V tot 12 kw kan alleen worden geleverd voor de minimale levertijd van 1 jaar.
aansluitingskosten worden voor 50% in rekening gebracht bij de gebruiker.
Het maximum opgenomen vermogen dient de basis te zijn voor de jaarberekening van
het verbruikstarief per vermogen in watts per dag c.q. dagdeel

elektra evenementen, per Kw	€ 0,30	€ 0,30
elektra commerciële standplaatsen, per jaar (per dagdeel dat standplaats is vergund):		
vermogen 0 < 500 watt	€ 36,90	€ 37,75
vermogen 500 < 1000 watt	€ 52,85	€ 54,10
vermogen 1000 < 1500 watt	€ 81,15	€ 83,05
vermogen 1500 < 2500 watt	€ 135,05	€ 138,25
vermogen 2500 watt en meer	€ 204,70	€ 209,60
vermogen 380 V tot 12 Kw	€ 441,60	€ 452,15
uitrijtarief nutsvoorzieningen	€ 56,55	€ 58,05

10. Toeristenbelasting

per persoon, per overnachting	€ 0,60	
-------------------------------	--------	--

11. Privaatrechtelijke tarieven

11.1 Tarieven sportaccomodaties (inclusief 6% BTW)

Voetbal	per seizoen	€ 5.142,76	€ 5.281,62
Voetbal (kunstgras)	per seizoen	€ 10.827,33	€ 11.119,67
Voetbalvelden Hoge Laar		€ 7.037,62	€ 7.227,63
Hockey (semi-waterveld)		€ 13.209,23	€ 13.565,88
Hockey (kunstgras)	per seizoen	€ 10.288,48	€ 10.566,27
Hockey (waterveld)		€ 17.571,31	€ 18.045,73
Korfbal (kunstgras)	per seizoen	€ 1.656,52	€ 1.701,24
Rugby	per seizoen	€ 5.142,76	€ 5.281,61
Cricketveld		€ 1.451,33	€ 1.490,52
Handbal	per seizoen	€ 827,52	€ 849,87
Honkbal	per seizoen	€ 3.811,92	€ 3.914,84
Softbal	per seizoen	€ 3.811,92	€ 3.914,84
Atletiek	per seizoen	€ 7.626,80	€ 7.832,72
Handboogschietbaan	per seizoen	€ 85,86	€ 88,18
Jeu de boules baan	per seizoen	€ 250,18	€ 256,93
Accommodatie THOR	per seizoen	€ 1.656,51	€ 1.701,24
Huurverhoging i.v.m. LED		€ 862,71	€ 882,55
Sporthal	per uur	€ 76,98	€ 79,06
Sporthal commercieel tarief	per uur	€ 184,28	€ 189,25
Sportzaal	per uur	€ 38,49	€ 39,53
Sportzaal commercieel tarief	per uur	€ 92,14	€ 94,63
Gymzaal	per uur	€ 20,73	€ 21,29
Gymzaal commercieel tarief	per uur	€ 49,62	€ 50,96

Tarieven incidenteel gebruik			
Hockeyveld	per wedstrijd/dagdeel	€ 186,52	€ 191,56
Hockeyveld	per dag	€ 324,20	€ 332,96
Hockeyveld	blok (2 uur)	€ 93,27	€ 95,79
Voetbalveld	per wedstrijd/dagdeel	€ 186,52	€ 191,56
Voetbalveld	per dag	€ 324,20	€ 332,96
Voetbalveld	blok (2 uur)	€ 93,27	€ 95,79
Voetbalveld (kunstgras)	per wedstrijd/dagdeel	€ 373,04	€ 383,12
Voetbalveld (kunstgras)	per dag	€ 649,88	€ 667,43
Honkbalveld	per wedstrijd/dagdeel	€ 174,69	€ 179,40
Honkbalveld	per dag	€ 306,43	€ 314,70
Honkbalveld	blok (2 uur)	€ 87,34	€ 89,70
Softbalveld	per wedstrijd/dagdeel	€ 174,69	€ 179,40
Softbalveld	per dag	€ 306,43	€ 314,70
Softbalveld	blok (2 uur)	€ 87,34	€ 89,70
Atletiekbaan	per dagdeel	€ 340,48	€ 349,67
Atletiekbaan	per dag	€ 598,07	€ 614,22
Atletiekbaan	blok (2 uur)	€ 168,76	€ 173,22
Korfbalveld	per wedstrijd/dagdeel	€ 139,15	€ 142,91
Korfbalveld	per dag	€ 229,45	€ 235,65
Korfbalveld	blok (2 uur)	€ 69,58	€ 71,46
Handbalveld	per wedstrijd/dagdeel	€ 139,15	€ 142,91
Handbalveld	per dag	€ 229,45	€ 235,65
Handbalveld	blok (2 uur)	€ 69,58	€ 71,46

	2018	2019
--	------	------

11.2 Dwangsom afhalen fiets bij AFAC

dwangsom voor het afhalen van de fiets bij AFAC (Algemene Fiets Afhaal Centrale)

€	15,00	
---	-------	--

11.3 Afkoop infiltratie regenwater

het afkopen van de verplichting tot infiltratie van regenwater,
per m² dakoppervlak

€	16,17	€	16,58
---	-------	---	-------

Overdracht College-Raad

Datum 16 oktober 2018

onderwerp Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2018
portefeuillehouder
informant Zanden, Gerdien van der (2255)
medeopstellers
afdeling Concernstaf
bijlagen Voorstel: Beslisnota Nota risicomanagement en weerstandsvermogen
 2018
 Bijlage: Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2018

Voorgesteld besluit raad

1. In te stemmen met de geactualiseerde nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2018.
- 2 Eén indicator voor het weerstandsvermogen voor de gehele gemeentelijke begroting te hanteren.
- 3 De indicator vast te stellen op de normratio van 0,8 en daarbij een bandbreedte van 0,2 hanteren waarbinnen de ratio zich mag bewegen.
- 4 Kennis te nemen van de wijze waarop het college risicomanagement wil versterken.1.

Beslisnota voor de raad

Datum 4 oktober 2018

Openbaar

Onderwerp Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2018
Versienummer 1

Portefeuillehouder K. Sloots
Informant Paul Feldbrugge / Jan van Dijk
Afdeling Concernstaf
Telefoon (038) 498 3067/2664
Email P.Feldbrugge@zwolle.nl / J.van.Dijk@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel 10.1.1 We voeren een solide financieel beleid
Begroting wijzigen Nee
Dekking ten laste van

Bijlagen

Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2018

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

- 1 In te stemmen met de geactualiseerde nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2018.
- 2 Eén indicator voor het weerstandsvermogen voor de gehele gemeentelijke begroting te hanteren.
- 3 De indicator vast te stellen op de normratio van 0,8 en daarbij een bandbreedte van 0,2 hanteren waarbinnen de ratio zich mag bewegen.
- 4 Kennis te nemen van de wijze waarop het college risicomanagement wil versterken.

Datum 4 oktober 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding

Voor u ligt een geactualiseerde nota risicomanagement en weerstandsvermogen. De huidige nota dateert uit 2012 en is op diverse onderdelen niet meer up-to-date. De voorliggende nota is onder andere aangepast naar aanleiding van de aangescherpte risicobeheersing op basis van het verbeterplan sturing en beheersing projecten als vervolg op het Lysias rapport omtrent het project Stadskamer en het onderzoeksresultaat met betrekking tot de sturing en monitoring in het sociaal domein.

Daarnaast is rekening gehouden met de gewijzigde regelgeving, zoals de verplichte eerdere winstneming op de grondexploitaties waardoor de mogelijkheid om risico's binnen een positieve grondexploitatie op te vangen (bijvoorbeeld bij Hessenpoort) wordt beperkt.

Via deze nota geven wij invulling aan het voornemen uit het coalitieakkoord om bij de begroting een actualisering van de nota risicomanagement en weerstandsvermogen aan de raad voor te leggen en daarbij een voorstel te doen tot het bepalen van een indicator voor het weerstandsvermogen.

De nota bevat het Zwolse beleid op het gebied van risicomanagement en weerstandsvermogen en is daarmee een kader stellend document.

Beoogd effect

Een helder kader te scheppen omtrent het risicomanagement, welke verbeterlagen wij willen maken om de risico's nog beter te beheersen en hoe hoog het benodigd weerstandsvermogen moet zijn. Het onderscheid in een weerstandsvermogen voor vastgoed en algemeen wordt opgeheven.

Argumenten

Ad 1

Bij een gedegen financieel beleid zijn het risicomanagement en het weerstandsvermogen een essentieel onderdeel. Risicomanagement is het geheel aan activiteiten en maatregelen gericht op het expliciet en systematisch omgaan met en het beheersen van risico's. Weerstandsvermogen is een waarborg voor de financiële gezondheid van de gemeente. Als een onverwachte financiële tegenvaller zich daadwerkelijk voordoet, hoe vangen we dit dan op?

Met het toepassen van het risicomanagement streven wij de volgende doelstellingen na:

- Het maken van verantwoorde keuzes in het al dan niet aanvaarden van risico's;
- Zorgdragen dat het optreden van (ongewenste) risico's zo weinig mogelijk effect heeft op gemeentelijke doelstellingen;
- Het stimuleren en benutten van gewenste risico's die een positief effect hebben op gemeentelijke doelstellingen;
- Het minimaliseren van de (ongewenste) financiële, imago- en vertragingsevolgen van ontstane risico's;
- Het stimuleren en vergroten van het risico-bewustzijn van de organisatie;
- Het inzichtelijk maken van de risico's die de gemeente loopt;
- Het verbeteren van de sturing op risico's;
- Het voldoen aan de wettelijke vereisten over het weerstandsvermogen uit het Besluit Begroting en Verantwoording voor gemeenten (BBV).

Datum 4 oktober 2018

Ten aanzien van het bepalen van het weerstandsvermogen wordt het onderscheid tussen vastgoed en algemeen opgeheven. In de huidige opzet is sprake van twee weerstandsvermogens die echter wel via dezelfde berekeningsmethode worden bepaald en ook is voor beide onderdelen het weerstandsvermogen ondergebracht in de algemene concernreserve.

De huidige berekeningsmethode voor het benodigd weerstandsvermogen is:

Voor beide onderdelen afzonderlijk geldt een ondergrens van € 10 mln., tenzij de gewogen risico's lager zijn dan deze ondergrens, dan geldt een ondergrens gelijk aan risico's. Daarnaast geldt een ondergrens van 50% indien de risico's boven de € 20 mln. uitkomen.

Samengevat:

Bij risico's < € 10 mln. geldt benodigd weerstandsvermogen gelijk aan risicobedrag

Bij risico's van € 10 tot € 20 mln. geldt minimaal benodigd weerstandsvermogen van € 10 mln.

Bij risico's > € 20 mln. geldt een minimaal benodigd weerstandsvermogen van 50% van de risico's.

Door de samenvoeging blijft gewaarborgd dat bijstellingen in het risicoprofiel van het vastgoed niet direct tot een aanvulling vanuit de algemene middelen leidt. Er is zelfs sprake van een stabielere situatie door het weerstandsvermogen als één geheel voor de totale gemeentelijke risico's te beschouwen.

Naar aanleiding van raadvragen gaan we met ingang van de begroting 2019 de reden waarom bepaalde risico's een vertrouwelijk karakter hebben beter beargumenteren.

Ad 2

Met betrekking tot het weerstandsvermogen stellen wij voor één indicator te hanteren voor de gehele begroting, zodat het inzicht in de ratio tussen risico's en beschikbaar weerstandsvermogen wordt verbeterd. Door het hanteren van één indicator met bandbreedte verwachten wij het inzicht in de dekkingsgraad (weerstandsratio) van de risico's beter inzichtelijk te maken en daarmee de bestuurlijke behandeling van de risico's en de daarbij behorende weerstandscapaciteit te verbeteren. Ook het benchmarken wordt hiermee vergemakkelijkt.

Het uitgangspunt blijft dat we gelet op de ambities van de stad, de onzekerheden over de ontwikkelingen van de open-eindregelingen en grondexploitaties voldoende weerstandsvermogen achter de hand houden om risico's op te vangen.

De weerstandsratio wordt berekend door de risico's te delen door de beschikbare weerstandscapaciteit in de algemene concernreserve.

Ad 3

Voorgesteld wordt de indicator voor het weerstandsvermogen vast te stellen op 0,8, met het hanteren van een bandbreedte van 0,2. Indien de ratio minder dan 0,2 afwijkt van de norm dan is geen actie vereist. Indien de afwijking meer dan 0,2 afwijkt (plus of min) dan zal het college een voorstel aan de raad voorleggen, waarin:

- Bij een ratio beneden 0,6 een voorstel wordt voorgelegd hoe binnen een halfjaar de ratio weer binnen de bandbreedte kan worden gebracht.
- Bij een ratio boven de 1,0 wordt een voorstel voorgelegd of het noodzakelijk is de middelen als weerstandsvermogen aan te houden of dat het surplus kan worden toegevoegd aan de incidentele bestedingsruimte.

Datum 4 oktober 2018

De motivering om de norm lager te stellen dan 1,0 is dat de risico's bruto worden berekend, dat wij door proactief op de risico's te sturen de daadwerkelijke risico's beperken en niet alle risico's zich tegelijk voor zullen doen. De ervaring van uit het verleden bevestigen dit beeld.

Ten opzichte van het huidige beleid is de voorgestelde norm iets behoedzamer, namelijk ondergrens nu 0,6 als ratio en dit was 0,5. Ten opzichte van de vorige nota constateren wij wel dat de begroting door de decentralisatie van de sociaal domein taken is vergroot en het daardoor realistisch is om ook de ratio iets hoger te leggen.

Ad 4

Ervaringen uit het verleden geven ook aan dat we voortdurend risicomanagement willen versterken. De opgaves voor de stad worden groter, de uitvoering steeds complexer. Met een pakket aan maatregelen willen we risicomanagement verder versterken,

Risico's

Inherent aan het sturen op een organisatie als de gemeente Zwolle, en hoe goed risicomanagement zich ontwikkelt, is het een gegeven dat risico's kunnen optreden die niet voorzien waren of waar de impact groter is dan van tevoren voorzien. Hiervoor is een standaard stelpost opgenomen.

Financiën

De begroting 2019 is opgesteld op basis van de geactualiseerde nota risicomanagement en weerstandsvermogen. In algemene concernreserve is € 27,5 miljoen aanwezig om de geïnventariseerde risico's van circa € 34 miljoen op te vangen. Hiermee ligt de weerstandsratio op 0,8.

Communicatie

De nota is onderdeel van de begrotingsbehandeling 2019.

Vervolg

Als onderdeel van de beleidscyclus worden de risico's halfjaarlijks geïnventariseerd en via de begroting en rekening aan de raad voorgelegd.

Openbaarheid

Openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Concernstaf

Telefoon (038) 498 2435
postbus@zwolle.nl

Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2018

Datum 23 augustus 2018
Titel Nota risicomangement en weerstandsvormogen

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Kaders en definities	5
2.1	Wettelijk kader	5
2.2	Financieel toezicht provincie	5
2.3	Financiële verordening van de gemeente Zwolle	5
2.4	Nadere definiëring	6
2.4.1	Risico	6
2.4.2	Risicomangement	6
2.4.3	Weerstandscapaciteit	6
2.4.4	Weerstandsvormogen	6
2.4.5	Risicomatrix	7
3	Risicomangement	7
3.1	Risicomangementbeleid	7
3.1.1	Strategie en risicohouding	7
3.1.2	Scope en doelstellingen van risicomangement	8
3.1.3	Wat levert risicomangement op?	10
3.2	Risicomangement	10
3.2.1	Risicomangementproces	10
3.2.2	Verantwoordelijkheids- en bevoegdheidsverdeling	12
3.2.3	Actueel en compleet houden van het risicoprofiel	13
3.2.4	Vaststellen	14
4	Risico-inventarisatie c.q. benodigde weerstandscapaciteit	14
4.1	Benodigde weerstandscapaciteit	14
4.1.1	Risicoberekening bij grondexploitaties en projecten	14
4.1.2	Risicoberekening reguliere begroting	15
4.1.3	Risicomatrix versus paragraaf weerstandsvormogen	16
4.1.4	Berekening benodigd weerstandscapaciteit	16
5	Beschikbare weerstandscapaciteit en weerstandsvormogen	17
5.1	Beschikbare weerstandscapaciteit	17
5.1.1	Algemene concernreserve / overige reserves	18
5.1.2	Post onvoorzien	18
5.2	Norm voor de ratio van het weerstandsvormogen	18
5.2.1	Minimumbedrag in algemene concernreserve	18
5.2.2	Afwijkingen ten opzichte van de normratio	19
6	Overig.	19
6.1	Schuldpositie en verplichte financiële kengetallen	19

Datum	23 augustus 2018
Titel	Nota risicomanagement en weerstandsvermogen

7	Bijlagen	20
7.1	Bijlage 1: Voorbeeld risicomatrix	20
7.2	Bijlage 2: Procesbeschrijving risicomanagement bij projecten en grondexploitaties (PRM)	21

1

Inleiding

Bij een gedegen financieel beleid zijn het risicomanagement en het weerstandsvermogen een essentieel onderdeel. Risicomanagement is het geheel aan activiteiten en maatregelen gericht op het expliciet en systematisch omgaan met en het beheersen van risico's. Weerstandsvermogen is een waarborg voor de financiële gezondheid van de gemeente. Als een onverwachte financiële tegenvaller zich daadwerkelijk voordoet, hoe vangen we dit dan op?

Met het toepassen van het risicomanagement streeft de gemeente Zwolle de volgende doelstellingen na:

- Het maken van verantwoorde keuzes in het al dan niet aanvaarden van risico's
- Zorgdragen dat het optreden van (ongewenste) risico's zo weinig mogelijk effect heeft op gemeentelijke doelstellingen
- Het stimuleren en benutten van gewenste risico's die een positief effect hebben op gemeentelijke doelstellingen
- Het minimaliseren van de (ongewenste) financiële, imago- en vertragingseffecten van ontstane risico's
- Het stimuleren en vergroten van het risico-bewustzijn van de organisatie
- Het inzichtelijk maken van de risico's die de gemeente loopt
- Het verbeteren van de sturing op risico's
- Het voldoen aan de wettelijke vereisten over het weerstandsvermogen uit het Besluit Begroting en Verantwoording voor gemeenten (BBV).

Deze nota bevat het Zwolse beleid op het gebied van risicomanagement en weerstandsvermogen en is daarmee een kaderstellend document.

De huidige nota dateert uit 2012 en is onder andere door genomen raadsbesluiten in de afgelopen jaren niet meer actueel, omdat onder andere de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit is gewijzigd vanwege het vervallen van reserves. De BBV wetgeving vereist een eerdere winstneming op de grondexploitaties waardoor de mogelijkheid om risico's binnen een positieve grondexploitatie op te vangen (bijvoorbeeld Hessenpoort) worden beperkt. De verhoogde aandacht voor risico's en risicomanagement binnen Zwolle (onder andere vanwege het project Stadskamer) resulterend in een verbeterde rapportage Voortgang Grote Projecten en onderzoekresultaat met betrekking tot de sturing en monitoring in het sociaal domein leiden tot een aanscherping van de risicobeheersing.

Daarnaast zijn de volgende aanpassingen in de nota doorgevoerd:

- De verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn beschreven.
- Bij het bepalen van het weerstandsvermogen wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen grondexploitaties en overige begrotingsonderdelen. Hierdoor ontstaat een duidelijker inzicht in de ratio tussen risico's en beschikbare weerstandscapaciteit.

In de nota gaan we achtereenvolgens in op de kaders en definities, het risicomanagementbeleid, de risico-inventarisatie met daaraan gekoppeld de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit, vervolgens het bepalen van de beschikbare

Datum	23 augustus 2018
Titel	Nota risicomangement en weerstandsvormogen

weerstandscapaciteit resulterend in afspraken over het te hanteren weerstandsvormogen.

2 Kaders en definities

2.1 Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor deze nota ligt besloten in het ‘Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)’. Het BBV bevat voorschriften voor de inrichting van de begroting en de jaarstukken. Eén van de verplichtingen is het opnemen paragraaf weerstandsvormogen en bevat ten minste:

- Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- Een inventarisatie van de risico’s;
- Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico’s;
- Een kengetal over de netto schuldquote, solvabiliteitsratio, grondexploitatie; structurele begrotingsruimte en belastingcapaciteit.
- Een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Met het vaststellen van de nota wordt het beleid voor de komende periode vastgelegd. Vervolgens wordt in de verplichte paragraaf weerstandsvormogen en risicobeheersing van de begroting en de jaarrekening een actueel beeld opgenomen. Op deze wijze kan jaarlijks worden gestuurd op actualiteiten en eventueel aanpassingen in de beleidskaders.

2.2 Financieel toezicht provincie

Onderdeel van het financieel toezicht door de provincie is de toets of de gemeente goed inzicht geeft in de risico’s en het vrij beschikbare weerstandsvormogen.

2.3 Financiële verordening van de gemeente Zwolle

Op grond van artikel 212 van de Gemeentewet is de gemeente verplicht tot het opstellen van een financiële verordening. De financiële verordening van de gemeente is een instrument van de raad om invloed uit te oefenen op het financiële proces. Met de verordening regelt de raad op hoofdlijnen de spelregels voor het financieel beleid, financieel beheer en de financiële organisatie van de gemeente. De huidige financiële verordening is op 16 maart 2015 door de raad vastgesteld. Artikel 18 van de verordening luidt:

- Het college biedt een nota weerstandsvormogen en risicomangement aan. In deze nota wordt ingegaan op het risicomangement en het opvangen van risico’s door verzekeringen, voorzieningen, het weerstandsvormogen of anderszins. In de nota wordt tevens de gewenste weerstandscapaciteit bepaald en wordt ingegaan op de schuldpositie van de gemeente. De nota wordt geactualiseerd indien daartoe aanleiding is. De raad stelt de nota vast.
- Bij de begroting en jaarstukken doet het college, op grond van artikel 11 van het BBV, in de paragraaf weerstandsvormogen verslag van de risico’s voor de gemeente, de aanwezige weerstandscapaciteit en wordt een inschatting

gegeven in hoeverre schaden en verliezen als gevolg van de risico's met de aanwezige weerstandscapaciteit kunnen worden opgevangen.

2.4 Nadere definiëring

De onderwerpen die centraal staan in deze nota worden in dit hoofdstuk in samenhang besproken en krijgen hierdoor een nadere duiding. Het betreft de onderwerpen risico's, risicomangement, weerstandscapaciteit, weerstandsvormogen en risicomatrix.

2.4.1 Risico

In de werkprocessen bij de uitvoering van het takenpakket, worden vele beslissingen genomen. Elke beslissing die in de organisatie wordt genomen kent risico's die het behalen van de beoogde doelstelling kan bedreigen. Een risico is een kans op het optreden van een gebeurtenis met een bepaald (negatief) gevolg. Het kan daarbij gaan om diverse typen risico's:

- a. Risico's afkomstig buiten de eigen organisatie (exogeen) respectievelijk risico's binnen de eigen organisatie (endogeen);
- b. Onbeïnvloedbare risico's respectievelijk te beïnvloeden risico's;
- c. Terugkerende risico's (structureel) respectievelijk eenmalige risico's (incidenteel).
- d. In geld te kwantificeren respectievelijk niet in geld te kwantificeren risico's.

2.4.2 Risicomangement

Risicomangement richt zich op het beheersen van processen zodanig dat risico's voorkomen of beheerst worden, zodat deze zich niet manifesteren. Risicomangement gaat dus niet over schadebeperking na het optreden van een risico.

2.4.3 Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit wordt in financiële zin gedefinieerd, dat wil zeggen als het beschikbare weerstandsbedrag dat wordt aangehouden ter afdekking van financiële verliezen die kunnen optreden als risico's zich feitelijk gaan manifesteren. Het gaat daarbij om verliezen die niet al op een andere manier (bijvoorbeeld via verzekering of afzonderlijk getroffen financiële voorziening c.q. reservering) financieel zijn ondervangen. Met het begrip weerstandsbedrag zoals in deze nota gedefinieerd bedoelen wij concreet het 'vrij aanwendbaar' bedrag aanwezig in de algemene concernreserve.

2.4.4 Weerstandsvormogen

Voor zover risico's geïdentificeerd, van relevante betekenis, in geld te kwantificeren en niet reeds anderszins financieel afgedekt zijn, worden zij tot uitdrukking gebracht in een risicomatrix. Het totaalbedrag van de risico's op deze matrix definiëren wij als het risicobedrag. Tegenover dit risicobedrag staat het weerstandsbedrag in de vorm van een algemene concernreserve. Het weerstandsvormogen definiëren wij als de verhouding tussen het risicobedrag en het beschikbare weerstandsbedrag. Deze nota stelt kaders en eisen aan de uitkomst van die verhouding.

Datum	23 augustus 2018
Titel	Nota risicomanagement en weerstandsvermogen

2.4.5 Risicomatrix

De risicomatrix bevat de actuele inschattingen van mogelijke financiële verliezen in verband met aanwezige incidentele risico's alsmede van aanwezige structurele risico's voor een beperkte in de risicomatrix aangegeven duur.

Voor de posten die in de risicomatrix worden opgenomen geldt verder dat het moet gaan om risico's met relevante betekenis, in geld te kwantificeren en niet reeds anderszins financieel afgedekt. Het totaalbedrag van de risico's in de risicomatrix definiëren wij als het risicobedrag. De raad krijgt twee keer per jaar een actuele risicomatrix voorgelegd, als onderlegger voor de paragrafen weerstandsvermogen in de jaarrekening respectievelijk de begroting. Voor de concrete beleidskeuzes rondom de risicomatrix wordt verwezen naar hoofdstuk 4.

3 Risicomanagement

3.1 Risicomanagementbeleid

3.1.1 Strategie en risicohouding

Zwolle is een ambitieuze stad als het gaat om strategische opgaves, beleidsprogrammering en grote projecten. Om deze ambitie waar te blijven maken zal er ook in de toekomst behoefte zijn aan voldoende investeringen in de stad. Ook in onzekere tijden blijven wij ideeën ondersteunen en kiezen wij er voor om zoveel mogelijk in te blijven zetten op voorstellen die maatschappelijke meerwaarde hebben. Hierbij past een actieve risicohouding. Immers voor groei en succes van ons handelen is het van belang om tegelijkertijd ook ondernemend te blijven. Daarbij past het tonen van enige lef en past niet louter de grondhouding van 100% zekerheid willen hebben voor het nemen van besluiten.

Proactief met risico's omgaan zorgt er bovendien voor dat risico's geregeld, met vastgestelde tussenpozen, geïnterviewd en besproken worden. Op deze wijze houden we de risico's binnen projecten en programma's levend en is er een voortdurende aandacht voor de beheersing ervan.

Het wordt mogelijk proactief met risico's om te gaan, in plaats van af te wachten tot het risico optreedt en dan pas actie te ondernemen om de gevolgen te beperken.

Het proces om de beoogde doelstellingen te realiseren is en blijft evenwel onzeker: er zijn risico's die realisatie van onze doelstellingen in de weg kunnen staan. Van een professionele organisatie mag worden verwacht dat zij de risico's tijdig onderkent en zo goed mogelijk beheerst. Wij zijn ons hier terdege van bewust en stellen tegelijkertijd grenzen aan onze risicobereidheid. Het gaat immers ook om de vraag welke mate van risicoblootstelling aanvaardbaar is voor de belanghebbenden.

Daarom is het goed hier structuur aan te geven. Dat zorgt ervoor dat we *systematisch* gebeurtenissen inventariseren die het behalen van de doelen in gevaar kunnen brengen. Om vervolgens passende *maatregelen* te nemen om ellende te voorkomen.

Toch geeft risicomanagement geen garantie dat gebeurtenissen met een negatief gevolg niet meer zullen optreden. Het geeft wel de *zekerheid* dat je er van tevoren alles aan hebt gedaan ze te voorkomen of de effecten ervan te verminderen.

Risico's beschouwen we in deze nota niet als iets negatiefs, dat zoveel mogelijk moet worden uitgebannen. Beleid maken en uitvoeren is nu eenmaal risico nemen. Dat betekent wel dat van tevoren goed moet zijn nagedacht over de mogelijke gevolgen, zodat college en raad goed afgewogen besluiten kunnen nemen. Risicomangement heeft dan ook een politieke kant: de mate waarin risico's worden genomen is een politieke bestuurlijke afweging.

De gemeente Zwolle wil een ondernemende stad zijn en accepteert dat aan onze beleidsinitiatieven altijd risico's verbonden zijn. De gemeenteraad accepteert deze risico's onder de voorwaarde dat de risico's, de getroffen beheersmaatregelen en het restrisico tijdig aan de gemeenteraad worden gemeld (1), er een goed functionerend systeem van risicomangement is (2), en voor de restrisico's weerstandscapaciteit aanwezig is overeenkomstig de in deze nota gestelde kaders.

3.1.2

Scope en doelstellingen van risicomangement

Met deze ontwikkeling streven wij tevens na dat het risicomangementsysteem verder uitgroeit tot een systeem voor zowel strategische/beleidsmatige risico's als voor uitvoeringsrisico's. Naast de financiële risico's moet ook gekeken worden naar de (lastiger te benoemen) maatschappelijke en politieke risico's. Wij noemen dit strategisch risicomangement.

Het risicomangementsysteem is primair gericht op financiële risico's. Dit systeem zal via een 'groeimodel' worden uitgebreid met betrekking tot de realisatie van doelstellingen (strategisch risicomangement).

Met het verder implementeren van risicomangement wordt een aantal specifieke doelen nagestreefd.

- *Optimaliseren van interne beheersing als onderdeel van integraal management.*
Het managen en beheersen van risico's maakt deel uit van het integrale management. Risicomangement is één van de instrumenten die hiervoor beschikbaar is. (Zie hiervoor paragraaf 3.2.1);
- *Vermindering van het negatieve effect van risico's op het bestaande beleid en de kwaliteit van de bestaande voorzieningen.*
Om dit doel te bereiken is eerst inzicht in de risico's noodzakelijk. Deze doelstelling hangt zodoende nauw samen met bovenstaande doelstelling. Pas als er inzicht is in de risico's kunnen deze ook beheerst worden zodat ze zo weinig mogelijk effect hebben op de uitvoering van het bestaande beleid en voorzieningen. Zie hiervoor paragraaf 3.2.1 (risicomangementproces) en 3.2.3 (compleetheid risicoprofiel);
- *Onderbouwing berekening weerstandsvermogen*
Deze doelstelling richt zich op de wettelijke verplichting die voortvloeit uit de BBV. De gemeente dient een inventarisatie van de risico's en de beschikbare

weerstandscapaciteit te maken en bovendien beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's te voeren. Zie hiervoor hoofdstuk 4 en 5.

- *Inzicht krijgen in de strategische risico's die de gemeente Zwolle loopt en daarmee het risicobewustzijn te stimuleren.*

Dit doel is gericht op het in kaart brengen van de risico's van de gemeente. Het gaat hierbij niet alleen om risico's met financiële gevolgen maar ook om inzicht in niet financiële gevolgen (bijvoorbeeld op politiek, imago of veiligheidsvlak).

- Bij de reguliere beleidscyclusmomenten zal de raad worden geïnformeerd over de voortgang en risico's in de projecten, maar ook over de voorziene risico's om de beleidsdoelstellingen te halen en de verwachte uitvoeringsrisico's.

Deze doelen willen wij bereiken door het verder versterken van intern eigenaarschap en het versterken van de checks and balances. Concreet gaan we dit vormgeven door:

- Grotere transities en transformatie worden standaard voorzien van een risico-analyse, ook bij het begin. Daarvoor wordt een set aan methodieken ontwikkeld. De analist is tevens bevoegd om te rapporteren aan de directeur financiën.
- De risico's die in een collegevoorstel of raadsvoorstel worden verwoord betreffen de risico's (en sturingsmaatregelen) die het halen van het doel bedreigen. Dat is niet alleen tot financiële risico's beperkt. Van eigenaren wordt expliciet verwacht dat ze daarop sturen.
- De directie stuurt zichtbaar op risico's ook in het kader van de beleidscyclus.
- Van budgethouders wordt expliciet verwacht dat de onderbouwing van budgetten tijdig actueel is.
- Versterking business control: meer risicobewustzijn aan de start van ontwikkelingen, strakkere advisering als bijsturing noodzakelijk is. Niet alleen de metgezel van het lijnmanagement, maar ook als counter-vailing power met escalatie naar de (fin) directeur.
- De basis op orde. Voldoen we ook in de praktijk aan wet- en regelgeving? In aanvulling op het reguliere interne controle programma zullen vastleggingen middels diepte analyse ook op niet financiële aspecten beoordeeld worden.
- De risico's omtrent informatievoorziening zullen door aparte functionarissen, buiten de IV-kolom, getoetst worden.
- De jaarlijks door het college uit te voeren audit ex art 213..
- Met workshops, pilots en interne regelgeving worden leidinggevend, projectleiders en beleidsmedewerkers meer handelingsbekwaam bij het omgaan met risico's, die het halen van het doel of resultaat bedreigen.
- De slot op de deur is de intern controle: we blijven onze interne controle versterken opdat sneller intern wordt bijgestuurd en sneller wordt geëscaleerd naar de financieel directeur.
- Waar risico-analyses specifieke kennis vragen die niet aanwezig is, wordt die aangetrokken.
- De burgemeester waarschuwt de raad indien de raad onrechtmatige besluiten dreigt te nemen. (bevoegdheid vastgelegd in de Gemeentewet).

Bovengenoemde activiteiten worden gaandeweg ontwikkeld, ook in verband met capaciteitsafwegingen en als onderdeel van de koers van de organisatie-ontwikkeling.

3.1.3 Wat levert risicomanagement op?

Risico's managen geeft geen garantie dat gebeurtenissen met een negatief gevolg niet meer zullen optreden. Het geeft wel de zekerheid dat je er van tevoren alles aan hebt gedaan om deze te voorkomen of de effecten ervan te verminderen. De belangrijkste resultaten en effecten van goed risicomanagement zien wij op het vlak van:

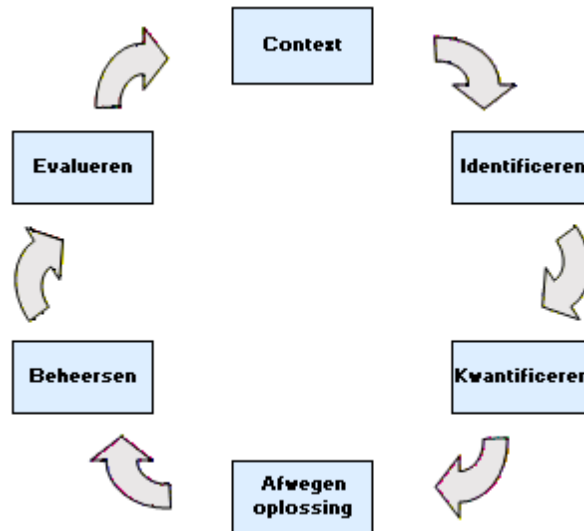
- Risicomanagement draagt bij aan het vergroten van risicobewustzijn van de organisatie. Het draagt bij aan het reduceren van risico's waaraan de organisatie blootstaat en daarmee aan de vermindering van de hoeveelheid middelen die nodig is om de gevolgen van risico's af te dekken;
- Risicomanagement biedt inzicht en overzicht in de risico's van de organisatie (en de projecten). Het leidt tot een keuze voor beheersmaatregelen die de sturing en beheersing van de organisatie en van de projecten versterkt;
- Concrete verbeterplannen voor sectoren of onderdelen hiervan of voor het halen van projectdoelstellingen. Risicomanagement draagt bij aan het realiseren van de doelstellingen.
- Een belangrijk onderdeel van risicomanagement is het weerstandsvermogen. Door risico's in kaart te brengen binnen de gemeente en maatregelen te treffen ter beheersing van deze risico's kan het noodzakelijke weerstandsvermogen nauwkeuriger worden bepaald.
- Risicomanagement biedt informatie die de besluitvorming op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau ondersteunt. Risico's kunnen hierdoor explicieter worden meegewogen in de besluitvorming bijvoorbeeld over nieuwe projecten of beleidsontwikkelingen.

3.2 Risicomanagement

3.2.1 Risicomanagementproces

Het risicomanagementproces is het continue proces van risico's in beeld krijgen, het duiden of kwantificeren van de risico's, het afwegen van oplossingen, het implementeren van de te nemen beheersmaatregelen en vervolgens het evalueren van de effecten van de uitgevoerde maatregelen.

Onderstaand figuur visualiseert het risicomanagementproces zoals dit op verschillende niveaus (o.a. projecten en programma's) binnen onze organisatie wordt toegepast.

Figuur 2: Het risicomangementproces

De 6 stappen van de risicomangementcyclus zijn als volgt te typeren:

- **Context:** Waarover gaat de risicoanalyse en wat willen we ermee bereiken?
- **Identificeren:** Wat kan ons allemaal overkomen?
- **Kwantificeren:** Wat zijn onze grootste risico's en hoe wegen en prioriteren we ze?
- **Afwegen:** Hoe kunnen we de grootste risico's beheersen?
- **Beheersen:** Hoe nemen we de beheersing ter hand?
- **Evalueren:** Wat is er veranderd en wat hebben we geleerd?

Sturing en beheersing van risico's

Wij vinden het sturen op en beheersen van risico's, ook wel het dynamische aspect genoemd, de spil waar het binnen risicomangement om draait. Risicomangement die niet gericht is op risicoreductie heeft naar onze mening geen toegevoegde waarde. We hanteren daarom het volgende kader ten aanzien van risicomangement:

Niet alle risico's verdienen naar onze mening evenveel aandacht. De hoger geprioriteerde risico's krijgen bij de beheersing van risico's prioriteit. Afhankelijk van kans, impact, aard van het risico, urgentie, organisatie(cultuur), draagvlak en de beschikbare middelen wordt afgewogen welke van de onderstaande soorten beheersmaatregelen per risico genomen moeten worden:

1. Maatregelen waarbij we de risico's *overdragen* aan een andere partij
 - Verzekeren
 - Opdrachtnemer: stoppen met zelf uitvoeren (uitbesteden of inkopen)
2. Maatregelen waarbij we risico's *zelf dragen*
 - Vermijden: stoppen met de activiteit
 - Verminderen: treffen van beheersmaatregelen
 - Accepteren: aanvaarden resterend risico (onder voorwaarden)

Het sturen op en beheersen van risico's, het dynamisch aspect, wordt binnen Zwolle als spil van het risicomangementproces gezien. Dit proces wordt via een zestal stappen doorlopen, wat uiteindelijk resulteert in een resterend risico dat wordt afgedekt via de beschikbare weerstandscapaciteit.

3.2.2

Verantwoordelijkheids- en bevoegdheidsverdeling

Rol van de raad

De raad stelt de kaders en het college voert het beleid uit binnen de gestelde kaders. Hierbij geldt dat de raad verantwoordelijk is voor een begroting die duurzaam in evenwicht is en een weerstandsvermogen dat van voldoende omvang is. Vanuit deze verantwoordelijkheid stelt de raad kaders aan het beleid omtrent risicomangement en het omgaan met het gemeentelijk weerstandsvermogen.

De gemeenteraad controleert vervolgens in hoeverre de uitvoering van het beleid door het college binnen de vastgestelde kaders heeft plaatsgevonden en of hierin voldoende rekening is gehouden met de aanwezige risico's.

Op het gebied van risicomangement zijn, naast de kaders die in deze nota zijn opgenomen, de volgende kaders van belang: de paragraaf risicomangement & weerstandsvermogen en de hierin opgenomen risico's in de jaarrekening en de programmabegroting.

De accountant wordt gevraagd bij de Jaarstukken een kritische onafhankelijke toets op de werking van het risicomangementsysteem en de uitwerking van de beleidskaders te doen. Hierbij zal de nadruk liggen op de beleidskaders over compleetheid en beheersing van de risico's.

.

Rol van het college

Het college is verantwoordelijk voor alle gemeentelijke doelstellingen en de risico's die hiermee gepaard gaan en de bijbehorende acties die worden ondernomen om deze te beheersen. Het college dient bij elk (raads)voorstel na te gaan wat de belangrijkste risico's zijn en dit te rapporteren aan de raad zodat zij op de hoogte is van de risico's die het realiseren van de beleids- of projectdoelstellingen in de weg kunnen staan. Pas dan is er voor raad en college mogelijkheid om in compleetheid besluiten te nemen of alternatieven af te wegen. Het college heeft op basis van haar actieve informatieplicht de verantwoordelijkheid de raad over de risico's te informeren. Deze actieve informatieplicht geldt niet alleen vooraf maar ook ten tijde van de uitvoering van de begrotingsprogramma's en projecten. Tussentijdse majeure mutaties in het risicoprofiel dienen vanuit de ambtelijke organisatie aan het college en daarna aan de raad te worden gemeld, zonder te wachten op de documenten van de beleidscyclus.

Twee keer per jaar krijgt de raad van het college een duidelijk beeld van het risicoprofiel en de hierbij genomen beheersmaatregelen gepresenteerd. Dat is uitgebreid bij de begroting en het jaarverslag. Tussentijds gebeurt dit alleen als er onvoorziene omstandigheden zijn die ten tijde van de begroting en jaarstukken niet voorzien waren (actieve informatieplicht).

Rol van Management Team Zwolle

De directie is integraal verantwoordelijk voor het strategische risicomangement en daarmee primair verantwoordelijk voor het gehele risicoprofiel van de gemeente Zwolle.

Vanuit deze verantwoordelijkheid bepaalt de directie de prioriteiten en de planning en zorgt zij ervoor dat bewust wordt omgaan met risico's en dat risicomangement gemeentebreed wordt gestimuleerd.

Tevens dient de directieraad te sturen op de meest urgente risico's binnen de gemeente en is zij verantwoordelijk voor het realiseren en toepassen van de gedefinieerde beheersmaatregelen.

Ieder lid van de directie bespreekt met de afdelingshoofden en/of projectleiders binnen zijn portefeuille periodiek de stand van zaken ten aanzien van het risicoprofiel. De budgethouders zijn primair verantwoordelijk voor de realisatie van de doelstellingen en de risico's die hiermee samenhangen.

Voor de rolomschrijvingen van budgethouders wordt verwezen naar het door het college vastgestelde budgethoudersreglement.

De raad stelt de kaders vast. Het college voert het beleid uit, heeft een actieve informatieplicht en legt verantwoording af aan de raad. Bij de begroting en jaarrekening wordt via de paragraaf weerstandsvermogen een integraal inzicht gegeven in de risico's. Elk raadsvoorstel wordt voorzien van een risicoparagraaf. De budgethouders zijn primair verantwoordelijk voor de realisatie van de beleidsdoelstellingen en de risico's die hiermee samenhangen. Van de accountant wordt gevraagd een kritische onafhankelijk toets op de werking van het risicomangementsysteem en de uitwerking van de beleidskaders te doen.

3.2.3

Actueel en compleet houden van het risicoprofiel

Het risicoprofiel, de maat (kwalitatief of kwantitatief) voor het geheel aan risico's van het betreffende project, proces, programma of beleidstraject, wordt zo compleet en realistisch mogelijk in beeld gebracht.

Praktijk is dat inzicht in de risico's die de gemeente loopt, begint bij het risicobewustzijn van de medewerkers in de organisatie. Als zij risicobewust zijn in hun dagelijkse werkzaamheden kan proactief worden ingespeeld op de risico's door het op tijd nemen van passende beheersmaatregelen. Compleetheid en actualiteit van het risicoprofiel is hiermee onlosmakelijk verbonden met de alertheid en bereidheid van alle betrokkenen om risico's te signaleren en bespreekbaar te maken.

De gemeente Zwolle verwacht ook van de eigen verbonden partijen dat zij een actief beleid voeren op het gebied van risicomangement en weerstandsvermogen en zal hier in de regionale overlegvormen actief aandacht voor vragen. Gelet op het feit dat wij als gemeente voor grote delen verantwoordelijk zijn voor de exploitatie van verbonden partijen, vinden wij dat we ook eisen mogen stellen aan de wijze waarop verbonden partijen met risicomangement omgaan. Hiermee kan enerzijds voorkomen worden dat we onverwachts geconfronteerd worden met een incompleet risicoprofiel vanuit een van de verbonden partijen en anderzijds dat we risico's aan onze kant op moeten nemen en hiervoor weerstandscapaciteit dienen te reserveren. We hebben dit vastgelegd in onze Handreiking Verbonden partijen.

De gemeente Zwolle verwacht ook van de eigen verbonden partijen dat zij een actief beleid voeren op het gebied van risicomangement en weerstandsvormogen en zal hier in de regionale overlegvormen actief aandacht voor vragen, zoals door het college vastgelegd in de Handreiking Verbonden partijen.

3.2.4

Vaststellen

Voor de interne controle zijn verbijzonderde interne controle functionarissen aangesteld. Aan de hand van een door het MTZ vastgesteld jaarprogramma, afgeleid van het actueel risicobeeld, voeren zij interne controle uit. Zij rapporteren in eerste aanleg aan afdelingshoofden, zodat deze gelijk maatregelen kunnen nemen. In tweede aanleg rapporteren zij aan het MTZ., niet alleen over de risico's maar ook over de risicobeheersingsmaatregel door de afdelingshoofden.

De interne rapportages zijn tevens beschikbaar voor de accountant. De accountant gebruikt deze, naast eigen waarnemingen, voor zowel een inhoudelijk oordeel als voor een beoordeling van de werking van het controle systeem. De accountant beoordeelt daarnaast ook de risicoparagrafen van de begroting en jaarrekening zoals het college die aanbiedt aan de raad. De accountant maakt haar oordeel kenbaar aan de raad.

De interne controle is zodanig ingericht dat de accountant, ten behoeve van de raad, zich een oordeel kan vormen over de kwaliteit van risicomangement.

4

Risico-inventarisatie c.q. benodigde weerstandscapaciteit

4.1

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit bepalen we door de verwachte omvang van het risico te kwantificeren naar de kans dat het risico zich voordoet. Bij het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit maken wij onderscheid in risicoberekeningen die verband houden met grondexploitaties en projecten en risicoberekeningen die verband houden met de uitvoering van de reguliere (exploitatie)begroting.

Vanuit het voorzichtigheidsprincipe (winsten pas nemen als ze gerealiseerd zijn, verliezen meteen) worden positieve risico's niet gesaldeerd met negatieve risico's voor de bepaling van het benodigde weerstandsvormogen. Ook risico's die al op andere wijze (bijvoorbeeld verzekering, voorziening) zijn afgedekt, tellen niet mee voor de bepaling van het benodigde weerstandsvormogen. De aanwezigheid van positieve risico's is echter wel belangrijke achtergrondinformatie bij de beoordeling van het weerstandsvormogen.

4.1.1

Risicoberekening bij grondexploitaties en projecten

De risicobeheersing bij grondexploitaties en projecten voeren wij uit volgens de internationale norm ISO 31000 voor risicomangement. Onder andere via deze

risicomethodiek, eenduidige vastlegging van documenten en het evalueren van het handboek projectmatig werken geven wij invulling aan de aanbevelingen uit het rapport van Lysias naar aanleiding van het project Stadskamer.

De methodiek houdt in dat per grondexploitatie en project (> € 300.000) een risicoscan van uit verschillende invalshoeken wordt gemaakt met een berekening van de mogelijke financiële risico's. De financiële risico's worden gerubriceerd naar de kans dat het risico zich voordoet, waarbij een hoog risico op 75% wordt gewaardeerd, midden 50% en laag 25%. De risico's worden voortschrijdend voor een periode van vier jaar in de benodigde weerstandscapaciteit meegenomen. In bijlage 2 is risicomethodiek nader toegelicht.

Bij de grondexploitaties is naast de projectgebonden risico's sprake van economische risico's. Om deze economische risico's in te schatten wordt er op totaalniveau van de grondexploitaties een gevoeligheidsanalyse gemaakt. Hierbij wordt gerekend met vier variabelen:

- Stijging van de rente
- Stijging van de kosten
- Daling van de opbrengsten
- Afzet-/programmeringsrisico's

Van elk van deze risico's wordt een inschatting gemaakt van de kans (wegingsfactor) dat het risico zich voor zal doen.

Bijzonder aandachtspunt bij de grondexploitaties is de impact van de veranderende wetgeving (BBV). Bij de winstneming dient naast het voorzichtigheidsbeginsel ook het realisatiebeginsel te worden toegepast, volgens de percentage of completion methode (POC). Hierdoor moet eerder winst uit een exploitatie worden genomen, waardoor de mogelijkheid om een risico binnen de exploitatie op te vangen worden beperkt. In de paragraaf grondbeleid van de begroting en jaarrekening wordt nader ingegaan op de op de veranderde regelgeving inzake de winstnemingen.

4.1.2 Risicoberekening reguliere begroting

Bij de kwantificering van de risico's in de reguliere begroting onderscheiden wij risico's met incidentele gevolgen en risico's met structurele gevolgen. De risico's met structurele gevolgen zijn in principe oneindig, de gevolgen komen immers jaarlijks terug. Vanuit de veronderstelling dat bij feitelijk optreden van een structureel risico het mogelijk moet zijn geleidelijk binnen een periode van vier jaar een structurele dekking te realiseren, hanteren wij voor de risicoberekening van structurele risico's de factor 1,75 maal het jaarbudget. De factor is daarbij de optelsom van 100% in het eerste jaar, 50% in het tweede jaar en 25% in het derde jaar.

Voor de risico's die als incidenteel worden aangemerkt geldt het specifiek voor de betreffende post berekende risicobedrag.

Bij het bepalen van het in de risicomatrix op te nemen bedrag worden reeds via een afzonderlijke risicoreservering afgedekte bedragen in mindering gebracht.

Voor bepaalde categorieën risico's hanteren we een specifieke berekeningsmethode. Het betreft de volgende categorieën:

- a. Voor het algemeen economische risico van het zich voordoen van niet geraamde kosten- en rentestijging wordt uitgegaan van een risicopercentage van 1% boven de geraamde percentages in de begroting;
- b. Voor het risico dat ingeboekte opbrengsten met betrekking tot de algemene uitkering uit het gemeentefonds niet worden geëffectueerd wordt uitgegaan van 2% van het geraamde opbrengstbedrag (1% risicopost gekoppeld aan accresramingen en 1% gekoppeld aan het risico van verdeeluitkomsten);
- c. Voor volumerisico's met betrekking tot de geraamde opbrengsten wordt voor de volgende posten uitgegaan van een risicobedrag van 10% van de geraamde opbrengst: bouwleges, markt- en havengelden en dividenden;
- d. voor het volumerisico van de OZB hanteren we als regel '10% van de geraamde OZB opbrengst tot maximaal het geraamde absolute bedrag aan volumegroei';
- e. Voor het risico van tegenvallers ten aanzien van het feitelijk gebruik van opneindregelingen wordt voor de volgende regelingen uitgegaan van een risicobedrag van 10% van de geraamde jaarlast: Wmo, jeugd, armoedebestrijding en regeling leerlingenvervoer.
- f. Voor het inkomensdeel uit de participatiewet (bijstandsuitkeringen) wordt het risicobedrag mede bepaald door de hoogte van de vangnetregeling.
- g. In de risicomatrix wordt standaard een post van € 1,5 mln. opgenomen voor alle niet te kwantificeren posten.

De berekende brutobedragen worden ingedeeld naar kansgroepen. Afhankelijk van de van toepassing zijnde kansgroep wordt voor ieder risicopost het berekende brutobedrag herleid naar een netto risicobedrag door vermenigvuldiging met een kanspercentage van 75% (kansgroep hoog) of 50% (kansgroep gemiddeld) of 25% (kansgroep laag).

De optelsom van alle op deze wijze netto gemaakte risicoberekeningen levert het netto risicobedrag op dat meetelt in de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

4.1.3 Risicomatrix versus paragraaf weerstandsvermogen

Alle geïnteriseerde risico's worden in de risicomatrix opgenomen. De risicomatrix bevat de cijfer-technische onderbouwing van het benodigde weerstandsvermogen en maakt onderdeel uit van de verplichte paragraaf weerstandsvermogen, zoals die in de begroting en jaarrekening wordt opgenomen. In deze paragraaf worden de risico's beschreven en het risicobedrag als geheel verwerkt. Bij het opstellen van de paragraaf wordt beoordeeld welke onderdelen een vertrouwelijk karakter hebben, deze worden via een separaat document aan de raad verstrekt. Tevens wordt in de paragraaf in samenhang met de verplicht op te nemen kengetallen voor netto schuldquote, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele begrotingsruimte en belastingcapaciteit een beoordeling opgenomen van de financiële positie van de gemeente.

In bijlage 1 is een voorbeeld van de risicomatrix opgenomen.

4.1.4 Berekening benodigd weerstandscapaciteit

Op basis van de uitkomsten die worden verkregen door toepassing van de hierboven beschreven uitgangspunten wordt de benodigde weerstandscapaciteit berekend en vervolgens afgezet tegenover de beschikbare weerstandscapaciteit.

5 Beschikbare weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft een indicatie in welke mate de gemeente in staat is onvoorziene tegenvallers op te vangen. Inzicht in het weerstandsvermogen van de gemeente is dus belangrijk om de continuïteit van de organisatie te kunnen garanderen.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt (of kan beschikken) om niet voorziene kosten of inkomstenderving te dekken, en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen of waar na het treffen van maatregelen nog restrisico's overblijven. In formulevorm gaat het hier over de ratio voor het weerstandsvermogen, te weten:

Ratio weerstandsvermogen = beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit.

Er zijn geen wettelijke normen voor de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen.

5.1 Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten of inkomstenderving die onverwachts en substantieel zijn te dekken. Onderscheid kan worden gemaakt in incidentele (direct in te zetten) en structurele (op termijn) weerstandscapaciteit. Met het eerste wordt bedoeld het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken op het geldende niveau. Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de bestaande taken.

Voor de berekening van de weerstandsratio hanteren we de definitie van de incidenteel weerstandscapaciteit bestaande uit:

- De vrij beschikbare ruimte in de algemene concernreserve.
- De post onvoorzien (onderdeel van de exploitatiebegroting).

Naast deze incidentele weerstandscapaciteit beschouwen we onderstaande min of meer structurele weerstandsmogelijkheden als potentiële weerstandscapaciteit:

- Niet ingevulde begrotingsruimte
- Vrij aanwendbare middelen in het stadsontwikkelfonds en reserve incidentele bestedingen.
- Onbenutte belastingcapaciteit
- Bezuinigingen
- Heroverweging voorgenomen investeringen
- Inzet bestemmingsreserves, heroverweging toekomstige bestedingen.
- Te gelde maken van stille reserves ingeval verkoop op korte termijn mogelijk is.

5.1.1 **Algemene concernreserve / overige reserves**

De algemene concernreserve heeft de functie van weerstandscapaciteit voor zowel risico's in de grondexploitaties, projecten en alle overige begrotingsposten.

Naast de algemene concernreserve zijn er meerdere reserves/voorzieningen die een weerstandsfunctie kunnen hebben. Vaak zijn dat reserves/voorzieningen waarbij de egaliseringsfunctie voorop staat. Bijvoorbeeld bij riolering, afval en parkeren. Deze egaliseringsreserves/-voorzieningen hebben een specifieke weerstandsfunctie en blijven bij het bepalen van de beschikbare weerstandscapaciteit buiten beschouwing.

5.1.2 **Post onvoorzien**

De post onvoorzien (jaarlijks € 0,5 mln.) heeft niet de strekking om als weerstand te dienen voor al bestaande risico's maar dient als dekkingsmogelijkheid voor onvoorziene uitgaven gedurende het begrotingsjaar. Wettelijk is bepaald dat een post onvoorzien in de begroting moet worden opgenomen, de raad kan de hoogte van de post zelf bepalen.

5.2 **Norm voor de ratio van het weerstandsvormogen**

Bij het bepalen van een norm voor de ratio tussen beschikbare- en benodigde weerstandscapaciteit spelen de volgende aspecten een rol:

- De risico's zijn 'bruto' berekend.
- Door proactief op de risico's te sturen veronderstellen we een betere beheersing van de risico's en daarmee beperken we de daadwerkelijke risico's.
- De kwalitatieve beoordeling van het risicomangement. Naarmate deze hoger uitvalt kan volstaan worden met een lagere financiële weerstandscapaciteit.
- Niet alle risico's zullen zich tegelijk in één jaar voordoen.

Gelet op de actuele positieve beoordeling van het op dit moment functionerende risicomangement en de in deze nota beschreven acties voor het bereiken van verdere kwaliteitsgroei achten wij een volledige afdekking van het risicobedrag door de aanwezige algemene concernreserve niet noodzakelijk.

Op grond van voorgaande overwegingen achten wij een ratio van 0,8 als verhoudingsgetal tussen benodigde weerstandscapaciteit (risicobedrag) en de beschikbare weerstandscapaciteit als voldoende.

Norm voor ratio weerstandsvormogen bepalen op: 0,8

(In de rekening ligt de ratio op 1,27.)

De norm geldt voor het totaal van de risico's, er wordt geen onderscheid meer gemaakt in grondexploitatie en overig begrotingsonderdelen..

In de verplichte weerstandsparagraaf bij de begroting en jaarrekening zal de actuele ratio nader worden toegelicht.

5.2.1 **Minimumbedrag in algemene concernreserve**

Indien de gemeente in een situatie komt dat de risico's beperkt worden ingeschat dan geldt een minimumbedrag van € 10 mln. zijnde de ondergrens voor de volledige

begroting (inclusief grondexploitaties) die beschikbaar wordt gehouden in de algemene concernreserve.

5.2.2 Afwijkingen ten opzichte van de normratio

Indien de ratio minder dan 0,2 afwijkt van de norm dan is geen actie vereist. Indien de afwijking meer dan 0,2 afwijkt (plus of min) dan zal het college een voorstel aan de raad voorleggen, waarin:

- Bij een ratio beneden 0,6 een voorstel wordt voorgelegd hoe binnen een halfjaar de ratio weer binnen de bandbreedte kan worden gebracht.
- Bij een ratio boven de 1,0 wordt een voorstel voorgelegd of het noodzakelijk is de middelen als weerstandsvermogen aan te houden of dat het surplus kan worden toegevoegd aan de incidentele bestedingsruimte.

Ingeval de beschikbare weerstandscapaciteit onder de ondergrens van € 10 mln. komt dan zal het college een voorstel voorleggen hoe binnen een halfjaar de weerstandscapaciteit weer op het minimumniveau kan worden gebracht.

6 Overig.

In de financiële verordening is aangegeven dat in de nota risicomanagement en weerstandsvermogen naast de gewenste weerstandscapaciteit wordt ingegaan op de schuldpositie van de gemeente. In dit hoofdstuk gaan we daar nader op in en wordt de relatie met de verplicht op te nemen financiële kengetallen gelegd.

6.1 Schuldpositie en verplichte financiële kengetallen

Hoe zorgen we er als ambitieuze gemeente voor dat de schuldpositie en daarmee de rentelasten beheersbaar blijft? Op grond van de BBV zijn de gemeenten verplicht een aantal financiële kengetallen op te nemen in de weerstandsparagraaf van de begroting en jaarrekening. Eén van de kengetallen is de netto schuldquote die inzicht geeft in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van het volume van de eigen inkomsten. Een laag percentage is gunstig voor de financiële wendbaarheid van de gemeente. De VNG adviseert als maximumnorm 130% te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. Het percentage is een niet op zich zelf staand gegeven, maar zal in samenhang met andere kengetallen / weerstandsgegevens worden beoordeeld. In Zwolle hanteren wij de volgende beleidslijn inzake de schuldpositie:

De norm voor de netto schuldquote stellen wij op maximaal 100%. Indien het percentage boven de norm uit komt dan zal het college een voorstel aan de raad voorleggen over de gevolgen van de overschrijding en de eventueel te nemen acties.

(In de begroting 2018 is de schuldquote berekend op 69%)

In de weerstandsparagraaf zal het college de financiële positie van Zwolle in samenhang met de netto schuldquote en de overige verplichte financiële kengetallen (solvabiliteitsratio, structurele begrotingsruimte, grondexploitaties en belastingcapaciteit) beoordelen.

Datum

23 augustus 2018

Titel

Nota risicomangement en weerstandsvermogen

7

Bijlagen

7.1

Bijlage 1: Voorbeeld risicomatrix

Risicomatrix

PEILMAAND Omschrijving (voorbeelden)	bedragen x 1000			PM posten	Openbaar of vertrouwelijk
	hoog 0,75	Risicokans midden 0,5	laag 0,25		
1. Algemene uitgafrisico's - Rentestijging met 1% - Inflatie/loonkostenstijging met 1%					
2. Specifieke uitgafrisico's - BTW - Vennootschapsbelasting					
3. Algemene opbrengstrisico's - Algemene uitkering gemeentefonds					
4. Specifieke opbrengstrisico's - Dividenden - OZB opbrengstne en overige heffingen					
5. Open eind rsico's - Armoederegelingen - Leerlingenvervoer - Wmo - Jeugd - Eigen bijdrage regelingen					
6. Risico's bezwaarschriften en Schadeclaims					
7. Garantstellingen, verstrekte leningen, deelnemingen - Verbonden partijen - Verstrekte leningen - Verstrekte garanties					
8. Risico's vanwege eigen risicodrager					
9. Risico's Grondexploitatie					
10. Risico's in projecten					
11. Totaal pm posten / inschatting algemeen bedrag			1.500		
Totaal ongewogen risicobedragen	18.000	21.000	21.000		
Percentage risicokans	75%	50%	25%		
Totaal gewogen risicobedragen per risicokans .	13.500	10.500	5.250		
Totaal gewogen risicobedrag / benodigde weerstandscapaciteit				29.250	
Beschikbare weerstadscapaciteit				25.500	
1. Algemene concernreserve			25.000		
2. Post onvoorziene uitgaven			500		
Ratio weerstandsvermogen				0,87	

7.2

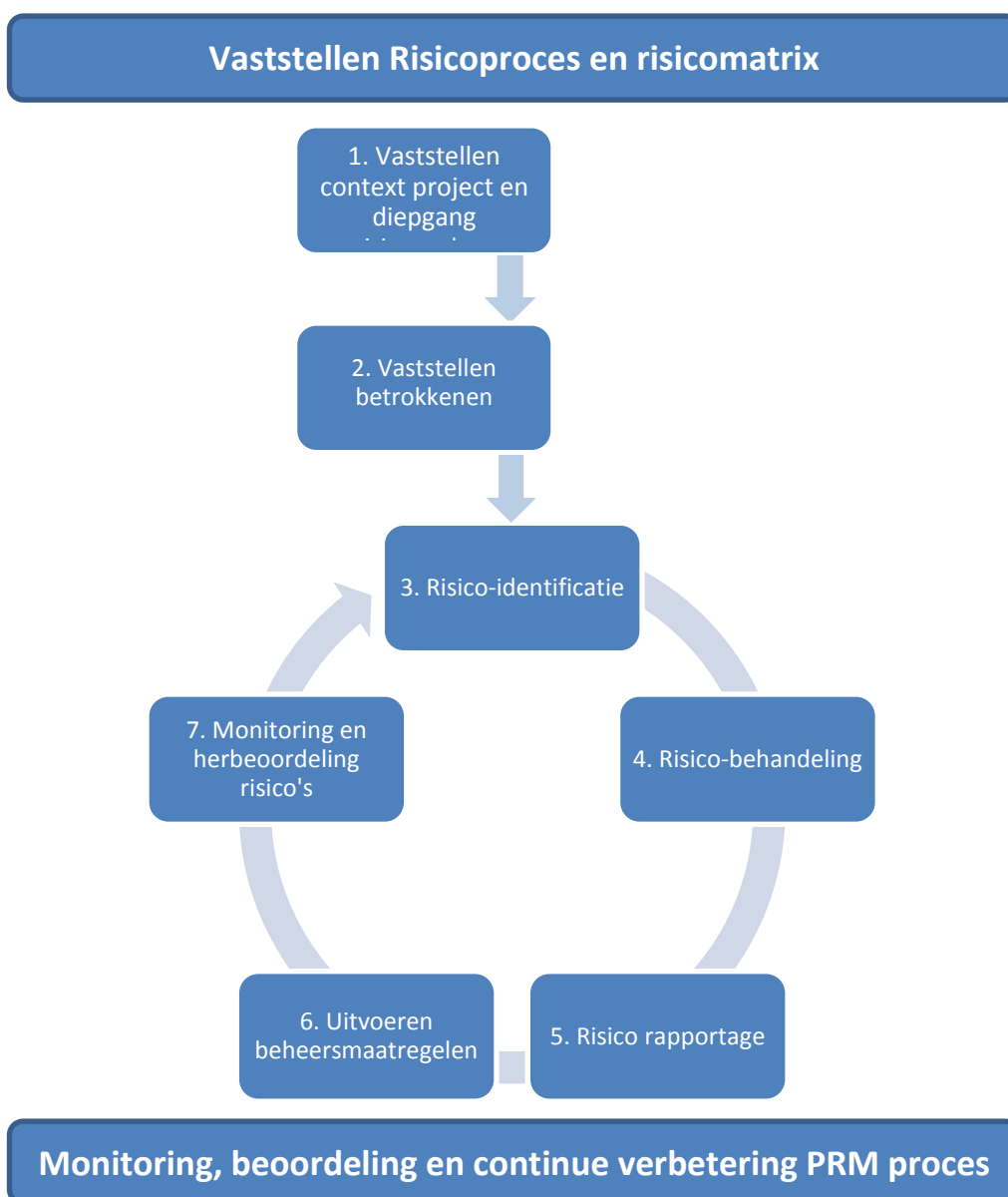
Bijlage 2: Procesbeschrijving risicomangement bij projecten en grondexploitaties (PRM)

De risicobeheersing bij grondexploitaties, investeringen en overige ruimtelijke projecten voeren wij uit volgens de internationale norm ISO 31000. Hoe dit in z'n werk gaat wordt in deze procesbeschrijving toegelicht.

In onderstaande schema zijn de hoofdcontouren van het proces beschreven.

Vervolgens wordt per onderdeel dieper op het proces ingegaan en worden per stap de verantwoordelijke en aansprakelijke vermeld.

Gemeente Zwolle PRM Proces*

De genummerde stappen 1 t/m 7 zijn onderdeel van het primaire proces van het managen van risico's.

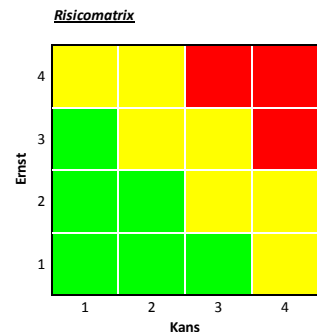
Toelichting op de processtappen

Vaststellen risicoproces en risicomatrix

Organisatie breed vaststellen van risicomatrix voor PRM, deze periodiek evalueren (jaarlijks) en indien nodig beargumenteerd bijstellen. De risicomatrix vertegenwoordigt de bedrijfswaarden en hierin liggen de kaders vast op basis waarvan bepaald kan worden of risico's (direct) actie vereisend of acceptabel zijn.

Verantwoordelijke: team PRM specialisten en kwaliteitsmanager

Aansprakelijke: MTZ

1. Vaststellen van de context van het project en de diepgang van de risicoanalyse

Gemeente Zwolle onderscheidt twee varianten/ niveaus van PRM:

1) De **risicoscan** (op hoofdlijn bepalen welke risico's er zijn) waarbij de risico's en de maatregelen beknopt worden beschreven. Deze wordt in principe gebruikt voor kleine en/of niet complexe projecten.

2) De **risicoanalyse** (standaard risicoanalyse aanpak voor PRM binnen gemeente Zwolle, inclusief kwantificering en benodigde beheersmaatregelen). Deze analyse kan voor een volledige projectanalyse worden gebruikt, maar is ook geschikt om een onderwerp / knelpunt binnen een project meer in detail te onderzoeken. Van toepassing op projecten: >300.000 euro en/of bestuurlijke-en/of maatschappelijke gevoeligheid.

Verantwoordelijke: Projectmanager

Aansprakelijke: Projectmanager

2. Vaststellen wie betrokken wordt in het PRM proces

- Vaststellen en vastleggen wie aanwezig moeten zijn bij de sessie en waarom.
- 5-10 personen (inhoudelijke sleutelpersonen/ kennisdragers / projectleden) betrokken bij de risicoanalyse / verantwoordelijk voor het managen van de risico's

- Verschillende 'bloedgroepen'

- Projectfase-afhankelijk bepalen van benodigde personen

- Luis in de pels / friskijker betrekken

- Facilitator betrekken indien gewenst

- Projectondersteuner betrekken indien gewenst

Verantwoordelijke: projectmanager

Aansprakelijke: ambtelijk opdrachtgever

3. Risico-identificatie, risicoanalyse en risico-evaluatie

- Vaststellen of de juiste mensen voor deze stap in het PRM proces aan tafel zitten.

- Deze stap heeft tot doel een overzicht van de meest relevante risico's te **identificeren** op basis van gebeurtenissen die het behalen van doelstellingen kunnen bewerkstelligen, bevorderen, voorkomen, belemmeren, versnellen of vertragen.

- **Risicoanalyse** omvat de inventarisatie en bestudering van de oorzaken en bronnen van risico's, hun positieve en negatieve gevolgen, en de

waarschijnlijkheid dat deze gevolgen zich voordoen.

- Bij **risico-evaluatie** wordt het niveau van de risico's die bij de analyse zijn vastgesteld, vergeleken met de risicocriteria die bij de beoordeling van de context werden vastgesteld (de risicomatrix en definitieve scores). Op basis hiervan wordt overwogen of risicobehandeling nodig is, en zo ja welke urgentie de te nemen maatregelen hebben (ofwel: scoort een risico 'groen', 'oranje' of 'rood'.
- Bij voorkeur worden eerst alle risico's geïdentificeerd en daarna allemaal geanalyseerd en geëvalueerd.
- De financiële vertaling : kosten beheermaatregelen en financiële gevolgen van de risico's.

Verantwoordelijke: projectmanager

Aansprakelijke: ambtelijk opdrachtgever

4. Risico-behandeling (beheermaatregelen bepalen)

Verschillende opties voor risicobehandeling sluiten elkaar niet altijd uit en zijn tevens niet altijd geschikt voor elke situatie. De opties kunnen het volgende inhouden:

- a) vermijden van het risico door te besluiten de activiteit waardoor het risico wordt veroorzaakt niet uit te voeren of voort te zetten;
- b) nemen of verhogen van het risico teneinde een kans te benutten;
- c) wegnemen van de risicobron;
- d) veranderen van de waarschijnlijkheid;
- e) veranderen van de gevolgen;
- f) delen van het risico met (een) andere partij(en) (met inbegrip van contracten en risicofinanciering);
- g) behouden van het risico op basis van een onderbouwd besluit.

Indien van toepassing ook een koppeling leggen met financiële consequenties van scenario's. Optioneel inzicht in Initieel bedrag, kosten maatregelen en restrisico.

Een aandachtspunt is dat een dubbeling van risicobedragen moet worden voorkomen.

Verantwoordelijke: projectmanager

Aansprakelijke: ambtelijk opdrachtgever

5. Rapportage

Rapportage omtrent projectrisico's van het betreffende project. Hierbij kan het gaan om risicoprofielen voor en na maatregelen met behulp van bollengrafieken, aantallen (direct) actie vereisende risico's, voortgang van risicobeheersing (uitvoering beheersmaatregelen), etc.

In deze stap wordt de risico-informatie vanuit het PRM proces op gestructureerde wijze aan/in de organisatie gepresenteerd. Door de vergelijking van de bollengrafiek per project ten opzicht van de vorige rapportage en de toelichting daarop is het verloop van de risico's en de beheersing goed te volgen. De rapportage van de projecten vindt halfjaarlijks plaats als onderdeel bij de beleidsrapportages.

Verantwoordelijke: projectmanager

Aansprakelijke: ambtelijk opdrachtgever

Datum
Titel

23 augustus 2018
Nota risicomangement en weerstandsvermogen

6. Uitvoeren beheermaatregelen

Het uitvoeren van de vastgestelde beheersmaatregelen door de daaraan gekoppelde actiehouders.

7. Monitoren en herbeoordelen van de risico's (periodiek/cyclisch)

Beoordeling van de effecten van de beheersmaatregelen en updaten van de identificatie, de analyse en de maatregelen op grond van de actuele situatie.

Verantwoordelijke: projectmanager

Aansprakelijke: ambtelijk opdrachtgever

Monitoring en beoordeling van het PRM-proces en continue verbetering van het proces op basis hiervan

Periodieke evaluatie van het Project Risicomangement (PRM) Proces

Verantwoordelijke: kwaliteitsmanager

Aansprakelijke: MTZ met als directeur financiën als verantwoordelijk MT-lid

Overdracht College-Raad

Datum 16 oktober 2018

onderwerp	Kwartaalrapportage sociaal domein
portefeuillehouder	
informant	Zanden, Gerdien van der (2255)
medeopstellers	
afdeling	Concernstaf
bijlagen	Voorstel: Informatienota Kwartaalrapportage sociaal domein

Voorgesteld besluit raad

Informatienota voor de raad

Datum 5 oktober 2018

Onderwerp	Kwartaalrapportage sociaal domein
-----------	-----------------------------------

Portefeuillehouder K. Sloots, R. de Heer en M. van Willigen

Informant H. Proce / N. Middelbos

Afdeling Directie / Maatschappelijke Ontwikkeling

Telefoon 038 498 2670 / 2070

Email h.proce@zwolle.nl / n.middelbos@zwolle.nl

Bijlagen n.v.t.

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De kwartaalrapportage sociaal domein, waarin onder meer de voortgang en financiële effecten van het interventieplan sociaal domein is opgenomen.

Datum

5 oktober 2018

[Toelichting op het voorstel](#)**Inleiding**

Het college heeft in de informatienota 'Financiële ontwikkelingen zorguitgaven Wmo en jeugd' van 13 maart 2018 de toenmalige gemeenteraad geïnformeerd over het financieel tekort op het sociaal domein. Geconstateerd is dat bijsturing noodzakelijk is en er een nieuwe balans gezocht moet worden tussen kwaliteit, maatwerk, toegankelijkheid en kostenbeheersing in het sociaal domein. Vervolgens heeft de gemeenteraad - op voorstel van het college - op 9 juli jl. ingestemd met de 'Interventies sociaal domein'.

Passend bij de aan te scherpen sturing en monitoring is door het college aangegeven dat de raad per kwartaal – via een zgn. kwartaalrapportage – geïnformeerd zou worden over de stand van zaken sociaal domein breed en specifiek met betrekking tot de maatregelen: inhoudelijk en financieel. Met deze informatienota geeft ons college hier voor de eerste keer invulling aan. Omdat dit moment samenvalt met de begroting 2019 en de beleidsrapportage 2018/2 én de periode na de besluitvorming van het interventieplan nog relatief kort is kiezen wij ervoor deze eerste rapportage te presenteren in samenhang met de begroting 2019 en de beleidsrapportage 2018/2. Nadere informatie is dit keer opgenomen in de betreffende documenten. De volgende kwartaalrapportage zenden wij u begin 2019 toe.

Kernboodschap

Het college staat voor goede hulp en ondersteuning aan die inwoners (jong en ouder) die dit nodig hebben. Uitgangspunt daarbij is een goede balans tussen kwaliteit, maatwerk, toegankelijkheid en kostenbeheersing. Een houdbaar stelsel waarbij de uitgaven passen binnen de structureel beschikbare middelen in de begroting.

De uitwerking en uitvoering van de maatregelen zoals opgenomen in het interventieplan sociaal domein zijn door ons college de afgelopen maanden voortvarend opgepakt. In de praktijk bereiken we daarmee het beoogde financiële resultaat op korte termijn. Er zijn in de maanden tussen besluitvorming en deze rapportage een aantal belangrijke stappen gezet. Daarbij merken we tegelijkertijd dat sommige maatregelen meer tijd vergen vanwege de complexiteit of de benodigde afstemming met onze maatschappelijke partners.

Voor 2018 constateren we dat we in belangrijke mate 'in control' zijn. Zonder blijvende strakke sturing en aanvullende activiteiten is de beheersing van uitgaven in relatie tot de inkomsten voor 2019 en verder niet vanzelfsprekend. Daarbij blijven wij constateren dat het sociaal domein voor een belangrijk deel beïnvloed werd en wordt door factoren die buiten onze directe beïnvloedingsmogelijkheden liggen. Het gaat dan bijvoorbeeld op beleidsontwikkelingen op rijksniveau maar ook om wijzigingen van wet- en regelgeving en rechterlijke uitspraken. Deze hebben beleidsmatige én budgettaire consequenties voor het sociaal domein. Kostenbeheersing is hierdoor beperkt mogelijk en wordt soms teniet gedaan wordt door deze ontwikkelingen. Dit past binnen het landelijk beeld van het sociaal domein van gemeenten. Deze afhankelijkheid geldt in het bijzonder voor het onderdeel Jeugdhulp, omdat de toegang hiertoe ook mogelijk is via de huisarts en in bepaalde situaties verloopt via gecertificeerde instellingen.

Voortgang uitvoering maatregelen interventieplan

De maatregelen zoals opgenomen in het interventieplan worden door ons college uitgevoerd. Hierdoor wordt betere sturing en beheersing mogelijk. De uitwerking van maatregelen die passen bij het hervormingsszenario blijft noodzakelijk. De bestaande maatregelen zijn vertaald naar een bijstelling van budgetten binnen de begroting 2019. Ook is ook een afzonderlijk inzicht opgenomen wat nodig is

Datum 5 oktober 2018

aan formatie vanaf 2019 en verder om alle maatregelen te implementeren. Tevens is gekeken naar de formatieve consequenties van beleidsversobering en wordt ook kritisch gekeken naar het opzetten van nieuwe beleidsinitiatieven of pilots. Hieronder rapporteren we over de tussenresultaten conform de indeling van het interventieplan.

Wmo

In het interventieplan sociaal domein zijn vier maatregelen opgenomen in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015), te weten:

- Maatregel W1: meer passende toekenning ('voortzetting pilot SWT');
- Maatregel W2: midden-scenario thuisondersteuning;
- Maatregel W3: vrijval voordeel beschermd wonen t.g.v. individuele begeleiding;
- Maatregel W4: Collectiveren voorzieningen door middel van integrale contractering.

Ten aanzien van maatregel W2 zien we de eerste positieve effecten van het invoeren van deze nieuwe integrale werkwijze en aanbesteding. De opbrengsten vallen hoger uit dan in het interventieplan sociaal domein verwacht.

Ten aanzien van maatregel W3 is regionaal het besluit genomen om conform het interventieplan sociaal domein (a) niet langer te kiezen voor een regionale bestemmingsreserve en het aandeel van de gemeente Zwolle bij vrijval bestaande bestemmingsreserve te laten vrijvallen ten gunste van lokale uitgaven en (b) over te gaan tot verevening van de verwachte voordelen vanaf 2018, waarbij gekozen is vanaf 1-1-2019 dit te doen op begrotingsbasis. De financiële effecten hiervan zijn grotendeels in lijn met de maximale opbrengsten zoals genoemd in het interventieplan en vallen vrij in de beleidsrapportage 2018-2 en zijn ook opgenomen in de begroting 2019.

Ten aanzien van maatregel W4 is in het interventieplan gesteld dat deze maatregel zorgvuldige voorbereiding en intensief overleg met aanbieders vraagt. Deze maatregel is conform besluitvorming overgedragen door het toenmalige college aan ons college. De afgelopen maanden zijn de eerste stappen gezet in de voorbereiding van deze maatregel. Zo is een projectleider aangesteld, is de projectopdracht bepaald en is een projectstructuur gevormd. Hierbij wordt - nadrukkelijk in lijn met de wens van de raad - de stad in brede zin bij betrokken, waaronder cliëntvertegenwoordigers, participatieraad en zorgaanbieders. In het projectplan dat wij momenteel opstellen krijgt deze zogeheten routekaart met de stad een prominente plek.

Jeugdhulp

Voor Jeugdhulp zijn tot dusver drie meer uitgewerkte maatregelen beschikbaar, te weten:

- Maatregel J1: BSO+, alleen nog meerkosten financieren (Plus) uit Jeugdhulp;
- Maatregel J2: onderscheid kinderen dyslexie en andere spraak/taalproblemen;
- Maatregel J3: AMV-plaatsen terugbrengen.

De drie maatregelen werken wij momenteel uit in samenspraak met direct betrokkenen. Realisatie verwachten wij nog dit jaar. Naast deze maatregelen vanuit het interventieplan is er in 2018 een nieuw 'resultaatgericht' inkoopmodel ingevoerd. Op dit moment kijken we naar optimalisatie van dit model. Verder bereiden we maatregelen voor om grip te krijgen op de gemeentelijke toewijzingen met name als het gaat om intensieve vormen van jeugdhulp. We realiseren ons daarbij dat jeugdhulp wordt gekenmerkt door de zorgplicht voor een brede hulpvraag. Van lichte ondersteuningsvragen tot zware behandeltrajecten, thuis, bij een pleegouder, op school, of met verblijf bij een aanbieder. Om jeugdhulp te ontvangen zijn er naast de gemeentelijke toegang ook huisartsen en gecertificeerde instellingen die de taak hebben hiervoor een verwijzing af te geven. Dit geheel maakt dat kostenbeheersing beperkt mogelijk is.

Datum 5 oktober 2018

Participatie

In het interventieplan sociaal domein zijn de volgende maatregelen genoemd bij het onderdeel participatie:

- Maatregel P1: Effectievere ondersteuning en begeleiding;
- Maatregel P2: Verhogen uitstroom/detacheringen door o.a. richten werkgeversdienstverlening op top 5 (publieke sector);
- Maatregel P3: Verhoging gebruik werkplekken infrastructuur Wezo door Pw-cliënten;
- Maatregel P4: Afschaffen indienstnemingsubsidies;
- Maatregel P5: Passende ondersteuning en zorg;
- Maatregel P6: Passende huisvesting Wezo-WRA.

Deze maatregelen benaderen we vanuit het bredere perspectief van de ontwikkeling van Wezo-WRA, het regionaal werkbedrijf (RWB) en doorontwikkeling en implementatie van de Human Capital Agenda. Hierbij sluiten we aan bij het lopende proces van oprichting van en opdrachtverstrekking aan de nieuwe overheids-BV. Dit doet recht aan de nieuwe formele verhoudingen tussen de gemeente en deze verbonden partij en leidt tot een aangescherpte opdrachtverstrekking richting de nieuwe organisatie (taakstelling besparing). In het interventieplan zijn vijf maatregelen opgenomen die betrekking hebben op WRA/Wezo.

Op 9 juli jl. is besloten tot een pakket van korte termijn maatregelen om de in het interventieplan opgenomen besparing van € 284.000 voor 2018 te realiseren. De realisatie daarvan gaat volgens plan en is verwerkt in de beleidsrapportage 2018-2. Op 28 augustus jl. zijn de uitgangspunten voor de begroting 2019 geformuleerd. Deze uitgangspunten zijn vertaald in een voorlopige doorrekening van het resultaat 2019. Op basis van deze eerste doorrekening is een reeks van maatregelen benoemd die nu verder worden uitgewerkt. Deze maatregelen vallen voor een belangrijk deel samen met de maatregelen die ook al opgenomen zijn in het interventieplan. Wij gaan er vooralsnog vanuit dat voor 2019 een sluitende begroting kan worden aangeboden en de besparing, opgenomen in het interventieplan, voor 2019 en verder wordt gerealiseerd. Parallel wordt, met ondersteuning van een extern bureau, in de aanloop naar de nieuwe overheid-bv een sterkte-zwakte analyse opgesteld in vergelijk met andere Participatie/SW-bedrijven. Aansluitend wordt een rondgang gemaakt langs de bedrijven die op onderdelen beter scoren om 'best-practices' op te halen. Medio oktober 2018 is deze analyse naar verwachting afgerond en zal de uitkomst vertaald worden naar de begroting van de nieuwe overheid-bv. Dit kan nog leiden tot een bijstelling van de voorgenomen maatregelen. Ten aanzien van het pand aan de Lingenstraat, wordt de verkoopstrategie gevolgd, maar waarbij er vooralsnog geen sprake is van daadwerkelijke verkoop. Bij interesse ondernemen wij actie met betrokken partij. De financiële impact wordt daarbij afgezet tegen de maatschappelijke context waarin het arbeidsontwikkelbedrijf werkt.

Sociaal domein breed

Een aantal maatregelen in het interventieplan gaat over meerdere onderdelen van het sociaal domein (of het sociaal domein als geheel). Dit betreft de volgende:

- Maatregel S1: Verdeelmodellen;
- Maatregel S2: Passende tarieven (door middel van nadrukkelijker data-analyse);
- Maatregel S3: Toepassing juiste wetten;
- Maatregel S4: Uitvoeringstoets.

Met de uitwerking hiervan zijn wij gestart. De maatregelen worden de komende periode uitgewerkt, zodat de financiële effecten hiervan zichtbaar worden in deze bestuursperiode.

Datum 5 oktober 2018

Naast de uitvoering van de bestaande maatregelen krijgt de uitwerking van maatregelen die passen bij het hervormingsscenario de komende tijd de prioriteit die noodzakelijk is.

Financiële consequenties

De uitvoering van de maatregelen in het interventieplan sociaal domein sorteert het beoogde financiële effect. De besluitvorming over én de uitvoering van de maatregelen leiden tot een geactualiseerde financiële prognose sociaal domein, die voor het interventieplan in grote mate in lijn is met de verwachte financiële ontwikkeling bij implementatie van de scenario's 'optimaliseren + hervormen'. Tegelijkertijd is de uitwerking van maatregelen passend bij het hervormingsscenario de komende periode noodzakelijk.

De onderstaande tabel geeft het actuele beeld aangaande het interventieplan weer. Bij de eerste beleidsrapportage van 2018 is de opbrengst van de interventie maatregelen in afwachting van de raadsbehandeling als 'pro memorie' geraamd. In de tweede beleidsrapportage 2018 is de opbrengst ad. € 3,1 mln. verwerkt.

Sociaal domein		mei	Berap 2				
Interventie plan :		2018	2018	2019	2020	2021	2022
Wmo		3,1	2,8	1,9	2,7	3,4	4,2
Jeugdhulp		0,1	0,0	0,3	0,4	0,4	0,4
Participatie (WRA-Wezo)		0,3	0,3	0,7	0,7	0,7	0,7
Sociaal domein breed				0,2	0,2	0,2	0,2
Totaal interventieplan sociaal domein		3,4	3,1	3,1	4,0	4,7	5,5
<i>verschil 2018 -0,3; vanaf 2019 blijft verwachte opbrengst ongewijzigd</i>							

Ten opzichte van de prognose in mei valt de opbrengst € 0,3 mln. lager uit. De achtergrond van de afwijking in 2018 betreft beschermd wonen (op grond van de Wmo 2015). Hier was een *maximale* opbrengst opgenomen, die in belangrijke mate (maar dus niet geheel in 2018) wordt gehaald. Voor 2019 wordt de maximale opbrengst hierbij wel gehaald. In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste ontwikkelingen ten opzichte van mei jl. weergegeven. De resultaten zijn in de tweede beleidsrapportage 2018 en begroting 2019 verwerkt.

Prognose sociaal domein							
bedragen x € 1 mln. en cumulatief)		2018	2019	2020	2021	2022	
Oorspronkelijk tekort sociaal domein		-10,5	-9,1	-9,4	-9,2	-8,8	
Maatregelen interventieplan		3,4	3,1	4,0	4,7	5,5	
Tekort na interventie optimaliseren en hervormen		-7,1	-6,0	-5,4	-4,5	-3,3	
Actuele ontwikkeling. Berap 2 2018: begroting							
Wmo		-1,7					
Jeugd		-2,0					
Volume-ontwikkeling 2019 Wmo/Jeugd			-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	
Aanbesteding hulpmiddelen			-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	
Doorwerking cao-afspraken in reële kostprijs			0,0	0,0	0,0	0,0	
Reeds in meerjaren begroting verwerkt:							
Aanzuigende werking invoering abonnementstarief			-0,3	-0,6	-0,9	-1,0	
Volume-ontwikkeling vanaf 2020 Wmo en Jeugd				-1,3	-2,6	-3,9	

Datum 5 oktober 2018

In het raadsvoorstel interventies sociaal domein is aangegeven dat er in 2018 een tekort van € 10,5 mln. ontstaat. In de eerste beleidsrapportage van 2018 is dit nadeel verwerkt. Ten opzichte van de situatie van begin 2018 lichten we de volgende ontwikkelingen hieronder toe.

- Wmo: het aantal Wmo-verstrekingen is toegenomen. We verwachten op dit onderdeel een tekort van € 1,7 mln. in 2018.
- Jeugd: ook op het onderdeel Jeugdhulp verwachten wij een toename van de uitgaven in 2018 die we voorlopig inschatten op € 2,0 mln. Dit op basis van de kostenontwikkeling over de eerste maanden van het jaar en rekening houdende met een aantal aannames. Gelet op het onzekere karakter van de raming de zorgkosten en transformatieopbrengsten houden we rekening met een aanvullend risico in de berekening van het weerstandsvermogen en beschikken we over ruimte in de behoedzaamheidsmarge doorvoering transformatie.

Per saldo is in de tweede Beleidsrapportage 2018 een nadeel opgenomen van € 3,7 mln.

Vanaf 2019 zijn de volgende ontwikkelingen belangrijk te vermelden:

- Volume-ontwikkelingen 2019 Wmo/Jeugd: Over de volumeontwikkelingen als het gaat om Jeugdhulp en Wmo valt op dit moment redelijkerwijs geen goede prognose te geven. 2019 is het laatste jaar waarin het rijk 'directe' compensatie verstrekt voor de volumegroei in de Wmo en Jeugd. In de meicirculaire is de compensatie van de volumegroei in de Wmo verwerkt. Voor Jeugd heeft dit in de meicirculaire niet geleid tot extra rijksmiddelen (zie ook toelichting hieronder bij 'volumeontwikkeling vanaf 2020 Wmo en Jeugd'). Om schijnnaauwkeurigheid te voorkomen ramen wij de volumeontwikkeling voor het 2019 voor de Wmo en jeugd conform de groeiramingen van het CPB zoals die zijn weergegeven in de CPB-notitie 'Toelichting middellange termijn raming voor Wmo en Jeugd' (2017). Het gaat dan om een jaarlijkse groei van 2,5% overeenkomend met € 1,3 mln. per jaar voor Zwolle.
- Aanbesteding hulpmiddelen: vanaf 2019 verwachten we dat de uitgaven voor de Wmo-verstrekingen vanwege de nieuwe aanbesteding op hulpmiddelen toenemen met € 0,7 mln. (prijs effect).
- Doorwerking cao-afspraken in reële kostprijs: de gemeenten moeten reële kostprijzen hanteren als het gaat om de in te kopen ondersteuning op grond van de Wmo 2015. Dit vanwege de betreffende Algemene Maatregel van Bestuur. De opwaartse druk op de kostprijzen vanwege cao-aanpassingen zijn voor de maatregel hogere loonschaal HH al in het financieel tekort van € 10,5 mln. meegenomen. Tegenover de hogere loonstijging verwachten wij volledige compensatie door het rijk. Ten opzichte van mei 2018 leidt deze maatregel niet tot een beslag op de algemene middelen.
- Aanzuigende werking invoering abonnementstarief: in het financieel perspectief houden wij rekening met een aanzuigende werking op de Wmo-voorzieningen vanwege de invoering van het abonnementstarief van € 17,50 per huishouden in plaats van de huidige eigen bijdrageregeling. Het gaat hierbij om € 0,3 mln. in 2019 en dit loopt op naar € 1 mln. in 2021.
- Volumeontwikkeling vanaf 2020 Wmo en Jeugd: vanaf 2020 worden gemeenten geacht de volumegroei op te vangen binnen de algemene middelen (waaronder de accresraming van het gemeentefonds). In het financieel perspectief houden wij hier voor de jaren 2020 en verder ook rekening mee. Voor de uitgaven Jeugd stelt het rijk dat demografische ontwikkelingen aangeven dat er geen toename van het aantal jeugdigen is en er derhalve geen compensatie plaatsvindt. Hierbij gaat het rijk volledig voorbij aan de toenemende hulpvraag binnen de groep jeugdigen. Dit probleem speelt bij nagenoeg alle gemeenten en is onderwerp van discussie met het rijk. Ondanks de verdere vormgeving van transformatie verwachten wij in 2019 verder een volumestijging en daarmee een verdere groei van de jeugdhulputgaven. In de begroting

Datum 5 oktober 2018

2019 is hiervoor samen met de Wmo € 1,3 mln. aan volumegroei geraamd. Dit bedrag is gebaseerd op landelijk verwachte volumegroei zoals het CPB dat vorig jaar in haar notitie 'Toelichting middellange termijn raming voor de Wmo en Jeugd' heeft opgenomen.

Risico's

In het interventieplan sociaal domein zijn een aantal risico's genoemd, die wij hieronder hebben geactualiseerd.

- De jaarrekening 2017 van het Regionaal Serviceteam Jeugd (RSJ) leidde ertoe dat de uiteindelijke kosten voor jeugdhulp voor 2017 een negatief resultaat opleverde van € 2,4 mln. Voor 2018 (beleidsrapportage 2018/2) geven wij een indicatie af van circa € 2 mln. ten opzichte van de begroting 2018. Naar aanleiding hiervan zien we een verhoogd risico voor 2019, die we vertalen in een verwacht tekort van circa € 1 mln. (als onderdeel van de genoemde volumeontwikkeling van € 1,3 mln.). In de risicoparagraaf van de begroting zijn de uitgaven op Jeugd als een hoog risico meegenomen.
- Ook de ontwikkeling van de uitgaven van de Wmo-verstrekingen merken we aan als risicovol en hebben we eveneens in de risicoparagraaf als hoog risico verwerkt.
- Het totaal aan eerdere transformatiemaatregelen en de maatregelen uit het interventieplan leiden vooralsnog in belangrijke mate tot de beoogde en begrote opbrengst, maar enkele maatregelen moeten nog worden uitgewerkt.
- Voor Jeugd en Wmo is 2019 het laatste jaar dat afzonderlijke prijscompensatie door het rijk wordt toegekend. Dit vindt plaats bij de meicirculaire van 2019. Op dit moment valt niet te zeggen of de compensatie toereikend zal zijn. Vanaf 2020 is de prijscompensatie een onderdeel van de algemene uitkering van het rijk.

Naast de afdekking van de risico's via de algemene concernreserve houden we voorlopig ook een behoedzaamheidsmarge aan om mogelijk niet te realiseren opbrengsten via transformatieagenda sociaal domein of interventieplan sociaal domein op te vangen. Tegenover de risico's die wij constateren zijn er ook kansen. In het Interbestuurlijk programma (IBP) tussen rijk en gemeenten is afgesproken dat gemeenten met grote tekorten op de Wmo en Jeugdhulp in aanmerking kunnen komen voor een compensatie in 2018. Wij hebben een aanvraag hiervoor gedaan. Eind dit jaar wordt de compensatie bekend. Op basis van voorlopige berekeningen verwachten wij dat de gemeente Zwolle voor compensatie in aanmerking komt. De hoogte van de compensatie is mede afhankelijk van het aantal gemeenten die voor compensatie in aanmerking komen.

Communicatie

Het sociaal domein vraagt op elk niveau intensieve samenwerking tussen gemeente, inwoners en maatschappelijke partners. Inhoudelijke uitwerking en implementatie van het interventieplan vindt dan ook plaats in overleg met inwoners en maatschappelijke partners. Dit in lijn met de oproep van uw raad om bij de uitwerking van de maatregelen 'de stad' zorgvuldig te betrekken. Bovendien wordt hiermee de mogelijkheid gecreëerd voor nieuwe interventies die bijdragen aan duurzame oplossingen en de doelen van de transformatie-agenda. De bestaande contacten, overlegvormen en adviesmogelijkheden (bijv. participatieraad Zwolle) en het contractmanagement benutten we maximaal bij de voorbereiding, uitwerking en implementatie van maatregelen. Daarnaast is een klankbordgroep ingericht. Deze groep bestaat uit vertegenwoordigers van maatschappelijke partners en heeft als doel om gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de hervormingsagenda te nemen zoals bijvoorbeeld de opzet en implementatie van de hervormingsmaatregel 'collectivisering van voorzieningen'. Zoals in het voorjaar aangegeven nodigen we daarnaast 'dwarsdenkers' uit om te reflecteren op de aanpak en organiseren

Datum 5 oktober 2018

we 'tegenspraak'. Hiertoe (toezegging 222) zeten we een extern bureau in. Ook benutten we ideeën van buiten Zwolle of buiten de sector van hulp en ondersteuning. Verder voeren wij het overleg met regiogemeenten, bijvoorbeeld via de bestaande regionale samenwerking op het terrein van beschermd wonen en maatschappelijke opvang (op grond van de Wmo), en de Jeugdhulp. Daarnaast verkennen we met gemeenten in de regio welke vraagstukken binnen het sociaal domein een meer regionale aanpak en oplossing vragen.

Vervolg

Wij voeren de komende periode het interventieplan verder uit. Over de voortgang berichten wij de raad via kwartaalrapportages. Ook blijven we de in de transformatieagenda vastgelegde doelen en inspanningen realiseren en schakelen bij waar nodig om de transformatiebeweging krachtiger en gericht te laten verlopen. Wij benutten de komende periode voor inventarisatie en uitwerking van aanvullende of alternatieve maatregelen vanuit het gekozen scenario 'optimaliseren én hervormen'. Wij betrekken de suggesties daarbij zoals door u genoemd in het raadsdebat inzake het interventieplan. Naast de eerder vastgestelde hervormingsmaatregel 'collectiveren van voorzieningen' benadrukken we dat we maatregelen voorbereiden en zullen voorstellen die passend zijn bij het scenario 'hervormen'.

Openbaarheid

Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Overdracht College-Raad

Datum 16 oktober 2018

onderwerp	Ruimte voor de Rivier Schelle; investering in realisatie voetveer
portefeuillehouder	Ed Anker
informant	Dijkstra, Lieuwe (2614)
medeopstellers	Lunetta, Michele (4488)
afdeling	Civiel en Groen
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Ruimte voor de Rivier Schelle investering in realisatie voetveer

Voorgesteld besluit raad

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. Het nog te realiseren planonderdeel "voetveer" in het plan Ruimte voor de Rivier, (onderdeel Scheller en Oldeneler Buitenwaarden) in aanleg, eigendom, beheer en onderhoud van Rijkswaterstaat over te nemen.
2. Een investering van € 94.000,- te doen ten behoeve van aanleg van dit voetveer en veerstoepen in de Schellerwaard, als onderdeel van Ruimte voor de Rivier Zwolle, en deze investering te dekken uit een bijdrage van Rijkswaterstaat (programmadiirectie Ruimte voor de Rivier) van € 94.000,-
3. De jaarlijkse lasten voor beheer en onderhoud op te nemen in de begroting 2019 en de afkoopsom van € 100.000 te laten vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

Beslisnota voor de raad

Datum 11 september 2018

Openbaar

Onderwerp Ruimte voor de Rivier Schelle; investering in realisatie voetveer
Versienummer def

Portefeuillehouder E.W. Anker
Informant Lieuwe Dijkstra
Afdeling Leefomgeving en Mobiliteit
Telefoon (038) 498 2614
Email LJ.Dijkstra@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel 7.1.3 We zorgen dat alle wijken een hoogwaardige groen- en recreatiestructuur hebben en dat zij een goede verbinding hebben met een goed ingericht buitengebied

Begroting wijzigen Ja

Dekking ten laste van Bijdrage Rijkswaterstaat

Bijlagen Natuurtoets Wijzigingen (wandel)paden Scheller en Oldeneler Buitenwaarden

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

- 1 Het nog te realiseren planonderdeel "voetveer" in het plan Ruimte voor de Rivier, (onderdeel Scheller en Oldeneler Buitenwaarden) in aanleg, eigendom, beheer en onderhoud van Rijkswaterstaat over te nemen.
- 2 Een investering van € 94.000,- te doen ten behoeve van aanleg van dit voetveer en veerstoepen in de Schellerwaard, als onderdeel van Ruimte voor de Rivier Zwolle, en deze investering te dekken uit een bijdrage van Rijkswaterstaat (programmadirectie Ruimte voor de Rivier) van € 94.000,- .
- 3 De jaarlijkse lasten voor beheer en onderhoud op te nemen in de begroting 2019 en de afkoopsom van € 100.000 te laten vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

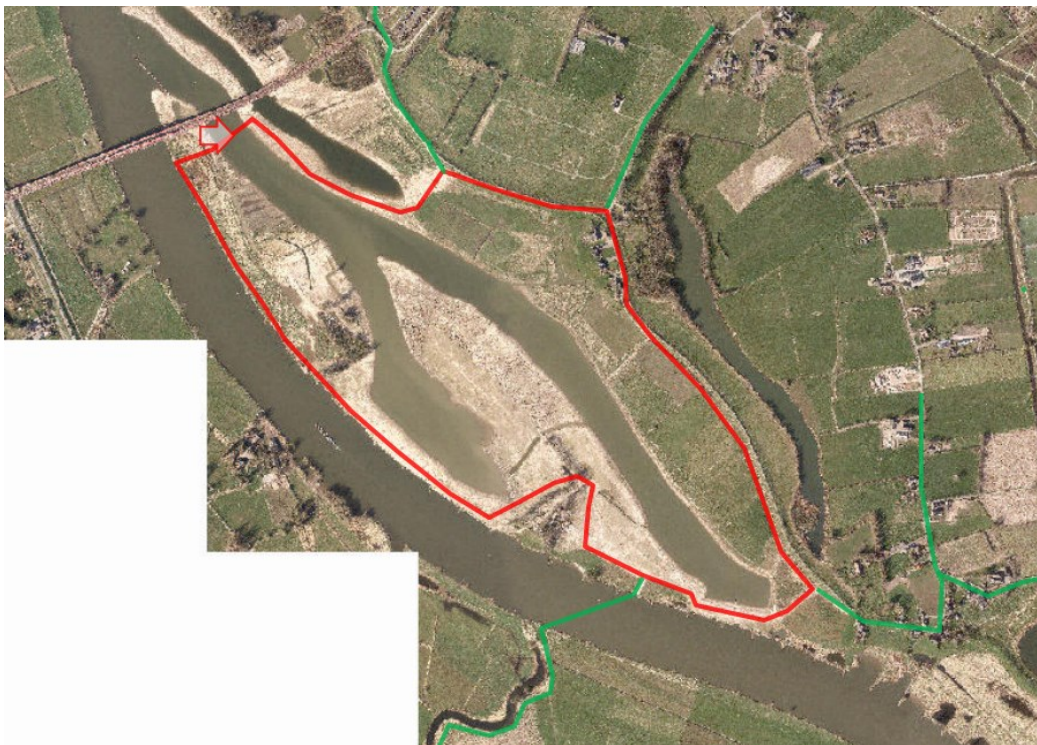
Datum 11 september 2018

Toelichting op het voorstel

Inleiding

Het project Ruimte voor de Rivier Zwolle nadert zijn voltooiing. In de Schellerwaard rest onder andere nog het planonderdeel “voetveer”. Voor de realisatie van dit planonderdeel heeft Rijkswaterstaat de gemeente gevraagd om aanleg, beheer en onderhoud over te nemen tegen een afkoopsom.

De maatregel (als “trekpontje” onderdeel van het oorspronkelijke plan Scheller en Oldeneler Buitenwaarden; raadsbesluit dd. 20-06-2011) betreft het verbeteren van de ontsluiting voor wandelaars. Zowel in de Vreugderijkerwaard als in de Schellerwaard, is speciaal aandacht voor extensieve recreatie, in de vorm van lange struinwandelingen door de uiterwaarden. In de Schellerwaard wordt dat gerealiseerd door een route langs de rivier vanaf het Kleine Veer naar de spoorbrug (Hanzeboog). Ter hoogte van de Hanzeboog wordt de nieuwe mee-stromende nevengeul overgestoken door middel van een zelfbedienings-voetveer. De wandeling kan dan worden rondgemaakt langs de dijk terug naar het Kleine Veer (in totaal 4,5 km) of voortgezet richting park Engelse Werk en verder (*zie kaartje 1*). In rood is deze rondwandeling aangegeven, in groen de aantakkingen op andere wandelroutes. De rode pijl geeft de locatie aan van het voetveer.

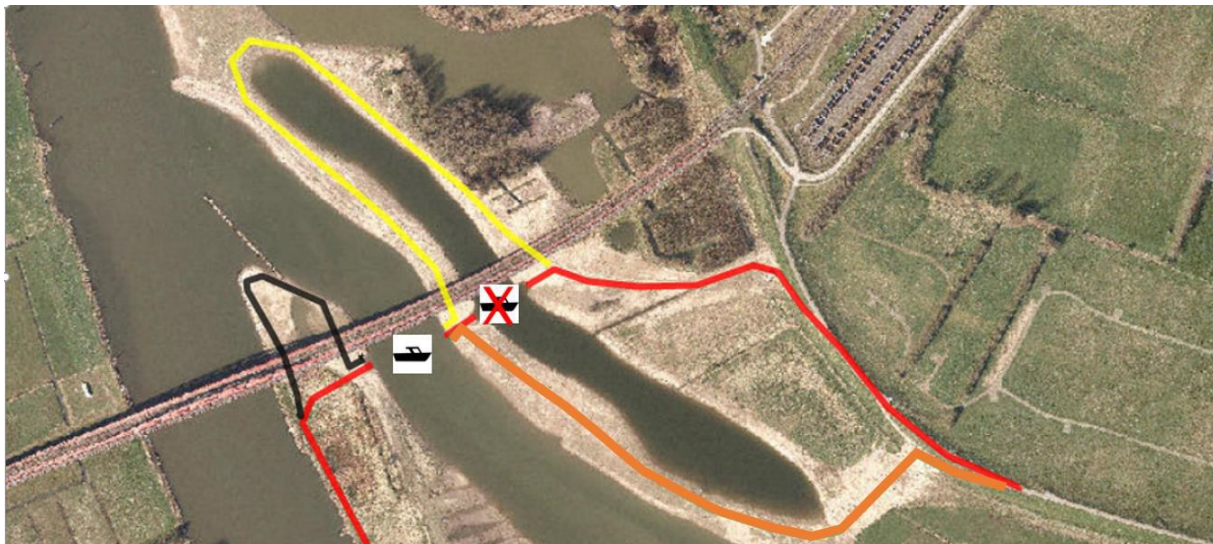

Kaartje 1

De route wordt uitgevoerd in de vorm van een struinpad (geen voorzieningen, alleen overstapjes bij de afrasteringen en gekleurde paaltjes als routeaanduiding). Bij de nadere technische uitwerking waren er (voornamelijk financiële en beheer-technische) redenen om af te zien van een tweede voetveer, zoals dat in het oorspronkelijke plan wel was opgenomen. De betreffende geul waar deze tweede pont was gepland is kort en niet aangetakt aan de rivier, en er kan dus ook omheen worden gewandeld (*zie kaartje 2: routes in geel en oranje*).

Datum 11 september 2018

Er wordt nu ingezet op één voetveer, over de hoofdgeul. Dat betekent wel een verlegging van de oostelijke toenadering van het voetveer (in rood) hetzij linksom, hetzij rechtsom. Dit is een planwijziging waarvoor een natuurtoets noodzakelijk is.

Kaartje 2

Uit de “Natuurtoets Wijzigingen (wandel)paden Scheller en Oldeneler Buitenwaarden” (*zie bijlage*) blijkt dat de oranje routevariant mogelijk is. De gele routevariant stuit wel op bezwaren vanuit de Wet natuurbescherming.

Het beheer en onderhoud van het voetveer is naar verwachting vrij arbeidsintensief, reden waarom de beoogde beheerder Rijkswaterstaat er sterk bij de gemeente op heeft aangedrongen om zowel aanleg, beheer als onderhoud over te nemen tegen een afkoopsom. Rijkswaterstaat voelt zichzelf niet geroepen om dergelijke recreatieve voorzieningen in eigendom, beheer en onderhoud te hebben, ondanks dat zij wel gebiedsbeheerder zijn. Zonder medewerking van de gemeente zal het voetveer er niet komen.

Beoogd effect

Het investeren in de realisatie van een voetveer heeft als beoogd effect: de verbetering van de toegankelijkheid en de beleefbaarheid van de nieuw ingerichte Schellerwaard voor wandelaars, en de zônering van het gebruik van de Schellerwaard door wandelaars in ruimte en tijd.

Argumenten

1.1. De beleevingsmogelijkheid van de uiterwaard wordt sterk verbeterd.

Een voetveer over de hoofdgeul ter hoogte van de Hanzeboog is essentieel voor de volledige beleving van de Schellerwaard. Het maakt een rondwandeling van 4,5 kilometer mogelijk door de uiterwaard en over de aangrenzende dijk. Een groot deel van de wandeling voert langs de IJsseloever. Er zijn weinig plaatsen waar wandelaars een flink stuk langs de rivier kunnen lopen. Hiermee is een prachtige natuurbeleving in de stadsrand mogelijk. Het pad vormt ook onderdeel van de lange afstandswandelroute langs de IJssel en is toeristisch van belang (beleving van het IJsellandschap / Voermanlandschap).

Het pad sluit op diverse plaatsen aan op andere routes (*zie kaartje 1*).

Datum 11 september 2018

1.2. Het voetveer is op zich een belevenis.

Het veer wordt uitgevoerd als een zonne-energie aangedreven kabelpontje dat telefonisch oproepbaar is en zichzelf, indien buiten bedrijf, naar het midden van de geul stuurt. Bij het ontwerp van het veer wordt in het bijzonder rekening gehouden met de robuustheid en de veiligheid.

1.3. Het recreatief gebruik van de uiterwaard wordt geleid en gezôneerd.

Het struinp pad wordt gemarkeerd en gemaaid, waarmee tegelijk het recreatief gebruik van de rest van de uiterwaarden hierdoor wordt gezôneerd, en voorkomen wordt dat recreanten gaan zwerven en onnodig verstorend zijn. Om dezelfde reden wordt het struinp pad niet toegankelijk voor honden. Verwijzing van wandelaars naar het struinp pad (via infoborden) maakt het mogelijk en ook redelijk om de rest van de uiterwaard af te sluiten voor wandelaars. Zo wordt het gebied gezôneerd in een toegankelijk deel, en in een niet-toegankelijk deel ten behoeve van de natuurwaarden die van rust afhankelijk zijn.

1.4 Het recreatief gebruik betreft het zomerhalfjaar.

Het voetveer en de toevoerende struinpaden worden opengesteld tussen eind april en eind oktober (tegelijk met de openingstijden van het Kleine Veer). In het winterhalfjaar wordt het voetveer verwijderd in verband met de dan verhoogde kans op overstroming van de uiterwaard. Hiermee wordt tevens het gebruik door wandelaars in de tijd gezôneerd, en wordt voorkomen dat effecten optreden op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura2000 (overwinterende vogels) die een vergunning in de weg staan.

1.5 Voor de aanleg en het gebruik van het zuidelijk alternatief van het struinp ad zijn in het kader van de Wet natuurbescherming geen belemmeringen en geen vervolgstappen aan de orde.

Het zuidelijke alternatief van het struinp ad (oranje) wordt gekozen. Het heeft geen negatieve effecten als gevolg van verstoring op de instandhoudingsdoelen waarvoor het Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen. Door onder meer de investeringen van Ruimte voor de Rivier ten gunste van de natuur langs de IJssel zijn de effecten van wandelaars op deze natuur aanvaardbaar (zie bijlage).

Risico's

Een financieel risico zit in de inschatting van het jaarlijks beheer en onderhoud van het voetveer.

Het beheer en onderhoud is voor een dergelijk object zeker voor de aanloopjaren lastig in te schatten. Wij denken een reële inschatting te hebben gemaakt, mede gebaseerd op ervaringen met een dergelijk voetveer van gemeente Hardenberg.

Een risico vormt de effectiviteit van de zônerings-oplossing.

Gedrag van mensen is moeilijk stuurbaar. Het gebruik van het struinp ad lijkt stuurbaar, maar de praktijk kan anders uitwijzen. De gebiedsbeheerder van de uiterwaard zal een pachter van Rijkswaterstaat zijn, in een toezichthoudende rol. Het is nog onbekend of die effectief toezicht zal houden. De gemeente zal bij RWS sterk aandringen op een pachter met lokale binding en aanwezigheid.

Financiën

Van Rijkswaterstaat wordt een tweetal bijdragen ontvangen:

1. Voor de bouw van de pont een bedrag van € 94.000. Deze bijdrage wordt gereserveerd en zal aangewend worden op het moment van bouw van de pont.
2. Voor afkoop van beheer en onderhoud een bedrag van € 100.000. De jaarlijkse kosten van het onderhoud en beheer worden geraamd op € 13.600. De jaarlijkse lasten voor beheer en

Datum 11 september 2018

onderhoud zijn structureel opgenomen in de begroting 2019; hiervoor wordt de afkoopsom van € 100.000 ten gunste van de algemene middelen gebracht.

Communicatie

Er is uitgebreid overlegd met de buurt over het plan Scheller en Oldeneler Buitenwaarden, inclusief het voetveer. Bij de start van de werkzaamheden zal de buurt op de gebruikelijke wijze worden geïnformeerd.

Vervolg

Er moeten voor de start van de werkzaamheden nog een omgevingsvergunning en een watervergunning worden verkregen.

Tevens zal een zakelijk recht gevestigd moeten worden (recht van opstal) op het stuk grond van Rijkswaterstaat waar de gemeente Zwolle de veerstoepen gaat realiseren. Dit in verband met de verrekening van de BTW op de investering en de jaarlijkse kosten.

Naar schatting in het voorjaar van 2019 zal het voetveer zijn gerealiseerd.

Openbaarheid

Het besluit is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris